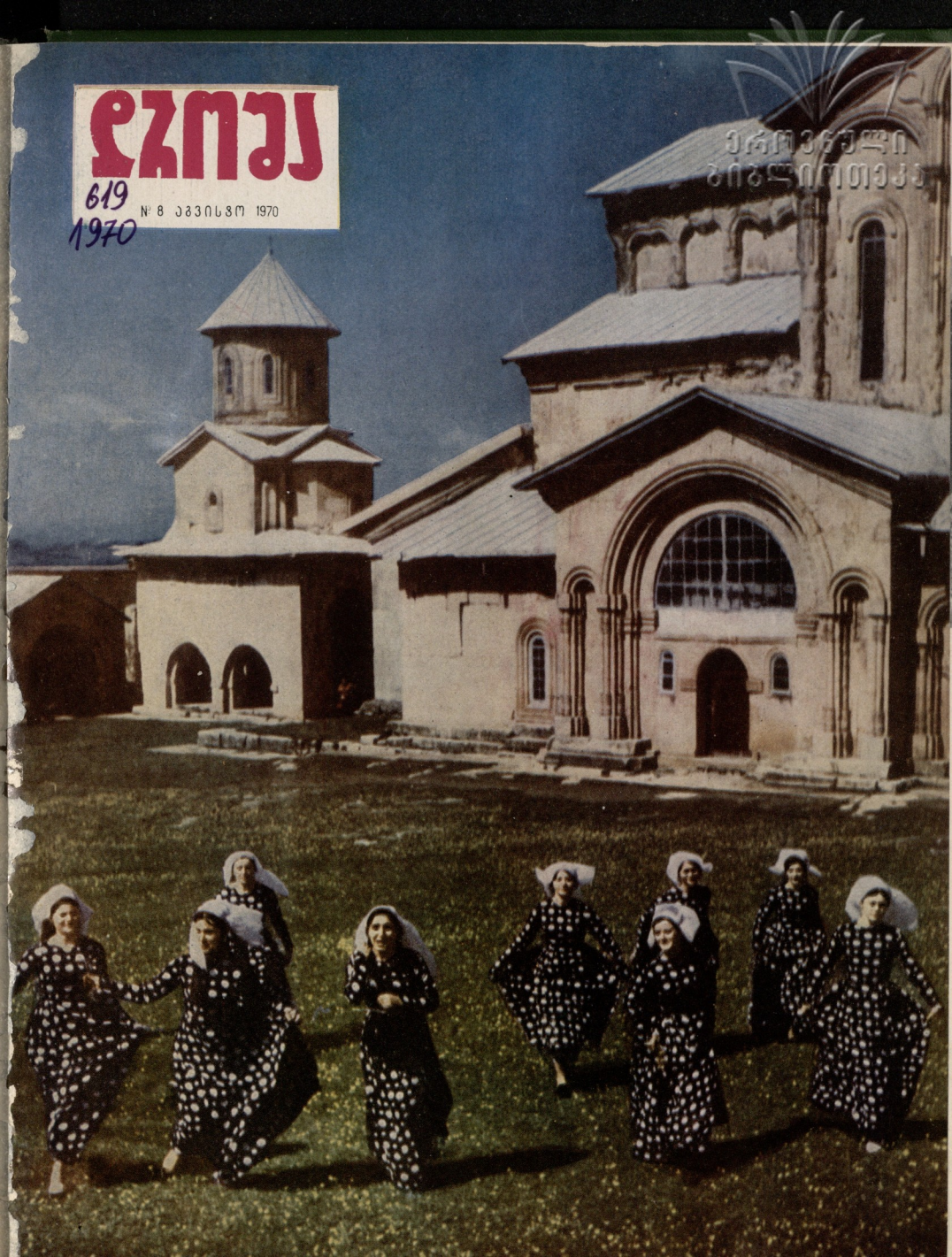

ԷՅՈՂ

619
1970

№ 8 ՆՅՈՒՆՅՄ 1970

ՎԵՐՄՅՆԱԿԻ
ՆՈՒՆՅՄԻՆԻՍՏԻ

საქართველო
საბჭოთავი

მორწყვა კაპრონს მილებით.

საფეხლი მზიანეთი, ვატარა სტუმარი.

პროლტარებო ხველა ჭვეენისა, შეერთდით!

ეკონ

№ 8 (405) აგვისტო, 1970 წ.

გამოცემის წელი 14-ე.

ყოველთვიანი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სალიბერალური-სამხეობრივი პერიდიკი.

დავიხვავთ შინა

აპრობირება

ბი, ლომინის ხეობა...

„შუა ზაფხული იყო, მიწებზე და ქედები გოლის სილ მიღოდ გადავეწრო და ფერი ეცა ლეინებინა... ასეთი ცხარე მზე სწავდა ქვეყანას, ასეთი პაანაჭებია იდგა, რომ დღემდამი ბული ასლიდა, თითქო ვახურბული თონგა. კაცი სიხისაგან დაოსებულ სულს ძლივს თქავედა. ამისთანა ღღეს საიწინელამოშებულნი ღვინის ღრ-შები იღვრნენ მწკრივად ლომინის ხევის პიას. ხევემ წყალ გოლისაგან ისე მიღვეულიყ, რომ ძლივსა მოიპარებოდა ქვებია შორის რიგებზე“.

ილია ზაფხავაძე

„თუ კახეთის გზაზე გვილით, გვიკოღრებთ, თბილისის სიახლოვეს ლომინის ხევი! ახალ ზილვედ ლომინის ხევისწყალი მოწინაყარებს თავმდაბლად, ქვიშაზე ტბილად გადაშავალი, ზაფხულის პაანაჭებამი ოდნავდა შინას, დაჭირი მტარდის ფრთის ბარტყუნებით ძლივსა მი-იგნებს გზას.

ამ წყალსაც ასობს ჩემი ბავშვებია“

გიორგი ლომინია

ილია ქავეჯავახისა და გიორგი ლომინის ამ მო-ჩუქურთმებული სტრიკონების შემდეგ ვინაა უნ-და გაბედოს ლომინის ხევის პეუზების აღწერა; ამ მიჯაღებს თითქმის მათი აჩრდელში დასტრი-კონების თაგ.

გარდაწმელებმა ამ მოწასა ზიბებდნ, მასაც მო-ფურებს ძველი ტავილდები. ღღეს სულ სხვაგა-ნაა ლომინის ხევი.

— ერთხელ ამუშავდა ძლიერ ლომინის ხევის მიჯაღებს შუბოტა, — თქვა საბჭოთა ფურისთვის მოაგვიღებ ანტონ ამირტაშვილმა, — ფურსებზე ამ ჩრდელში ოდნავ საზარეთისაგანა დასტრიკონი ასეთ პირობებში ღვარცოცხისა და თავსმა წვი-შების დროს დიდა წყლის დაშუშული ძალა... ნი-ადაგების ასეთი ჩაიორტყვაც ამის ბრალია.

სწორედ ამიტომ დადგა ღღეს წესრიგში ლომინის ხევის გაბრუნების საკითხი; რელიეფური თა-ვისებურების გამო ამ საქმეში გახდა დიდი მო-ცულობის რთული საშუალები. ტუის მუშაკებმა ახასაც წარმატებით გაართვის თავი. დატარა-ხებისა და ბაქანებად დაშუშების მეთოდები გზუენ-და ტუე ლომინის ხევის ფერისობებზე. გადარ-ტყვები და უნაყოფო მიწა ადამიანის სხეობარ-ში ჩაგება; ლოკოლეე ამან ლომინის ხევი ფავლ-წარმატება დალოდად აქცია.

ახლა ზაფხულია, მზე უხვად ფერტყვებს თავის მწველ სხეებს დღემდამივე, მაგრამ ხეტაც ისე ათამაბდ ვეღარ თარეობს საშტორის ველზე, რი-

* ის. „დროშა“, № 7.

ჯანდარის საბჭოთა მეურნეობის ყანებში.

ვირც ეს ამ ზეთიოდ წლის წინათ იყო. მწვანე-შემოსილი ხეები საიშოდ გუშავებდა უდაგან მი-წას და შაკცხლებულ ტუნს უნარჩინებენ. შრავდა მგზავრი აფარებს თავს ამ ხეთა ჩრდელში... ბეგის გამასპინძლებია აქაური ხეობის თაფლიანი ტბილის ტბილი და ქერმით, და იცის კი იმ მგზავ-რმა ვის უნდა უოხარს მადლობა ამ სტრიკონის? პირველ რიგში, საშტორის სარწყვი სისტემის მშენებლებს, შემდეგ, საბჭოთა გულსისბიერ და შრომისმოყვარე ადამიანებს, ბავლე ჩიხურდანი; ძის და ანტონ ამირტაშვილს, მეტეოდე ტენიკო-სებს — აღტყანდრე შარქაძესა და ანტონ უთ-რავაშვილს, მოწინავე მუსებს — მამო სიხარული-ძეს, ვიერ მიდებამეს, ციური ქავეჯავ, გიორგი და ვარა ელიზბარაშვილებს, სონა; ხარტაშვილს, თამარ გვიგოტას, თინა ბაბაყაშვილს და მათ მე-კორეებს, რომელთა გამჩრე მარტებმა მოქარა ეს სიბოკი ველ-მდგარები.

საღმისაბოვის, ქვეუნისაბოვის იმრობებს ამ აღმი-ანებმა და ჩაადენ მანქნითა, როცა მათი კეთი-ლი შრომის მშენებელი ნაყოფი ზოგითი მგზავ-რი უნაბიონოდ ექცევა; — ხილს რომ კრებს, ტრტებებს ატვრეტებს. განა იმდენი არ უნდა ეს-ტრეს ადამიანს, ჩაოდენი შრომა და რა უნდა დას-ქირდა ყუველი ან ნერგის მარჯვანს არეტი-ხელ მიხასავს; ვიდაც უნადურს ჩაშუშებოთა ნა-ყოფით დასწრეშული ტობი; შე დალოცული კმა-სი ხომ არავინ გიშლის, ტრტებს ჩათ ატვრეტ, რათა ზაინებს ამ ხეებს? მადლობის მაგიერია?

ჯანდარის მეცხოველეობის საბჭოთა მეურნეობას (დარტეკტორი ვახტანგ კორძაძე) საშაბოტი და საზაფხული საიჭრების ჩაოვლით 42 ათასი ჰექ-ტარი უმირავს; აქედან, 12 ათასი ჰექტარი სა-სოფლო-სამეურნეო ნაკარგულია. 8 ათასამდე მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი და 60 ათასამდე მსხვილფეხი ციწები ყუველდღობად მეურნე-ობის თაფლწვენიდა საძოვრებს. ასობით ჰექ-ტარზე ბაზინებს სიმინდის, ქერისა და პურის ყა-ნები.

მეურნეობაში წარმატებით მიმდინარეობს დღი-და მისტაბების საბელორაციო და ხარისხიკო სა-მეშაობი. მეთოდებსა ხელმძღვანელობს დარტე-ტორის ბოადილე ვაქერბიან დღანოცი.

— დღიბოთვის ჩვენ ვრყავით ექვსათასამდე ჰექტარ მიწას, — ვიგობა მან, — აქედან ორასი ჰექტარის რწყვა ხდება ხელმეორე დაწვებიების წესით. მეურნეობაში წარმატებით ირეგირებს წია-დადის მუშების მოწინავე შუბიოდ, რომელიც კარ-ბრინი რეგირებს გამოყენების მიოთხობს. ეს მეთო-დი ძალზე ეკონომიურია და, ამავ დროს, სრუ-ლიად გამოიყენებს წიადადის რიგაციული ტრო-შის შემოხვევებს. უახლოეს ხანში ამ წესით მო-არწყვება ათამაბდ ჰექტარია.

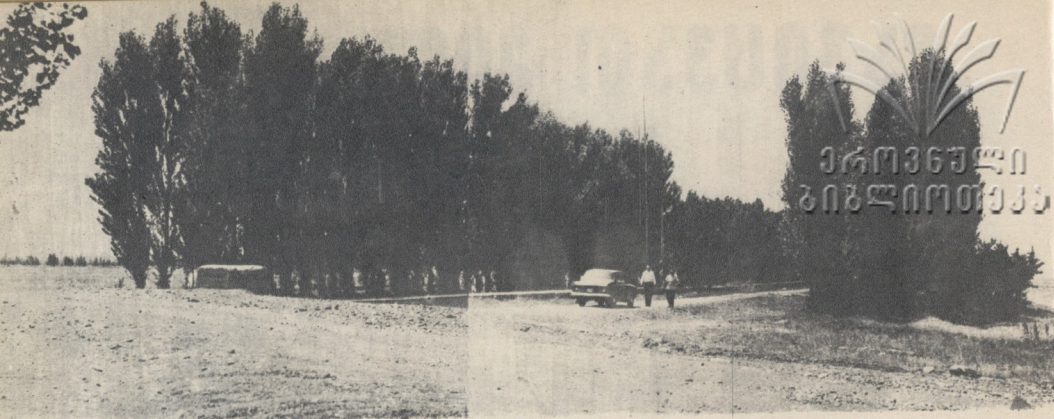
მეურნეობაში დღი მუშობა გახსნა ქარსაფარი და მისარისაყვი; ზოლების ვასწინეულად აქ უნდა 250 ჰექტარზე შროალებს წარჩა ტყუებო. მაგრამ ერთი, შიმაღმისაბოვის ვასალოდსწინე-ბელი საიხევეც უნდა აღენიშნათ — ადრე, ალვა-ალვა ჯანდარის საბჭოთა მუშაკებმა არასტანდარ-ტული რეგირებუ ჩაყარეს, ეს ფუბე შრომა გამოდ-გა, გაცა დროც და მოწას. ახლა ვეება ფართობზე ტუე ხელახლა დასარგავთ ვადა. სწორავა მოქცე-ვა ვახტანგ კორძაძე, როცა არ მიიბოის და ფართობი და ტუის ხელახლა გაშენება მოიხობვა.

ბანს ის უდაბნო!

როგორი მივიწყებული და მაყარული იყო ჯან-დარისა და უდაბნოს მიწები. ახლა ამ გაშენებულია დღი და მშენებური საბჭოთა მეურნეობა!

საბ. კ ა ვ ა ბ ა რ ი ა ტ ა მ ო ლ ა

საბ. კ ა ვ ა ბ ა რ ი ა ტ ა მ ო ლ ა

ფოტო თ. სარგაძის

— ჩვენი მიწების დიდი ნაწილი მართლიანი ანუ ბიკომპანი ნიადაგებია, ამბობს მეურნეობის მთავარი აგრარონი რამინ ვაიარჯაძე. — ამიტომ აუცილებელია განვიხილოთ დროისმიერების ჩატარება. უკვე გაეცარა ჩვენი ხაზი ათასამდე ჰექტარი უსაყოფო მიწა, თვითნებურ ჰექტარზე შეიტანეთ 25-30 ტონა გავი, ეს მიწები უკვე მოხსული და მოსწორებულია.

— მიუხედავად ამისა, — დაუმტკიცებ, — ჩვენ ჯერ კიდევ ბევრი რამ გვაქვს გასაკეთებელი. ჩანდარბა და უდაბნოს მიწებს ჯერ კიდევ არ გამოუჩინებია სრულად თავიანთი სიკეთე. გავლის კიდევ არც თუ ისე ბევრი დრო და ჩვენ, ალბათ, გვიღარც შევადარებთ უდაბნო ვუნდოლო ხეხილის ხაღბლით, ზვრებითა და ხაღბლებით დაფარულ მიწას.

პატარა რაჭა

აქ განმეხებული სოფლისათვის მართლაც არმ შესაფერისი სახელი დაურქმევიათ — შიანეთი! იგი, ალბათ, უკვლავ ახალგაზრდა სოფელია საქართველოში. მესამე წელია, რაც აქ ბინა აიღებს რაჭის მთიანი სოფლებიდან ჩამოსული ადამიანებმა, მოვიდნენ და მოიტანეს რაქული ვახხისა და ხილის სივარული.

სოფელში ჭრჭერობით ორმოცამდე ოჯახია ახალდასახლებულები თავიანთი სოფლის პატარა რაჭას ეძახიან, ქუჩას კი რუსთაველის პრისპექტს. მანქანა იმ ეტოს ჰეიშართან შევარჩეთ, ხადაც რამდენიმე ბავშვი იდგა და მხიარულად საუბრობდა.

უკვლავ უფროსი ნარგავა ლიხინიყა. გასულ წელს დაუმთავრებია სასაფლაო სკოლა და ახლა მეურნეობაში აპირებს მუშაობას, მერე უნდალეს სასწავლებელშიც უნდა განაგრძოს სწავლა, თქვა გოგონამ.

რუბენ და დარეკო გავაშუქებმა კი უკვე გასულ წელს დააჩენეს შესანიშნავი ღვინო საკუთარ სკაპრიდამო ნაკვირვებ მიწეულო უფრინოსაგან, ამბობენ, რაქულ ღვინოს სიხიანო. სწორედ ამ ღვინო დალოცეს ქალიშვილი ზოია და სიბე სიმონის. ეს მეოთხე ქორწილი იყო პატარა სოფელ შიანეთში. ჩვენც დაგლოცეთ ოჯახი, განჩაღებმა და ბედნიერება ვუსურვეთ.

ლიხინიყებისა და გავაშუქების გარდა სოფელში ცხოვრობენ რეხვიაშვილები და გობეშვილები. ერთი სიტყვით, აქ მართლაც პატარა რაჭაა. მართალია რელიეფით მისგან განსხვავებული.

მაგრამ ქართველი კაცის შრომისმოყვარე და გამარჯ მარჯვენა სულ მოკლე ხანში აქართველის ხალხარად აქცევს და იგი ერთ-ერთი უღამაზესი სოფელი იქნება მოვლელიც ტბის ფონზე.

რე იქნება ხვალ?

ჩანდარის მეურნეობის თავაყიებსაც უფრო ოცნება და ფანტაზია.

იქვეს წლის წინათ, მეურნეობის ახალდაინშული დირექტორის ვახტანგ კორძაძის თავისი უკვლა ფაქტი ხმადალა რომ ეთქვა, ბევრს ფანტაზიად მიიტყვევებოდა, თუმცა შემდეგ იმაზე მეტი გაკეთდა, ვიდრე დირექტორი ფაქტობდა.

ერთიოთხედ ვაჩნარად მეურნეობის შემოსავალი გაშენდა ახალი სოფელი, რეგულირის ქართული სკოლა. მუნდა უნივერსალური მაღალია. საფლავცხოვრების მომასურების კომბინატი, სასტუმრო, სახავეშვი ბავა-ბავი და სხვა მრავალი.

ეს სოფლის დღევანდელი სახეა. რა იქნება ხვალ? მრავალ ათეულ ჰექტარზე გაშენდება ჩვენი მიწის მშვენიერება — ვაზი, ვაშლის, მსხლისა, აბნის და

ბროწეულის ხაღბი. გადაიქნება ელექტროლომპანიონებით გაჩრადლებული და მოასფალტებულ ქუჩებში. მოცა უამრავი წერტილები ასეთი მხიამარითი:

ჩანდარის საბჭოთა მეურნეობა, სოფელი შიანეთი, რუსთაველის პრისპექტი № 40, № 125, № 130 და ასე შემდეგ.

გასქვრივი ჩანდარის აქორილი ვილმინდერებს, უფრო უფლებ ტოტეგადამოლო ხეთა ფოთლებს შიაროს, არხებში მიმდინარე წულის ჩხიაროს და უნებურად კვლავ ვახუშტის სტრიქონები გაგონდება: „არა არს აქ წყალი, არამედ იპყრობენ წვიმისაგან კიდის კაია შინა და ხმენ მას. არა არს ტყე, არამედ ძეჭი, მიო ბარშენ და აცხო ბენ... და თოქოსი ქობრზე, ამ სევიდან მოგონებოთა გასქარქვულელად ჩვენი მახსანდოს გოგონამ შულის ნუკრითი შექცა კამარა, კიბეს გადავლო და იქვე მოჩინებულ წულის ონკანიდან პრულივი განვიკრავლო იფრის წყალი მოგვიტანინა, იქ, სანაწერულში კი ანთხილად გაქურთრებ შემოიღებულ ქაგებეს ომშვიგარი ახლოდა.“

თინათინა ლაგვიშვილი

სოფელ შიანეთი.

დავას განთავსების დაზღვევა

მარცხენა
ნივთები

ჩვენ მშენებელი ახალგაზრდობა გვეყვას ჩვენი ქაბუკები და ქალიშვილები თავდადებით იღვწიან. რათა საშრობოს ბაღ-ვენახები ააყვარონ, მას მინადვებს მოუარონ, მოუარონ თავიანთ ქაბუნებს და ფაბრიკებს, თავიანთ შიშს — საშუალო და უფრო მაღალეულს ხალხისათვის. მაგრამ დღე, რე ამოფარებთან მათს ზურგს ის ახალგაზრდა ადამიანები, ვინც თვითონ მუშისა და გლეხის ოჯახში, ან მშრომელი ინტელექტუალის ოჯახში ვაზრდები, ზარბაზს აქცევენ იეთ პროფესიას; რომელსაც გვიმრიჩი მინათან ან დაზავთან ეწეება.

ქაბუკების და ქალიშვილების ჩვენი მართლაც გასწორდა აქეთ ყველა გზა: ახალგაზრდობისათვის, რომლებიც ზოგიერთგანმანათლებელ სკოლას ამოაყვარენ, დღე უნივერსიტეტების და ინსტიტუტების, პროფესორ-ტექნიკურ სასწავლებლების ყირა, მაგრამ ამასთან მათ საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულნი ვიან საწარმოებში და მშენებლობებში, კომუნურებობაში და საბჭოთა მუშა-ნობებშიც.

საშუალოდ, მეორე ადგილას ამაღლეთ, ამათ კი არ შეიძლება არ შეგვიფიქროს. შრომა, წარმატებითი ქვეყნის საყოველთაო მუდამ საპიჯი, რა უზარუნე უნდა შეგახდეს მუშაობა, ის პირადი ზედინერგების წყარო, ის მადლი, რომელიც დღეობს უნდა ადღის შესან ახალ ოჯახს.

ამ ნარკვევში მიინდა ვილაპარაკო ერთ სისახელე პროფესიაზე. იგი მქსოველს პროფესია ვახლეთ.

მიინდა მოგიხსნათ ლამაზი ბანეთიშვილები, რომელიც დახვამათ შრომამ საქვეყნოდ სახელგანთქმულ ადამიანად აქცია და უფროათვის ასარგებზე გამოიყვანა.

ლამაზი აბრეშუმის მქსოველია, რომელიც შორეული, ჩაოდენ მჭელი ტრადიცია ქს ან ხელმასს.

ლველიც მოგიხსნათ: უსივარე დროს, ითი თასახე მჭელი წლის წინ, აღმოსავლეთის ქვეყანაში ზებარადად ჩასულმა სასიმომ თავის საცოდეს, მეფის ქაბუნებში ყუფნში ჩასრთებულ — ბუხარაში აბრეშუმში არა ვაგვიყო. დაინდა მამინ პატარაობა, დღისაში იფიქრა, მჭელი აბრეშუმსს ჰიოსა და თვითონ ხის თესლი თავის საბატარაოდ ლეჩქაში მიიღო. მეფის ქაბუნების საზღვრად გადმოსვლის გახსნაზე ვერაინ ვერებდა, და ასე ჩამოვიდა აბრეშუმის ჰეა ზუხარაში. მჭელი ბუხარადად ვადავიდეს ეს მალაიანი ჰეა ხევიანი, მეგრები, ინდოელები, ხოლმასინ, ტანასიანში, მე-მთავრე მქსოველი და ლახანს, რომ არსებავდალს თითოთიანი და ნესტინი იქმნათინ, დიბით და სტრონი შეეყო, რომ მაქინათ შეეხას ენობები, თუ როგორ უყვარდა ხელმჭელი თვითონ თამარ მეფეს, რომელიც აბრეშუმზე მქსოვდა, რათა ეს არ იყო და თავისთვის დრო ჰქონდა.

როგორ ვადავიდეს იყო მსოფლიო და შესახებედა სახსარს ჰეაზე. მას დაეძება ჩინოდი დახლო, ვერაირ ფიქრობ: მას დაეძებდნენ ევაბიტელები, რათა შეგი ზედინ კოლხეთში, სომხეთში და სკაიეთის ქვეყანაში შედიოდნენ, ხოლო არაბების თვინა — ინდოელები; დაეძებდნენ ფინიკელები სოფდარებო, კოლხიდელნი და ლახანელნი რომ ევაკრებოდნენ დიდ გზებზე... დაეძებ-

დნენ ბერძენები და რომაელები, ინდოელები და ალბანელები, დაეძებდნენ ხალხები, რომელთაც ისტორიის სწავარნი გზები გამოიარეს და ისინიც, ვინც ამ გზებზე ჩარჩნენ და მოისრნენ, ამ გზათა ქერუშის ჩაიხმადნენ.

ვის არ ამქობდა აბრეშუმში, ვის არ ამშვენებდა მასში ებელოდა წარმატოლო ქვეყანაც და შევა შეუდევნიდა მისტიკოზში თავის საცოდესო სატემოევაკრობით; ის ამქობდა ლეკიცთა ბოჩრის ცოდვასაც და სანტა შარის კდემამოსილებსაც. თვითონ თემურ-ლენგსაც ეს განიერი აბრეშუმის სამისი იცევა და საშხედრო კარეიც; ქვეყნიდან ქვეყნად რომ დაქმნდა, აბრეშუმისაგან იყო მიქსოვლი. უნებრეშუმოდ ფსის არა ჰქონდა არაბთა ცარამდსაც და ვაიერების ზურმუხტსაც; ძველი ეს სილამაზე როგორც ქვეყანა, და ამათ, რა-გორც თბილისური ვახვანდელი, ვარდებით რომ ააგეს სოფელ აქურ ბაღარაგის.

შორეული წარსულიდან ისევ ჩვენს აწმყოს, ჩვენს დღეებს დავებრუნდით.

რომელიც თბილისელი არ იცნობს ქაბუნის ამ ეუთხის ვინ იცის, თვითველ ჩვენგანს ჩამდნენ-ქარ ფელა და ჩაველია აქეთ; კოტე, ლიონის მსუბუქი, ლეკარციული მესტრის მილამ, შეუძლებელია ადამიანის თვალს არ მოიკითოს მწვანეში ჩაფლუმა ეზომ, კოტე სვეტრებმა, ყვავილანებმა, შესასვლელან, პაჩია ბეჭობზე, მამულაოვილის ბაღის სივარის ევზობიკური კვებე მომუყავინა მუშებს, იცევა, ალყავის კარის ცხვრელი, ვარის მსვად დისკოზე, სმია სოცევა ამოქვილი: „თბილისის აბრეშუმის ფაბრიკა“.

ის, ვინც არასოდეს არ ყოფილა ამ ფაბრიკაში, აღბათ, ვერც კი წარმოადგენს, რომ წალოცად ქმულ ეზომში გამაფებულ მუედრობიდან საქსოდე დაზგების გამაყრებულ გრუხუნამდე — მხოლოდ რამდენიმე მეტრი თუ იქნება.

უნებარაზარ, ნაოლე საამქროებში სისხამ დოლიანდ კვანდ ლამდენ არ წყდება ეს მჭერი, აქ ყოველდღეობა, საშუალოდ 65 თასი მეტრი აბრეშუმის სრული იქსოვება. იეთი, რას ნიშნავს ეს კი ნიშნავს, რომ ფაბრიკაში ყოველდღეობად სულ ცოტა 22 მილიონ მეტრს მქსოვს ურეგენი ამ ჩაოდნობის მქოვილი, თავისუფლად შეიძლება შეიცვაროს 8 მილიონი კაბა.

ქაბუკთველი ვაქერების ხელით დამზადებულ მქსოვლობა — „ნანა“, „განთიადი“, „თბილსური“, „ბათინა“, „ასის“ და სხვ. დიდი მუშრობით სარგებლობენ მომხმარებლებში. ეს მქსოვლობები საბჭოთა ეკონომის თითქმის ყველა მომჭერსებზელიცა ვადას, ქაბუკ აბრეშუმს დიდი მუშრობა ჰყდა წილად, მასოევაკრობა და უნებოთის გამო-ეწეებზე.

ვის არაინ ის ადამიანები, რომლებიც ასე სახელგანთქმულ ვაქერებზე ქართული მქაბუნებში ეხის ტრადიციებში.

ეს ერთ-ერთი მათგანი, საბჭოთა ეკონომის უმჯობესი სამუშაოს დებუტარი ლამაზი ბანეთიშვილი, რომელიც ჩვენ დახვამათ ვადავიდა. არა, ლამაზი ბანეთიშვილი ვადავიდა არ იცნობდა, რომ ვერაირი ვადავიდა, მაგრამ საქმე ვადავიდა იუსს შენი პროფესია ვადავიდა უფრო მტრად შეევაკრებდა ხოლმე. რათა მატარიანდ დაწერეს, თინდათ შეხმადნული და მო-

ლ. დოსტატელები, უმაღლესი საფეხურზე შემიღებია.

ლამაზი ბარველი საფეხურიდან დაიწყო მარტოველი ქალიშვილის საშუალო ახლად ამოთავრებულ ქაინდა, რათა ვადავიდა მჯალი თბილისის აბრეშუმის ფაბრიკის კარი. იგი კულბოდე მიიღეს, ფაბრიკასთან არსებულ პროფეტკინურ სასწავლებელში ვადავიდას პროფესიის დასაუფლებლად.

4-6-12... ეს ციფრები ლამაზი ბანეთიშვილის წარმატებზე მეტეულებდნენ. თუ პირველ სანებში ლამაზი ბანეთი 4 ლაზზე მუშაობდა, ამჟამად იგი ყოველდღეობა ვადავიდას 130 კოლხეთის ასრელებს და ერთობლივად 12 საოდე ლაზს ენახებოდა.

ამა, ახლა მილით და შეუკითხეთ ლამაზის, ვადავიდას თუ არა იგი თავისი პროფესიითა და შესაბამისი შრომით ლამაზი ბანეთიშვილი ერთი უნებარე, ჩივილი მქსოველი ქალია, არასოდეს არს ჩამოეპრეტებნა ჰქონდა და არც ჩამოევადავიდა რებელი მოიხირობდა წამოუფლებლად. თვითმეტი წელი, ჩემად, უნებარე დროშიდა და ამ თვადებულმა შრომამ ახლა იგი საქვეყნოდ ასახვდა.

მიწინავე ფიქარი ლამაზი ბანეთიშვილი ხალხმა საბჭოთა ეკონომის უმჯობესი სამუშაოს დებუტარი არჩია და, სხვა რჩეულებთან ერთად, ჩვენი ქვეყნის მშაორეულობის სეკე ჩამაბრა.

ილდა წაღანი

1870 წლის 22 აპრილი

იმ წელს და იმ დღეს, ამ ქვეყანაზე, ზვიწი პლანეტის ყველა კუთხეში, როგორც ეს ხდება ჩვეულებრივად, იშვიათად აღმართნი.

უბისს ავაგე სწყალო

1870

რომანტიკული, ქართული სავანე სურამი, ღიბის ფეხებით. ჩანს მუდრნად ეს ავარკი, ხაზურისაგან ვარჯ აღარ ღვის.

ქართველთათვის აგრე შერად ნაწიში, ტრეწე აუღებულ სურამის ციხის კონფერებში.

კარგი სურათი, არა მგაგნი ეს სანახაბი ისე აღარ შევიზიდავ. რაკიღა ერთი რამ გახსოვო; ის, რომ წინ, ღიბითა ფერდობზე, ხომი ძვილი ხეა...

უბისს ავაგე საყდარი, უწყულოა წყალი ვლინო, ისაჲსი დავღებ ვეგარა, სტამბოლს ხაზაყ ავაგი.

თეთრს ზღვეში ბინა ზეაღებ, მუხუთი ჩემებე მოვებდე, ამღლის სკამის მომეშენა, ცხრა აღლი ტლო წვაგი.

უნებურად ვეუღლებს სიხარულს: რომელ ქარბ. ვეუღლებ გინად მკითხეთ, თუ მას წინგს კითხვა უყარს, ეს ოთხივე სტრიქონი ზეპირად იტოვებ...

უბედებს „დაღატოანი“ ეს სასიყვარლო წილი ჩრია. ალა, კალმახივან მწიწივე ძირითდს მოწყობილადგას, პატარა ვაკეზე, სადაც მცირე საფეხბურთი მოედანი არ აღებტოდა.

არა, რა ძალი სიყვარულმა, რა შეუნებებელმა უტრადებამ შენებას ეს სავადი რაც კერძობივით მოლიანად თითქმის თერძობივე საუკუნის განმავლობაში?

არ შეიძლება მადლობის გრძობით არ გამოსკვალთ უხეხილი სხვაგვარების, სტერეოტიპებისა და იქ ნახებულის ახსოვნების (უწყანსკანა — გორებისა და პეტრეს) მიმართ. ერის ეს დირხლები შეიძლება შთაბრძნობილად შთამბრძნობაში მტკიცადვე მტრადი იცადუნენ თავიანთ საოცრეს, წმინდა სანადილ ანაფილდუნენ მის საუკუნოვან სწავლობის გამს კი თვალისჩინივით უღვიდუნენ.

მათი სიყვარულით ამ ძველსავედის ავი თვალთ ვერავით შეუხებლადგას. აღამიანები მხოლოდ საუკუნოვან ძველს მოიღობო იფუნენ უძლიერი. ეს ნან, დრომ გადმოსაქარა უბისის სახურავიდან ხანძალის ხელნაკლები კრამბები. აქა-იქ ეკლდები გაუზარა მტკიცე ქვივირის, თავი ვაღაურობსა უკონფიდენსიანად მანდვინე კოხეს. მერე შინა ეკლდებუ შერჩენილ მხატვრობას, ჩემუბრძნობებს და ქვის ხეობის, თაღების ამარბიანს დემუქარა ვაგადვრებენ.

„რა იღებოდა, რა ბედინებინა, რომ სწორედ ამგე ვახაბურის მომენტში მოუქროს მას პატრიარქმა და პატრონმა“ — ეგბეუთი ოპორტიონის რაკიონის მიდინარე შთაა კოვლივინ და სიხარულით ვაგრობებს: უბისი აღადგინეს და ისე შეამატეს, რომ ეკლდა შეჩაღა საუკუნოვან ვაუღლებს მისი გრძელ ხანძალისაგან უკრთობული სახითა.

მწილი ასურერა, როგორც ახარბიბის სახე უხესელ მოსახლებებს, დღე არ გავა, ციყა-ცილოკა უფრის ვაგუნება-მოყვანის ოსტავთა თამყმდობარემ თამარ სხვაგვარ ამ ძველი არ ნახოს. სხვაგვარად და სტერეოტიპები კი რესტავრაციავი მომუშაუების, მუშახეობი, გულმოდარინდე, დარქმებულს ცხრა-მეცამეტის აღდგინენ სწავლებულს.

სარესტავრაციო ხანძარების პროექტის ავტორია სურამიძეებრივი ვაგბატე ცინცაქი, ხანძარის წარმართავდა ინჟინერი ვარკოლ სასათიანი.

ახლა საყდარი შთლიანად რესტავრირებულა სპირიტოს (ასე ციხიანს სტერეოტიპებიც და სხვაგვარები უბისის ეკლდების და კოხის თოლი ვეპებს) იმ ქვით, იმ კარით, იმ დიდი, სიყვარულით ახსავს ვაგლითა და ხელოვნებით, იმ მოკრძალებით: რომლითაც უბისი უწმინებოთ მის პირველ უწმინდელ — გრძელ ხანძალს, დიდ თამარს, უკონფიდენსიანად — ვახაუტობივით თვავი აღგას, და აღბა: ცტამა მოვიყვანი თოლი ქვის ოსტყობის კოხე.

კოვავ უწყუვადი დგას პატარა, სიყვარულით ხაზო, უსწორი უბისი ქუთაისიდან სურამივე შეუგნის ნახარბი. და რაკი ახლა მას სტამბოლად ვა: აღბედავთ, აღდგინოთ, აღორძინებულ ძველი წილითი კრამბიბის ხასხასით, თითქმის ვეპაბეგებია „ვაგმეღელი, მოდი, მნახე, პირველ მწინებულ ოხივან შეხერბულ, შენდობა უბისი, და მადლო: ხა ვადავამდე ჩემ დღევანდელ მოკრძალებულსა“.

1970 წლის 22 აპრილი

ამა ვაგონდა აპრილის ეს დღეც! აღმართნი დიდი ფარები მისივე, ვითარცა ნიშანსტეტიკენ, მთისწირაფუნდებ შეუხერბებლავ. არა ზარების რეკა, ვაგუნო, ამ კეთილი და შინაინ დღისთვის მათ მოიტანეს, ვით ხაჩკურია, გმირული შრომის მშვენიერება. ვგვხრდა მოვეცობოთ ერთმანეთისთვის, ვით აღხარება ან უფრო მეტრ, სახიზარული რაც ვევაზილი, ან სატყვიარი, ძიღს რომ ვვიფოთებს. ეს აღხარება ითქვა ხმაელა მღანეებისა და ხალხთა წინაშე, რაკი მოსკოვიში შეტარდა ვგარდია დღისინა ზარის მგერარბებლავ. ვინ დავიწყებს აპრილის ეს დღე! აქ ისტორიის გეოგრაფიის იგი, კვიტიბობისა გეოგრაფიის იგი, როგორც მახილი თავისუფლების.

მწიგნობრობის მხარეზე

— საინტერესო იქნებოდა თქვენი აზრის შეტყობა ხელოვნების დარგის შესახებ.

— ხელოვნების დარგი — ფართო გაგებაა. რა თქმა უნდა, იგი ლიტერატურის და ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ერთობლივად განსაზღვრულ დარგს წარმოადგენს.

მწიგნობრობის, თანხის, ფერების, მუსიკალური მატერიალის სხვადასხვა ლიტერატურული დარგის მხარეზე განხილვაზე მოგვითხრობთ. გთხოვთ, გთხროთ რაზეა საუბარი? რომ არა, ამას შეიძლება დავთხოვოთ კიდევ, თუ უკლებლივ და სპირიტუალურ ინტერესებზე ნათქვამია ნაციონალური ხელოვნების არსი-სახეობა, როგორც კლასიკური, ამას ვერ იტყვი ხელოვნების შემოქმედებით მასალაზე (ჩვენ უნდა შევიხილოთ, რომ სიტყვა შემოქმედებითი მასალა) მე დავსწავლიდი მოლიანობაში, რადგან თანხის და მწიგნობრობის, ფერების და მუსიკალური მატერიალის როლია ნათქვამი მათი მემკვიდრეობის შესრულებაზე ხელოვნური ქმნილებების ნაციონალური თვისებების. ნაციონალური მწიგნობრობის ახალი ქმნილება აღდგენს როგორც მატერიალის, სულტობის და კომპოზიტორის შრომის შედეგს. ალბათ, გაგიგებთ, რომ ამით სულაც არ მინდა ვთქვა, რომ ფერწერა, სკულპტურა ან მუსიკა, ლიტერატურაზე ნაკლებად ავსებენ ხელოვნების ნაციონალური მწიგნობრობის, მაგრამ სიტყვა, ლიტერატურული ნაწი, თითო იმ საქმის მდგომარეობაშია, რა დროსაც იგი ვერ არ გამოდრება ხელოვნების ფაქტზე, ატარებს მისი შემოქმედითი ხაზის მრავალფეროვნებას გამოცდილებით.

სიტყვა — ლიტერატურის ნაციონალური მწიგნობრობის პირველდროულზეა. ეს ფაქტი უარსაა ეწინააღმდეგება მატერიალის სპირიტუალურ დარგს. თუკი ჩვენს დარგში უნდა დავიხატოთ, რომლის დაუფლებაც უნდა გვქონდეს, მწიგნობრობა და უნდა ვიხატოთ, რომლის დაუფლებაც უნდა გვქონდეს, მწიგნობრობა და უნდა ვიხატოთ, რომლის დაუფლებაც უნდა გვქონდეს, მწიგნობრობა და უნდა ვიხატოთ, რომლის დაუფლებაც უნდა გვქონდეს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— ჩვენ მიწვევს ვაძლევს, თუ როგორ ავსებენდა ერთდროულად თვალს მივლი მსოფლიო დარგის საზოგადოებრივი განვითარების ხარისხს, სიტყვაშია და სიტყვაშია. უარსაა ეწინააღმდეგება მსოფლიო განვითარების ხარისხს, სიტყვაშია და სიტყვაშია. უარსაა ეწინააღმდეგება მსოფლიო განვითარების ხარისხს, სიტყვაშია და სიტყვაშია.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

განმობაში გამოიყვება ესტეტიკური იდეებისა და მატერიალური კონცეფციების უნიფორმობის. ეს კი ხელს შეუწყობს სტალინიზმის და კონსერვატიზმის. ზოგიერთი მწიგნობრობის, ანუ მათი მხარეზეა ადგენილი ფორმალური საზღვარი. მათგან უნდა განსაზღვროს, ანუ თუ არა უნდა განსაზღვროს, ანუ თუ არა უნდა განსაზღვროს, ანუ თუ არა უნდა განსაზღვროს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

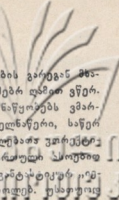
— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

— თქვენს ხელოვნებას რამდენად ნაციონალური? მაგრამ როგორ ვიხატოთ ლიტერატურული კავშირები მსოფლიო მასშტაბებზე? ესტეტიკური იდეალები ვერ იტყვი ნაციონალური ხასიათისა და შრომის კრიტიკების თაობაზე ვაძლევს.

ან კიდევ სულაც არ მოაოგებინ ტიპური ხასიათი. მასში მოქმედებს ერთი პიროვნება, უმეტესად ნიქოლო, რომელიც შენაძლი თავად განსჯა სხივით და რასაც უნდა, „ქსიოვალს“ ხასიას და სწორედ ამ რეცეპტსა ხელმძღვანელის ენას უბოძებს.

დასავლეთში, ნაწარმოების ადების ძირითად ხერხად, პერსონალის შინაგანი მონაწილეობა, ან მოუწოდებელიც ცნობიერების ნადავლი იქნა. სწორედ აქ გამოხატვის მართლაც სურვილი, განთავსებულად სინამდვილის მიხედვით შემსრულებელს კანონიერად, შემოქმედების მართლაც სურვილი სრული თავიანთი სურვილებით. მას შეუძლია ამის მიღწევა. მაგრამ მას შესაძლოა დაკარგოს ცხოვრებაშიან მავნებლობა ძაბვის და დავისთვის ის ენა, რომელიც შედეგით გამოიწვევს შედეგით მისი გახევა.

— არიანდია „მწერალი“ და მთავრობის, ყველაფრის იყო ლიტერატურის ერთ-ერთი ძირითადი პირობებია. აქამდე საყოველთაო ინტერესია მისადმი აღძრული. მის იტყობა ამის შესახებ?

— იციო, მე არასოდეს არ ვყოფილარ ამ განსჯელი „ყოველგორისაში“ მომხრე, ყველაფერ ფართო მხების გემოვნებისადმი რომ მოყოლილდე და დავიძღვებარა... თუცა პირობების „შეწრაფა“ და მთავრობის, აქვს სხვა არაპოლიტიკურად მხარე, რომელიც ხელმძღვანელს არს შეუძლება. თავად ეს აქტიურობის გახალისე მისი დემონსტრაციულობა. უნდა სწორედ ხალხისთვის, კერძო, უფრო დაწინაურდები მოგახსენებო მისი გამო.

ის გაიჭიბა, რომ მთავრობა მას დღევანდელიც შეიძლება, არ ავალდებულებს მწერალს ყველაფერ ჩამორჩენილ ფუნქციას რიგობდეს. როგორც ჩანს, ლიტერატურის და ხელოვნების ხალხურის, სხვაგვარად უნდა ვთქვათ. ეს ნიშნავს ყველაფერ ღრმ სახსოვრო პირობების გათმობას, ყველაფერ სრულქმნილ მხატვრულ ფორმებსა და ხალხის მათთან ზიარებას.

შესაძლოა ეს ქვეყანაშია ლიტერატურის მხრივ არამც და არამც. მაღალი მისი პირობები შეგება, არასოდეს ჩაიხვევს ქვეყანაშია. ჩემი აზრით, პოეტის შინაგანი როგორც ცნობიერება, ასევე ითვარა აღწერა ხალხის, მისი წყნარ ცხოვრების მაღალი ადგილებია. ამის მიღწევა შეუძლებელია პირობული ხერხებით. მთავრობის აზრად სურია მაღალ-მხატვრული ნაწარმოებზე და არა აღსრულებლობა და რიტორიკაზე. სახეების სიღრმე, სიძლიერე მწერლის ფუნქციას — არ არს უნებუნება ნამდვილი ხელოვნება. მაგრამ ფაქტობრივად და შემოქმედების დავისგან გამყოფი მწერალი სინამდვილე უნდა იქცეს. ხელოვნების ქმნილება, როგორც შემოქმედების შედეგი, ამის სწორად ცხოვრების მიზნებია.

ხელოვნების ენა გასაძვირებელი უნდა იყო. თუ გარდა ხალხს რაღაც უნდა, სადა არა ამის იტყობა ვეცანახებ, რომ ვაგონო. ყველაწარა გახალისე და დაუწერელი კანონად შეიძლება იყოს მხოლოდ დროებითი და ხალხის ცხოვრება შეიძლება თავის შესწორების, და მისი უცხოება მათთვის, რაც უფრო აღწერ შეუძლებელ ახალი ბუნებაში შეხედულებების შედგენილად თავის იტყობა განუყოფელია მწერლობა.

— რას იტყობა ლიტერატურული კრიტიკის როლის თაობაზე?

— პირობებშია კრიტიკის და განმარტების როლი როდეს აქვს კრიტიკის ლიტერატურა. მის გამოხატვად ხერხები რომ ვიციოთ, არასოდეს უნდა იყოს ხელოვნება. ჩემი აზრით, ნამდვილი კრიტიკა იტყობადე სწავლის ხელოვნება, როგორცა რომისტიკა, ლირიკა და დრამატურული. მისი ძირითადი დანიშნულებაა — მწერლობის ერთად, შესაძლოა მათთან მიხედვით, განთავსების გზების გაკავება ლიტერატურაში.

კრიტიკის, სინამდვილეში მხატვრული წყობის გზებისათვის პოეტის გამოხატვადი სასურველებს და ხელოვნების ენას შესახებ უნდა წარმოართოს ნაშრომი. კრიტიკა, რომელიც ყველაფერ ეს, განუხლებელია კი არ სდება, ამასვე ლიტერატურის კონტრებულ ამოცანებაშია დავაწინაურდები. კომპლექსური და მომთხოვნი უნდა იყოს კრიტიკა. მხოლოდ ამგვარი კრიტიკა ღირს მწერალს. მასველი კრიტიკისა არ უნდა ეფიქსონდეს.

ნაგვარ სასურველ შედეგ შემოქმედებითი პირობების პირობა, აქვს წიგნების სრულად მრავალი წერილი დაუბეჭდა, როგორც კარგად, სხვაფერად და რუსულად იტყობა. იმანგან ახალად, მაგალიტ კრიტიკის შეიძლება. ისინი ყველაფერ ეფიქსონდენ. თუი ახალად, კი, რომელიც უნდა რაღაც უსამართლო იყუნენ. კეთილმსურველობა კრიტიკის არ უნდა მოგავდეს ხალხურბრალს.

სულწარმადი მოწინავე ლიტერატურული კრიტიკის შესახებ ფუნქციონირებს „სტალინის“ არტეტიკისთვის ამას წინაა გამოკვეთებულ პასუხებს. ახალგაზრდა კრიტიკისთვის ერთსულოვანი კმუხვადენ იმარ, რომ დღევანდელი, საქართველოში ჩვენ არ გავაჩნია ნამდვილი ლიტერატურული კრიტიკა. ამ მწერლების ცნობი, რომ კრიტიკის გაჩენა, არაია პიქტორის გაჩენა. დღევანდელი ვერ განთავსდება. ვეთანხმები მათ. ჩვენში ძალიერ ცოცხა იქნება წერილობა, სადაც ახალი ქმნილებების ღრმა გახალისება სდება, ერთობლიობაშია განთავსება მხატვრული-დღევანდელი ღრმების და ნაკლებობების. განსაკუთრებულად ნიქორი კრიტიკის როგორც უფროს თანამოა ბესო დღევანდის მთავრობის, აგრეთვე ახალგაზრდების?

— უნდა იყო მოცემული აქვს კრიტიკა.

— გვიამბო, ვთხოვარ, როგორ სწერთ?

— ზოგი ჩამ შემიძლია ვაიმობი შემოქმედებითი მუშაობის გაჩენა. მხრივ, თუკი რაიმე ინტერესს წარმოადგენს იგი. ჩვეულებრივად დიდი ვერ. დიდი ვადაცაა ვიღაც ხომდე. შემდეგ, სახეზე ჩანანაწე წარუჭრების ვინაობა მრავალგვარის სტილით, სხვადასხვაწარად აქტივებს ხელმწიერი, სწორედ მაქმანება ნამდვილ და გამჭვირ ანაწილი. სწორედ ჩვეულებრივად ურთობრება დად სისაზრის მიხედვით. როდენ ხასიათების ქმნილება სწორად, „თამაში“. მუშაობის ვადაცაა ვიღაც თუ არა. ცუდი უნდა იქნება ქმნილება, რომელიც, „საყვერუნი წარუბი“ შობილი „სწორად“ უნდა იქნება. ქმნილება კი იქნება თუნდა მისთვის, და უნდა იქნება თუღის კლასი. დღევანდელი მანქის, თამაში მალე მიხალისდება. კლავები ხასია უნდა იყუნენ, ქალაქი და უნდა იქნება ხასიის. თუ ვინმე ისინიგება ჩემი კლავით, მას ხელში აღარ ავლებ.

„კრიტიკისზე“ მქონია ზოგჯერ. ხელი მიჩრდება — აღარ წერს. ცხნვე შეგებდა, მიღვარა სანადიროდ, ან საორტის მშენებარად, უნებნე მუსიკა. შენდე უფროხლები ხელმწიერებს, მიღვარა „სტალინისთვის“ აღდგონა და ვასწრებს მას. შემოქმედების მიზნებში ვცდლობა ნაწილობა ადამიანების ყველაფერ ურთობრებაში.

ახალგაზრდებისთვის ჩემი ჩრევა: გუჟისა და კლავის არ უნდას ქალაქი. სისრულით, „თამაში“ უნდა სწიოდ, ჩვენს ნაგვარს ნუ მიიღებ სიხვეყანადაც. ვაგონებს ოტაკობის სრულიყოფილობა ამ ქვეყანად იმდენი მუშაობა არავს სჭირდება, ჩამდენი მწერალს.

— კონსტრუქციონ ბატონო, თუ ვიცი თქვენი მიხედვითა სიცილისადმი, გინდალთ ხასიათისადმი. თქვენ სხვა რამესა ან სტრუქციონ უფროხლებ... მხატვრული ნაწარმოებში რაიი განისაზრდება ზომა „მშენილა“ და „საბრალის“?

— ბოროტების მიღება ხელოვნების ერთ-ერთი ამოცანაა იგი იმავად, მაგრამ ერთი მხრივ, ხოლო მეორე დასრულებული უტარაობა და „ჩვენს ურთავად“ სხვლად და ჩრდილვანს. მთავრობით, თუ ვინ გავიძობა ურთავად უფროხლებლად თავის გზითა ვიციოთ, აქვს ან აქვს ბოროტება უფრო მშავად, აქვს დროს, მიღვარა არის „უხვეუბნად რისი“? — ბოროტების აქვდაცა სიცილის მიღებაა. ვევიტარაბრალის ხელოვნება, ცხადია, არავს სჭირდება. ლიტერატურაში მიღვი თავისი სრულით უნდა წარმოებდეს ცხოვრება. ცხოვრების ჩრდილობა და ხელი მიღვარა განთავსება სურია. მაგრამ უსამართა ვაგონების არ უნდა მიიქცეს მწერალი. სულს სიბრძნე, მას უნდა შემიძლიას ადამიანობა ან რომელიც თავის ადამიანს სჭირდება და მე დაქმნებელი კაცობობასაც — მომავალშიც. ისე არ უნდა მოხდეს, რომ ჩემი მწერალი ყველაფერ სპირობის ხედავდეს, ხოლო მეორე კარგობის. ერთად, ადამიანის ნაკვალა მონაწილე ანგლოზობა ვგვხდებოდენ, ხოლო მეორესათვის ჩვენისი უსამართა. ანგლოზობა და სტალინის წილი ყველა ჩვენთვისა. ასე შეიძლება ადამიანის, თუცა ცხადია, ეს ყველაფერ ტალღების თავისებურებაში და მწერლის პოზიციებზე დამოკლებული.

ადამიანის სისუბტელზე, მისი ხალხის ხელ მხარეზე არასოდეს დამოხუჯავს თავი, მაგრამ ყველაფრის ვეძებენ ადამიანისთვის დამხმარე სახედნე წერილებს. ადამიანის ზედა ვარგობა და სპირიტუალური ცხოვრების სიცილობა სასურველი ნაწარმოებებს. მაგრამ ყველაფრის დემონსტრირება როდეს შეიძლება და ადამიანისთვის სახსენებლობის მოხსნა. ამიგოდ შე შედეგითა ვაგონობა სახეივ მიკავდენენ, რომელიც კრიტიკულ პირობაში ადამიანის ვინაობა ნახულობდენ ძალს და პატრონად. უნდა იქნება ცხნებლობა მიღვი თავისი ხალხის, თავისი საშობადი. ასეველი ადამიანის და დღევანდელი, ვინავე კრიტიკის, ხელს ურთავლი, სუბიან მიწილი, ვინავე მიწილი, ასეველი ჩვეულებითი თამარ ჩვენს ახალ რომაში, რომლის წარული ვაგონი „ლიტერატურული საქართველოში“ გამოკვეთილი.

ყოველი ჩემი ვაგონი, თუი ყველაფერ „უბრალო“ და „უწინაშელოცო“, ხალხის ცხოვრების არტეტიკი პირობებისთანაა დავაწინაურდები. ჩემთვის, როგორც მწერლისთვის, ანგვარა თვისებებით არას იხიან სასურვარია.

უფროხლებლად არ გვოვლებ იმავს, რომელიც ბივი ვერ შეივთის ხალხის ბივი. უღების მანქიერ, მიკავდენდენ ადამიანის, რომელიც ნუ წავადავებარა ცხოვრების მანქანის ხელი აღმოსდენ. მიგონა არის ასე ტრავმული საგანისათვის („ლიბრისი მიღვი“) და ფარსისის („დღევანდელი მწერალი“) ბივი. ველოცებელი ვაგონებლობა, თუ როგორ დღევანდელიც შენაშენავი ადამიანური ნაწილობა, იქვს აღმართვადენ ურთობრების პოლიტიკა და ფილოსოფიურ სიცილისგან და ვერ ხედავენ, ყველა შემოხვევისთვის, შენაშენავ ვერ თვისებებიც ვნას, რომელიც ხალხი მიიღობა.

ადამიანის მნიშვნელობა თავისი ხალხის ცხოვრებაში, მისი ძირითადი მხატვრული პირობებია, რომლის სახსენებლობა წირობებული თანამოხრევე ხელოვნება ამის ვაგონება არც ითვლია, როგორც ეს ერთი შეხედვით ჩანს. მწერლობა, რომელიც არა მაშინაა მის რატეტიკობა, თავის განთავსება ერთად ტანქნე უნდა განაწილოს ობიექტობაში.

მხატვრული ლიტერატურა — სიმართლის, მწვეფერებისა და ქვეშაობის მისი ძიება. მიუხედავად, ცხოვრების ტანქნე მისი მისთვის, მწერლობა არასოდეს არ უნდა შეივანის იტყობა „თამაში“, არ უნდა დაუხლუნვოს ცხნება და ბრძოლის ნება, პირობით, თავისი ხელოვნების სწორულით უნდა შეიბაროს მას ოტაკობის და ვაგონობა.

ლევან ასათიანი

გამოჩენილ ქართველ საბჭოთა ლიტერატურისმოყვარეს და ლიტერატურის ისტორიის მკვლევარს ლევან ასათიანს (1800—1956) დაახლოებდა 70 წლის თავი შესურსულა, სამწერლო ახანაზურე იგი გამოვიდა ჩვენი საუკუნის 20-იან წლებში. 1927 წელს მან გამოაქვეყნა საინტერესო ისტორიულ-ლიტერატურული ნაწყვეტი: «მე-18 საუკუნის პოეტ-კალი მანანა», «კლდებიანობა საქართველოში», «ქტობებრი და დასავლეთის მწერლობა». წლების მანძილზე იგი მუშაობდა «მწიგნობის» საბუნებისმეტყველო მდივნად ამასთან, სიტყვატურად აქვეყნებდა წერილებსა და ნაწყვეტს როგორც ქართულ, ისე ახალ ქართულ მწერლობის საკითხებში.

ლევან ასათიანის ყველაზე მნიშვნელოვანი შრომა იყო ვრცელი მონოგრაფია «სტეფანე აჯაყ წერილობის» (1940 წ. მეორე გამოცემა — 1954 წ.). ამ წიგნში, პირველად ქართულ ლიტერატურაში, მოცემულია პოეტის ცხოვრებისა და საზოგადოებრივ-შემოქმედებითი მოღვაწეობის მთლიანი სურათი. აჯაყ წერილობის მნიშვნელოვანი ფურცლები ავტორს ასახული აქვს XIX საუკუნის საქართველოს პოლიტიკური და საზოგადოებრივი ცხოვრების ფონზე.

ყვანისკვანის მსახური

გიორგი ლუნიძე ქართული პოეტური სიტყვის ერთი უმწვერვალესი ისტორიკოსია. მის შემოქმედებაში ქართული ლექსის, რომელიც განვიტარებდა ათასწლიანი ტრადიციები აქვს, იბოვა ახალი, ელფები. თვალისმოყვრილი და მომზად-ლივი ფილოსოფი.

გ. ლუნიძის პოეტური სიძღვრე თავის საზღვრის პოეტური ჩვენი ხალხის გულში, ჩვენი ქვეყნის ულამაზეს პერსონაჟს, საქართველოს მკაცრსა-საყვანისკვანის წარსულსა და დიად აქმუში; როდესაც კიბოლბობი ლუნიძის ლექსებს, იგრძნობი, რომ თქვენს არსებებს ეუფლება მანად ეგონებო ამ-სიციხე, დიდი შიდაურება; თქვენ გზინობი ნა-დილო და მადლი ზელოვნების ზემოქმედებას. მაგრამ ამ მადლი უმოციურ გველწინაბი რომი გავქვს სქმე ამ რადიკალიზაციის და ახალი ეპოქაზე თქვენს ცნობიერებას, თქვენს ინტელექტურალსა და ზნობიურ საქმიანობას, ვიღუ და გონება, გარნიობა და შემეცნება ამ პოელობის ახალ, სხვადასხვაგვარად დახაზულ გარეგნობს.

თმეტატიური არე ლუნიძის ლექსების მრავალ-ფერადობა. მის პოეზიაში ასახული სიყვარული და მეგობრობა, ბუნება და ადამიანის შრომა, სა-შობლის წარსული ცხოვრება და ისტორიული გმირები, ჩვენი ხალხის შეუძლიარი ბრძოლა თა-ვისეულობისათვის და ლევანდელი სოციალისტური სინამდვილე, ზედნიერი და სრულყოფილი ცხოვრება მშრომელთა ფართო მსახურსა. მათი აქტურული აღმავლება, მათი ნაყოფიერი გარკა და ნაყოლი პერსპექტივა.

გიორგი ლუნიძის პოეზიაში მძიმერი რეალის-ტური მსოფლმხედრება წარმოადგენს საუფიქვლს რომანტიკული აღმფრენისათვის, პოეტი გვეუცლი-ნება გმირული, პერიოცილი რომანტიზმის ერთ სა-უფიქვოს გამოხატველად თანამედროვე საბჭოთა პოეზიაში.

ეს საოცარი სინთეზი რეალისტური და რომან-ტიული საწყისების სასებითი ორგანული და ბე-ნეგირია გ. ლუნიძის შემოქმედებისათვის.

ჩვენ აღნიშნეთ თმეტატიური მრავალფეროვა-ნება გ. ლუნიძის შემოქმედებაში. მაგრამ პოეტს აქვს მდივი ერთი მოთავსი თმა, რომელიც შე-ადგენს იმდენს მისი პოეტური აღმფრენისათვის და ეს მოთავსი თმა არის საშობლის თმა.

ჩასყ და ენება ცხოვრებისათვის ლექსებში გ. ლუნიძე — იქნება ეს ჩვენი ქვეყნის ბუნება თუ მატერიალური ან სულიერი კულტურის ძეგლები.

იქნება ეს საყვარელი ქალი თუ ერთგული მეგობარ-ი, სულიერი, პოეტის ყველა თმას საუფიქვლს სხვა უფირი დიდი და მოთავსი თმა უფიცი — ეს არის საშობლის, შობიელი ქვეყნის წარსული, აწმუი და მომავალი.

გ. ლუნიძის შემოქმედება ამ მხრივ წარმოად-გენს ღირსეულ გაგრძელებას იმ სახელოვანი ტრა-დიციებისა, რომელიც ჯერ კიდევ უნა სალოვანი შექმნის დიდა ქართველს მესიძეს. შემოხე-ვითი არ არის, რომ გ. ლუნიძე თავის ლექსებში ხშირად ემხროება ქართული სიტყვის ისეთ ბუ-მებრებელს, როგორც იყვენ რუსთაველი, ბერი, გურამიშვილი, სულხან-საბა-ორბელიანი, მკათაშ-ვილი, ილია, ვეპა-ფუაძე.

ქართველი ხალხის ამ დიდმა პოეტებმა და მწერლებმა მთელი თავისი შემოქმედება შექმე-რეს საშობლის კეთილდღობის და ამით უკვა-სობის შოთავანდელი დაიდგეს თავზე.

აი, მათ, საშობლისათვის თადადებულ პო-ეტებს მიმართავს ლუნიძე ერთს საუცხოველ ლე-ქსში და მათ სახეებში პოელობის იგი თანამედროვე პოეტებისთვის მისამად მავლობს:

მეცხენებია ძველი მგონებო,
ვიც საქართველოს ხშირ შეპირდა,
ხოვ მიფრედა ზუღაბუღის ხაზში,
სხვა უნაზირის ტახატზე სწერდა.

მღერადნენ, როგორც დიდი წიბებე
და ფრინველები ათასმანა,
გადაშობილი ჰქონდათ სიზმბე
და არ იყოდნენ ლექსის ხრიალი.

ხმალა, ხანძარმა, კალამი, ჭირმა
მათი სიძღვრე ვერ შეიწარლა —
შოთა, ბესიკი, გურამიშვილი,
ჩიხეჯავახიანი ვეპა-ფუაძე.

ღრმა და მძღვარი პატიოტილი გრძნობით არის გამსქველული გ. ლუნიძის ლექსები. საქართვე-ლის დიდი წარსული, მრავალი საუკუნეების მან-ძილზე შექმნილი კულტურა ჩვენი ხალხის გულ-წრფელ იტყვება იწყებს პოეტში. მაგრამ ეს უნაქარა საყვარელი ჩვენი ქვეყნის წარსულსა პოეტში ვერ ჩრდილეს იმ ბეღშობის და სავა-ლული დეგამარბობას, რომელიც განიცლებს სო-ციალური ჩაჯვრის უფლები ჩამბული ქართველი მშრომელი ხალხი, ქართველი ფეოდალებისა და

ლევან ასათიანი სერიოზულ მუშაობას ეწეოდა ქართველი ხალხის კულტურული-ლიტერატურული ურთიერობის საკითხებზე არს ხალხთან და სხვა მიმბე ხალხებთან. ამისი ფურცლებზე ავრთმე ცალკე გამოცემების სახით, როგორც ქართულ, ისე რუსულ ენებზე მან გამოაქვეყნა ნაწყვეტები და წი-რალბები: «ილია ჭავჭავაძე რუსი ხალხის კულტურის შესახებ», «ბუენი და ქართული კულტურა», «ელ. შაიკოვიჩი საქართველოში», «ნაწყვეტი ქარ-თული-ურბანიული კულტურული ურთიერობები», «XIX—XX საუკუნეების», «ქართული და აზერ-ბაიჯანული ხალხების მეგობრობის ასახვა ქართულ მწერლობაში».

ქვემოთ ვებეღვო ლევან ასათიანის გამოუქვა-ნებელ წირობს, რომელიც რედაქციას გადისცა მწერლის მეუღლემ — თინა ასათიანს.

გარეშე მტრების ურდობისაგან გავცანჩებუი ჩვენი ქვეყანა.

მთელი ჩვეი ლექსებში იგი გურამიშვილივი ავ-ფერებს ჩვენი ხალხის გასაჭირს საუკუნეთა მანძილ-ზე. ქართველი ხალხის მატინე «ქართლის ცხოვ-რება» პოეტში იწყებს შწრე განცხადება ამ უნიკე-ში წარსულის მოგონებებას:

გაშალო... უველი ფურცელი
არის ფოლადის ნაყარი,
ამასხვრეული ხმალია ელრიალი,
დეფკაცოა ნამამცარი,
გაშალო... უველი ფურცელი
გულზე ნაწილი ლილია...

რაც უფირი მიმბე ჩვენი ხალხის წარსული, რაც უფირი მტერი სისხლისა და ცრემლით არის გავღრა-ბილი ჩვენი მშობლიური მიწის ყველი სიყვარუ-ლით, მის უფრო ნაოლ და ბრწყინვალე ფერებში ხატება პოეტს ჩვენი დღევანდელი სინამდვილე, საბჭოთა ქვეყნის სოციალისტური ცხოვრება.

გიორგი ლუნიძემ უდიდესი ძალია გამოხატა ჩვენი ხალხის ზედნიერი და თაქისუფარი ცხოვე-რი გამოქმედებულ ღრმა განცდები.

მისი, როგორც საბჭოთა პოეტის შოთავანდელი აღმფრენა მშრომელთა ჩვენი ხალხის დღევანდელ-ობისა და მომავლისაგან.

ის ერთგული და ზიზღი იგონებს წარსულის კომწვრებს, საუკუნეთა სინბულს, ეტრებს განა-ხლებულ ქვეყანას. აი, რა სიტყვებით მიმართავდა პოეტი ერთი თაობის ლექსში საქართველოს ბოლ-შევიტების მეტყერი ყრობის დაღვატებს:

საქართველოს —
ქალმებისა,
გუონის ლეკებისა ნაწუნს,
მეკარა ძარბებში ვანფახლი
სიხლის მიმოქცივა
და ჩანახეი,
რომ ეცავა ძალბის მტვერში რწეა.

გ. ლუნიძე ახალი, საბჭოთა საქართველოს მომ-ღერალი, სოციალისტური საშობლის ტემბლბო-ვანი პოეტი. მისი ლექსები და პოემები — ეს არის ერთი მილიანი, აღმავრენითა და დიდი პო-ეტური შოთავრებით აღსავსე სიძღვრე მშობრი საშობლის სადილობა.

სამშობლო ჩემი

სამშობლო ჩემი, სამშობლო ჩემი, სამშობლო, განა მხოლოდ დღევანდელ სამშობლო, განა მხოლოდ ხატები? და მხოლოდ ჭკრები და მდევა მხატვრული კამალი — ბურბინა ამოდის, სადაც ჩაღვნი კიდეებს კამობი. სამშობლო ჩემი — ეს შენა ჩასხა, იგბის მოსვლა. და ურბობის აინიდი. ეს ფარკაა ტუვიები დამწვარი, ხავიბი და ხალხით ავსილი სანჯარი. ძალის ენუფა და უვილი მამლის, — ქართი შეგერთალი ტრეობის კანკალი. კიდევ მრავალი, კიდევ მრავალი, კიდევ მრავალი, რაც ეს ეიჭქება, რასაც თავგირათულს ჩვენი ჭკარიბი გული დროის ფრთით მიეჭქება!

ღა მერე როცა...

და მერე, როცა ჩვენს საფეხქლებთან ჩამოიბის უხმოდ წმინდა კლარი, ჩამდები ოცნება დარჩება, რამდენი აღარა. ვინ იცის იქნებ, მოგანახოს სადღე ამ ლექსმა პატარამ. ძველი ვნებებით, სინანულით გული დადარბოს... და მერე, როცა ჩვენი წავალი უყავი, მიჭრება სიციხელე ტრეფობი დალაღული. დე, ლექსმა შეინახოს ჩვენი სიბავსე, პოეზიამ დადარჩინოს ჩვენი სიცვარული...

* * *

ოცნებით მოქანული, ოცნებით მოღვლული, კვლავ, რიგვარც დღობის დაგვებ მე, ფიქვების შრიალეუ ედგება მიწის რული და ტუში ირებთან თამაშობს მზე. იცა რას ჩურჩულებს მაღალი ხეები, ტუე ამბებს, ტუე იხებენ, მწვანე და ტრიალი. აქ უთარბილა ზაფხულის დღეები, სადაც ჩვენ გავყარდა დუმილით ხეტილა... ლოდინით მოღვლული, ოცნებით მოქანული, ფოთლებს ნანაში ვოცნებობ მე. ფიქვების შრიალეუ ედგება მიწის რული და ტუში ირებთან თამაშობს მზე...

ნაცნობი პალეზი

ნაცნობი პალეზი... შოს ბორცვებზე იხვინებს სიციხე... ხალხის წინა, გაზაფხულის მწვანე მდინარე, წყის შოს ბორცვებზე და უსარული ედგება იხვება სული... შენა ხარ ჩემი კეთილი შუტი, მწვანე ტუვიებში შენ მოარჩევი სინათლის რტობებს... და სიმწვანეში ნელა-ნელა იღვიბებს — სუნიქვა ნიაჭის და ნაცნობი პალეზი... საღამო დაღობ, მოაკურტებს შენწმულ ჩრდილებს და მწეს იგრეობებს გამჭვირვალე ხელისგულებზე, — მერე მოიქვს იქით, სულ იქით, უკიდოე ნაპირებებსკენ. და ედგება საღამოს გრილ და კეთილ სხეულს, ქალების სული — გაზაფხულის მწვანე მდინარე, რომ ხელახლა დაბრუნდეს მწესთან, ბალახს წვენი და ფოთლებს ნედლი შრიალი.

გაგრიელ ჯაბუშნაძის

იმ დამეს წვიმა... შენ წაგებდი ძალიან ადრე... შენ ოდენ მსმენი და უარობი ვინმე მავალი, იქნებ უხმოდ და იხვენიბდი, ნათელივით დამდნარი კაცი... წვიმა იმ დამეს, წვიმა შენთან არ შუგლისულა, ვერც შენ გახვენიბდი. შენი სული გავიდა გარეთ, შენი მზესავითი კეთილი სული... იქნებ დღეებში არტობდენ მოვიდა სულაც და წვიმა ნელა... შენი სული გავიდა გარეთ — და ქუჩებში მერც დღილი მზე დღილიდა...

ფურცლები ფარსულთან

1828 წელს თბილისში ჩამოვიდა ფედორ ხომიაკოვი, ცნობილი მწერალი-სლავიანი ფილოს ა. ს. ხომიაკოვის ძმა. თბილისში ის სათავეში უნდა ჩასდგომოდა ე. წ. დიპლომატიურ კანკულდაჩამ, რომელიც საქართველოს მთავარმართებელს ემორჩილებოდა და რომელსაც ადრე ა. ს. გრიბოედოვი გაუკეთდა. ფედორ ხომიაკოვი თბილისიდან უკლებურწეში დედახთან მიწერილ წერილებში იწერებოდა აქაურ შთაბეჭდილებებზე და ამასთან ატუბინებდა დედას, რომ სულ მაღლ უნდა გამგზავრებულყო ფრანგებზე, მოქმედ არბიაში, რომელიც იმ დროს თურქეთთან იმს ამარბოებდა პანკევიჩის სახებდრო ხანაჟში ხომიაკოვის დიპლომატიური მიმოწერა უნდა ეწარმოებინა.

ხომიაკოვი თბილისში ჩამოსვლამდე მსახურობდა პარიზში, რუსეთის საელჩოში. 11 ივლისს თბილისიდან გაგზავნილ ბარათში ხომიაკოვი წერს: „ქართველი დედოკო, აი რამდენი ხანია ვაპირებ თბილისიდან გასვლას, მაგრამ რაღან შესაფერი შემთხვევა

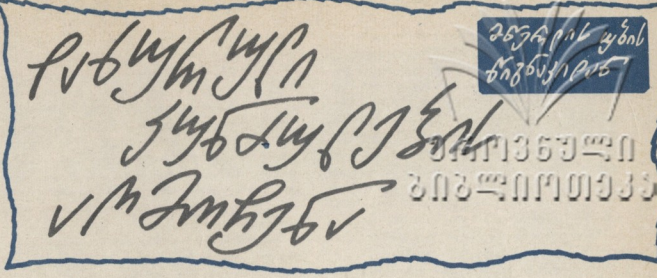
ვერ ვიპოვე, ჩერ იხვე აქა ვარ. მაგრამ დღეს ეს უკუბლებიდა წავალ. სხვათაშორის, გრიბოედოვი აქ ჩამოვიდა. ისიც მიმგზავრება მთავარსარდლის ხანაჟში. ფიქრბობ, ხვალ წამოვა, ახე, რომ შეიძლება გზაზე დამეწიოს და მაშინ მომიწერა თქვენთვისა და გამოგვხადებდებით მთავარსარდლთან“.

ხომიაკოვის მომდგნო ბარათი (ჩ აგვისტოს თარიღით) გამოგზავნილია ახალციხის მახლობლობებში. მას უშუაგზარია ამ სადალობებში ხან ტბ-დელი, თუ როგორი იყო გზა, სასუღვარბა... წერს ირან... — დამწერა გრიბოედოვი და შემიდგ ერთად გაგზავრებულ მთავარსარდლის ბარათს სხვანაირად დედამდე კუბითი ბარათის თანხლებით. ჩვენ აქ ჩავდით ახალციხის სიბარბის აღბობს მერც დღეს (ე. ი. 25 ივლისს). გრაჟმა სააკიევიძემ ძალიან კარგად მიიღო, რაც მე მიმწერა ანა მარტო ნესტლოდებს, საცემომდგნოეო ნიკოზის, არაქედ აგრეთვე პეტრე ნიკოლოზის-მის წერილი და გრიბოედოვის დამწერბას, რომელიც უნდა შემთხვევაში

მიეცოდა. როგორც გულწრფელი მეგობარი, მეორე დღეს შევედმეჩე სამსახურბრბობი მოვალეობის შესრულებას და ისე ვუთავა დატვირდილი, რომ არმოხადე გრიბოედოვის წამოსვლის ვერ მოვახებენ ერთი სტრიქონი მაინც მომიწერა თქვენთვის... ხომიაკოვის შემიდგ ბარათი პირველი სექტემბრითი არის დათარიღებული; ამ ბარათის დაწერის დროს ახალციხის სიმაგეში, ხოლო მანამდე უკარბი, ადრეული იყო; ახე რომ, არბამ შესასრული თაიბის ამოცანა, რამაც მის მთავარ ძალებს შესაძლებლობა მიხცა დაბრუნებულყვენ თბილისში, ამ ქარბებს თან ჩამოქუღლია ხომიაკოვი.

თბილისში ჯედორ ხომიაკოვი ავად გახდა და მადე გარდაიცვალა. ეს ახალცარდა დიპლომატი ცუსუბონდა მოწინავე ადამიანია იმ წარბს, რომელიც გრიბოედოვის ირავლოე იყო შემოკრბილი. არბის ცნობებით, რომ მთავარსარდლი უმკუფოდო იყო მისი მოქმედობით. ცალკეული ამბებში, ამ ახალცარდა დიპლომატიტის ბარათებმა რომ შემოწინაბეს, ხანტებრბო, ქერ ცირბი, გრიბოედო-

ვის ბოგრაფიბის და მეორედ თვით მისივე ძმის — ა. ს. ხომიაკოვის ბიოგრაფიბის შეწავლობის თფასაზრობით. აღნაწარბოვა, რომ პოეტი ხომიაკოვი იმ დროს მოქმედ არბიაში იმყოფებოდა (არბა სააკიევიჩის, არბად დიბარბის არბიაში, ხალკანევის ფრანგებზე), თურქეთთან მიმწინაწილობდა და როგორც პუშკინი აღნაწარბის და ხანტებში მან შეწვენიერი ლტოკული ლექსები დაწერა. უკუბლოვე ეს ცნობვარ ინტერბეს შევიძვბს ამ ხანტებრბოს ეტიბტის ინტობრბის მეტყვეობისათვის.

განცხადება
მედიკალინა

„რუსთაველი“ სიღწივი მიძღვის

მე გვინა, უველას სიამოვნებს, როცა ხელში ჩემოდან უტყვია და გავსი შემოვრალი ნაწილის შეკითხვა „საით გავიწვიაო“ დაუდევრად უსაბუხებს: „აგერ, ავსტრალიაში, მძობილო!“

მეღმა გამოაბა და სანაოსნო სამმარცხელში, რომელიც ვაგონად იყო ცნობილი, რომ მე ვატყებოდა ვარ ზღვაზე მოგზაურობით და გველე შემოვლის ციკლიდან გამოვიდებოდა მაქვს, შავი ზღვის სამგზავრო ლინერ „შოთა რუსთაველი“ მრავალტარაჟიანი გავითის რედაქტორება შემოწმავს. ამ ვეებს საბჭოთა ტურისტების ევროპის გარშემო უნდა შემოიტარებინა, მერე ინგლისიდან ავსტრალიაში უნდა წახულიყო და იქიდან უკან დაბრუნებულიყო. თანაც რა გვიყო იყო. სულ ახალთახალი განა საოქმილო, რომ შავინდენ „დამოუკიდებელი“!

კარგად შემიღო, რომ უნებოთ უკუნძულებს აღმჩინებს დრო დიდი ხანია წარსულს ჩანდა. მაგრამ კაიტანს უკუის წავაუღვევე ვასტარება, მართლაც რომ მტვად მადგურებული რამ იყო უცხოური კი უფრო ის არის, რომ მე მინც მომხბდა უკუნძულებს აღმჩინა.

ახლა კი რამდენიმე სტრიაში იმარე, თუ რა გვაგვილო წინ. ეს უველაზე უკეთ სამგზავრო სამა. ზღვის ანგარიშის შემდეგ სტრიაშიდან შეიძლება გავიოს კაცმა:

„22. X. 89 წ. განრიგის თანახმად საბუტემპტონის საზღვაურული მომსახურება და სიღწივის განვითარება იმომხდა „შოთა რუსთაველი“, რომელსაც გადასაყვამ მან გზავრია (642 მარტო) და 88 ნავსი). გზად შემოვრალი ნავსაგზავრული (ბოლოა, აპაიტე, კულდენ, სიღენ) გვიმ შედიოდა განრიგის მიხედვით, დაუგვიანებდა.“

განვალდი იქნა 12782 მილი გზა. სულ ორი რეისის დროს გვიწა, გაიარა დედამისის ორი ევკატორის ტილი ნაწილი.

„პენლი“ და სხვათა

კომპანია „პენლი“ არ არსებობს. არის შერეული ინგლისურ-ავსტრალიური კომპანია „სასილი ენდოუზი“, რომელსაც თოქისში მთელი საუფუნის განაშლილობა უტყვია მართალი საზღვაო გზები ევროპასა და იუკაინას შორის. მას განაწინა გამოცდილება, აქვს პირველი კლასის ლინერები, მკვამ მოზადებული კაბრიტის. არც კონკრეტული მონაწილეობის უნარი აქვდა.

უკუდღეობის საწარმო თაობაობებზე ჩვენი კაიტანია შემოვრალი იხევიებდა ამ კომპანიას და გამოდიოდა „პენლი“.

ამ კომპანიის სხვებმა კი ჩვენ წამდაუნურ გაბედობა, „შოთა რუსთაველი“ მთელად ჩვეულებრივ რეისს რომდ აწმარცილებოდა: ინგლისური ფრანგის წამ, ჩარტერული კლამაჟა, რომელსაც სათავეში იდგა ინტერნაციული მსატრერ დედა ბარტერ, ხელმძღვრედ ვაგონივან „შოთა რუსთაველი“. კონკრეტობებს ეს ძალიან არ მიეწონიათ, იმდრო რომ საბჭოთა ხომალდზე ბოლოებით ოცდაათი პირადენი კაცი იდგო იყო. მთავარი კონკრეტული კი სწორედ „პენლი“ გახლდათ, რომელსაც კაბილეობის კომპანიის მიხედვით უნდა იტყვიებინა ჩვენივე თაობის ბრძელები.

„პენლი“ მიდბანს არ გვალოდინა, რა თქმა უნდა, არავის არ დაუნადებავს საბჭოთა ხომალდი, არა-

ვის არ უსვლია მისი მეტეჩე შემა. იყენებდნენ პატარა-პატარა ტენის ტაქტიკას.

აი, მაგალითად, ხომალდზე ამოდის საბავის გაბედნილი მოხელე. შემოწმება მთავრდება, მოხელე ტრადიციის მიხედვით სგამს ერთ კვირა რუსულ არავს, ზედ ათლებს ხიზილალს და ჩადის რუსთაინაირზე, სადაც მას მანქანა ელოდება — და უნებ მიხვლთ აცხადებს, რომ დეაგარა პორტგელი, იგი უყვირის, ნერვილობს, იმურება. მგზავრების ნაპირი გადმოსხმა წყდება, იწყება პორტგელის ძინა.

საქქარდ ჩნდება პოლიციისა და პრესის წარმადგენლები: ისეთი შთაბეჭდილება, თოქის წარსულის უმედეგ ელდებოდნენ ამ ახვას, ერთი სათაისი შემდეგ გაბედნილი მოხელე მოყოლიდნენდა პოლუოს კორტულეს ავტობანქნის სავაჭრული ბოღმის აღვის შეუწებებისათვის, მგზავრს საქმე უნდა გაეცულებოდა. საღამოს გავიყენებო სამკაცობა: საბჭოთა ხომალდზე ურდადენ საბავის მოხილვებს. მართალია, მეორე დიდი ცალკეული გავიყენებ ბოღმის იხიდან, მაგრამ სენსაციო პირველ ვევიდებზე იყო დახედული, ბოღმის მოხდა კი საღვდა შეუქმნებდა, მეორე ვევიდზე მოცულები, განცხადებებს შორის.

შედეგი: ზოგიერთმა ავსტრალიელმა შეტყინი ბიდილი უყენე ჩააბარა საღაროს.

მგზავრნი — საშინელი მხეცი

სანამ საბჭოთა ტურისტებთან ერთად ვცურავდით, მე თავაზი არ მომიოდა ფიქრი, რომ მგზავრი შვილებმა ეცუვნოდეს მტაცებელთა მოდებამს. ჩვეულებრივი აღმანებნი იყვნენ, მრავალფეროვანი ხასიათები, პავარა ადამიანური სისუსტეებით და დიდი ადამიანური დირსებებით. მთავრობოდნენ, უხარადობა, რომ იხევიდნენ, ეცნობოდნენ უცხო ქვეყნებსა და ხალხებს. ისინი სულაც არ იყვნენ ერთიანი ანგელოსები, მაგრამ არ ამხსტარდნენ ერთმანეთს, კარგეს სახელურებს არ აუღედნენ, არ ამხსტარდნენ ლიდებულმა სფეროვლებს და სხევიან რიხბად არ მიქმნიდნა.

მაგრამ, აი, გვმავრზე უფრო დაადე უცხოურმა მგზავრმა. გარეგნულად სრულად კეთილდინი და წესიერი ჩანს. სხვადასხვა ჭრების ხალხია: ზოგი მიტყვარება ავსტრალიასა და ახალზელანდიის სოლოკიასათვის, სხვები სახელდაბლო ტრევერს ნილოსთან აღმოსავლ, რათა თუნდაც სიმების ენამ სილოლი სიმოზინდ და ხედინებობა. მკვლელი ახლადგარდენ, რომელსაც ფულის რეცხვა მოქალაქე და ეცუვოდნენ დასავლეთის სარკოსოების ზემო კლასის, „შოთა რუსთაველი“ ზრის მოსაქლადე გამოყვენენ.

მისტერ ბაიდელმა იქართი აიღო ვევისავე უველაზე დადი და საუყუაროსი ხარი „ივერია“. იქ დადივე მავდენი რაღებების სათაშობად, რვა თუ ხუთ „ჩეკ-ბუქსები“. მერე კი ფართოდ ვაადეს კანი სათა ბარებშიც.

და აი, მაშინ დაიწყო უცხოელი მგზავრი ძირითად დაშულ ცხოვრებას ეწეოდა. დღისით, მთელ თავისუფლად დროს სვამდა კოტკობას, ან საქმეს, მაგრამ რეგულარულად და ხშირად შედგებობს ხანს ის უნდა იმომხიბებულა“ გამოად. მაშინ იგი ამტყვადე სავარტლბს და ჰყვიადა სახანაო აუზში, ამტყვადე მინებს სამარეულო საქონლის კოსიწმ და იხარავდა იქიდან უკუოპარებდას, ლეწდა კაბების სახელურებს და ეცორობდებოდა ნომრების მოსახურე ქალმოსვლებს. ასე გრძობდებოდა დიდდენ დედენდ, დამეინდა ლეწბე.

რაც ხომალდი ახალზელანდიური ფირმის „ტრავსტრის“ მმართველობაში გადავიდა, მისმა ხელმძღვრებებმა ან საქმეს უფრო დიდი ყურადღება და გატაცებები მოსცილდეს კლდე, ეგრად, მათ მაშინვე განაღებეს ვეგმანვე კლდე ოცდაათი სათამაშო „ჩეკ-ბუქსი“. ერთი ასეთი ავტომობილი მათ უფლის ნაგებობაში კი დასდეს.

ერთხელ, ვეგან ღამით, შეგასიომებულმა მგზავრმა თავის არანაგულ შეგასიომებულ მეუღლესთან ოცადე, გაღწეუვტა ბედი ეცუდა: ავტომობილი მონტე ჩაადი და ბერეტიკე ვაღმოსოთა, ავტომობილა დაჩრეა, ავტომობილდენ ურეცივე პავარა ბოზაბოღები და უნებ ტაბოლოვ გამოხდა გარეცხული თანის აღმწირობელი ცოფრი, მგზავრებმა სისარულბებან უყვირობი სტებებს, მაგრამ სისარული ნაადრევი აღმჩინდა: ავტომობილა თანა უჩვენა, მაგრამ ფულს მოყვანს არ ჩქარობდა. მაშინ მგზავრებს მას შეუტეოდა, მერე რამდენიმე სილა ავტომობილი ცოლდუც გაიტყა. მაგრამ ტექნიკა ქელმობურტლო აღმჩინდა.

მგზავრი მაშინვე მისტერ ბრიუსთან გაიქცა ბრიუსი ფირმა „ჩარტერ ტრევერ კლამის“ თანაფლობელი და-მისტერ ბაუერტის მოადგილე იყო. მისტერ ბრიუსი, მტვად სიყვარულით რომ ეცნობოდა სერობულს სამეღმებს, ამ წუთებში ერთის მეტადლო ვეგმანვე გახლდა. მგზავრის რიგებს, რომ ავტომობილ ნაწილად უჩაიკადი იქცეოდა, და მოზიფინს, რომ მისთვის მას მოგებდელი ფული მისტი ბრალდეს, ბიძე ურასხუა, რომ მეჭევირე მისი შესწავლა — უნებამე წავილოთი, და მოკრევეს შოზა ბილი.

განბარებულმა მგზავრმა მომდინა შეგობარა. მათ აიღეს ჩაქმილი და დანა და დასტარდებოდა ცოლად მოხელის მმართველობის დასტარება და დასტეს ავტომობილ, „ჩეკ-ბუქსი“ ჭრადებდა, ეცნობდა, მაგრამ ფულს არ იძლეოდა. მაშინ საიფევე მოლოკა იგი სამარეტიდენ, გამოათარია ვეგმანვე და ზედმეტი გადაავდეს.

ხომალდზე ბარებმა აშკარად დამარცხეს ბილიოლოცა. მართალია, ზოგიერთ სუთი-ეჭვი საბეზღად ზოლოდ მოხელის მომართობაში, მაგრამ ისეღ უფლები ბილიოლოცა, რომელიც იყენებდნენ მავდებს, რათა მიეწერათ წრებივლი ნაწილები და ნათესავებისთვის, და მინაც არ შეუძლებდა თქვას, რომ მგზავრები არ კიბობობდნენ. პირქითი, უკუეღვარა ანამდო შეზღონებებში მოყოლებულ-

* „ივენიკი“, № 24.

თა სიხვედრე ფარავდენდ ღამაშ-ღამაში უდებო. ერთხელ სამოყამდ სხვადასხვა წრენი დავაჯალე, ამ წრეების უყდებინდ იფურცოლენდ რეაგორეზმის შავი ლღებინ, სქვად წყეთადა მჭკურაი უფრის სიხლი და მიჩანენდ ავსიბინარეზუბელო ლანდებინ. მარტო სთაურები რად ღირდა: „არსილენდ არ მოყედ მონოლოღებუნი“, „შინის ღღინა“, „უჯავაზ სიხლინი წიელი ფრინველი“, „მეშვიდე ქალღუბი“ და შ. როგორიადა წრენი, სიტყვათა მინდამი დამოკლებულბუბა. მგზავრები ჰქარენდ ამ ლიტერატურას, სადედ მოხებდებოდა, როცა ისინი დედ სტრეფინდ, გენანებუნდ. ბარბატი და კაროტელი გროვადებოდა მთელი მთენი წრეებისა, რომლებსა შემამწურებელი უდებო ქორსენდ.

მგზავრების მე მახვებ, რომ უტყლილი ამგვარი მფარე ხასიათის სათაოსხა იღებს ნარკოტიკით, როგორც სინამდვილის რეალური პრობლემებისა, ვად თაყის არიდების საშუალებას.

თუცა ნარკოტიკებუ შეიძლება პირდაპირი მინიშნულითაუ ვიღადაპრატი. ბევრნი იყენენ გენანებუ სიტყვებინ, რომლებიც მიმართავენ მჭკურისა და მარბიანასა მე დამანახებელ ავსტარბადა. ელი ქალღოღივი ქილდა: მისი სკამოღ მოხილვეკი და სხე სადამოღილი გადაქცივდა ხოლო მოძიად ნიღბად, ფაუტარობელი ფავებუბა უაროლ იქმარებოლენდ.

უგზუ ჩვენს მჭკურებს ვხვდებოდი. ერთ დახაკილთელ გენანებულს ქალბოთი თვალბინანი ადგოლუ ჩამოკლებულითა კოვად ესტელების მუნდინი ბიტლურბოდი ორდებოტი. იგი ასეთი ექსტეციე: მგზავრისა გინო-დინდ სტარობდეს კინებუ მაღლბუბი მოჭურა და მის დახარბანის ლამობინ, თან იუბენიოდა: „არუნიშე შვანი“.

მგზავრთა ვასარობებუ შორის მთავარი ავადილი კარნაველები ეტრა. ძალი უფსოვლიბი ხარჯვებუდ უმარტად დროს და მო-ღონენ, მავადებუდ, ტარბებოდა მმავარის სავლებინ, ქალბის დაბის უტარებინ, უტარებინსა და მისთანების აღებუბინ. ვეო ვინჯუა, რომ ვამტყვადელ და მოელ ნიღნებელნი გამწურბოლილი გავსებუბა მოხუცი ქალბისა მხალელობისა დიდი სიმამრებუა მინდებინის ვინმესტყის რაბი შეუბინა უთავებვარ კრებობებუდ კორკრესის, უტყლილ მამაკებინს ტარბადელ უფრო რეაქციად რუსი ოფიცარბე ქალბისა გომასხა. ეთასა მამაკებუ ქალბი ბუფტეცი კი შიოისა და ბატარებისა ნათურების მუშეუბინი ანაბინდა მას, რის გამოც პირველი პრემია მიიღო.

სამართლიანბა მოითხოვ ლინიშინს, რომ ბევრი უტყლილი მგზავრის მეგობრბუდად და ინტერესინი ექცეოდ ჩვენს მწვლეურბებს. განსაკუთრებულა უსოვლობინი სარგებლობა დეკასის მსატყვებელი თეორიკმბედების კონცტრებტის. დიდი წარბებუბითი ჩადარა საქართველოს დღე. რის დროსა დემონსტრირბედელ იქნა ქართული ფილმები: „შოთა რუსთაველის ეტყა“, „იბოლისნი“, „საქართველოს მელიღობი“ და სხვ. მგზავრების სთავაზობდენდ ქართული ეტყისა და ღვირინი.

უკავოდ დღე მისეპალიტარ სალონი ვემის ორკესტრი ასრულებდ და რუსულ ხალხურ სიმღერებს და მელიღობს, და, რა თქმა უნდ, ყველა მგზავრი ცდილობდა ამ გამოტყვებინას ნიტსუნის ტრადიციული ზეობი.

ბტბილი ძალღური ცხობრბა

ძალღურ საფობოზე მე უფრი მჭრედა მორღული ცქრ კიდე საბჭოთა ტურისტებთან ერთად ეტრაოპის ირავლე კრუისინ დროს. დედაქმრის ირავლე შრომდელი მოგზავრების მოწაწურებინ, გემის გამწურებელი ამორავობებუ მარბიანობდ გავტარებობდენდ:

— მგზავრი კიდე არაფერი... მას როგორმე გაუღლებს კაცი... მჭრამ ამ, ძალღობი...
თავიუბლი გავროლი ეტყისა ინგლისელების მიდ-

რეკილება ცხოველებისადმი საერთოდ და განსაკუთრებინ ძალღებისადმი. მეწვლეურბი ვეპობობდენ. რომ შრომდელი ცურვის დროს ეგზუ უმარბი ძალი იფუ და ისინი ძირითადელ ცხოვრობენდ გენმავრე, ორასსთულიან გალიტეში, რომელთა იბავაკი ლამის სასრულიად ხალიჩებით იგი მოდენინი აქედან უკოლ დამე. მთელ გზაზე, სატბებ-ტბინობინდ სინდინდელ განსიზად და ეკიას სიორცხლებ უმარბენდა ვულესამაწურებელიბი ეტრაელი. ერთხელ გრამა ოიხებინს ვეფარ გაუღლი სკანდერა მოგზავრობისა და ერთ მშვენიერ ლამის სულიანგაქვდა.

ასალღებდენდ მას საზღაო წისთი, ყველა რატულიდ მწარღებინი, რაც ასეთი მწიბრებუბა ვაპოვისწინდელი იფუ აღმანინებისათვის. იგი შეხაკვიის ტილოში, დადეს ფიცარზე და აქტივობებულ პატრონების რამ ჩაუხვს ოცადინე.

ტრაკიული მოღვენის არაჯალეს ტრაკიული შედეგი მოხვდა ძალღების მფლობელებსა თავაინი აღმარბედები კარბებუბი დაინარებუ. ახლა პატრონებინდ ორ ერთ საწოლზე ეტრა, პუდლები, სტებები, ღობრბან-პანჩრები და ბულაღობები კი ცალკე ცალკეობუნდ ნებარბობდენ.

ღროს დახვასათი წარბილი

ამ ვიცი როგორ იქცეოდნ შინ ინგლისელები და ავსტარბობები, როგორ წესებისა ამუარბედნი თავინი ბინებუნი. მე შვინი, თუ რამე დრო არსე ინგლისნი ძველი ინგლისიდან, ეს არს წესი: ჩემნი სახელი — ჩემი ციხე-სმატყარა“. ინგლისების ბინში სტუმრად შეუწავდა ძველი საქმე. გვგზუ კი მგზავრები უმარად აღმჯავდენდ თავაინი მირბედილუბას ქიოსილიდა. ბარბიანდ გამოგადებუ ჰქებინ და უფსებნი, სადედ არა გგინი. იქ უტრა. მასხვს, ჩანდინდერი დღეს განმავლობაში ჩემი კეთების კართას ვიდეც ტავინდ ვჩრ ორ, ბენე კი ოთხ იბოთი მხელს.

თუცა, გარკვევლობა მგზავრების ზარბეშიც მფედობდა. მინდა ვიპოთი მათზე, ვისაც ბევრი რამ ესმოდა და სწორი შეფასების უნარი ჰქონდა.

ერთხელ იგი გენმავრე ქიონდა ერთი შეხვედრით კომპერის შემხებუბა მოხდა. რანდინდერ შეხების მგზავრის ეტრა შეუღობუნდ იქდა. მათ შორის იყენენ რუსები ავსტარბობებუ და მოხუცი ინგლისელი ქალი. შორისხლის გრამბების შეხებდენ ეკიასრის წერებინ. სადამიანნი იფი. ბიჭები მუშობის შემდეგ ისვენებდენ. ერთბა მეწვლეურბა, ღლიტერა კომბა, ამანავებს თაყის დიდებუ შესხვად რადიო-ოპრასა გამოხვავდა, რომლებიც შიოთხობს — რების შემდეგ ნაპირზე გადმოდ და ინსტრუმენტუ გამოცდებინ ჩაახარებ.

— რანდინდ მწიბრის ბრანდებთი — მკითხა ავსტარბობელი მჭკურებისა რუსმა ქალბა.
— ორმცდარების, — მოუყო ღლიტერა კომბა, რომლებიც ქვე გაგო რაში იფუ სანემ.
— ღმრთი ჩემი, კაცი ორმოცადერთი ზოლისა და იფი კიდე ანგარის უნებს დღეს... ჩვენში კი თოთმეტ-ბუბმეტ წილს ბავშვები მოზობებს აღარაფრად ადებენ!

მანბი და შეუღები ეს მუღმეი თებაა. „დ-141“ კილბუბა მომგზავრბოდენდ მოხუცი ცოლ ქმარი მისის და მისებრ ეტყებინ, „ჩვენი ინგლისი აღარ არსებობს... მუნებენოდა მიტბერ აქვინი, — კილოტი ტრადიციული დანსჯარეულია, ამას არავის უტყენია, ახლავარბობა კუპაზე იღებია, ამ სურს გავიფოს უფროს თაობას; უფროსნი თაობა დაბნებულა, ამ იციის, როგორ მოქციეს ახლავარბობის, მთელ ქვეყანაში მომადებელია ვამასულღობელი ფილმები, ნარკოზინა. ჩვენ აღარ შეგვიძლია სწამობლობი ცხოვრება, ვინდ სობებერი ახალ ზღმდებინში გვიოთი სიშვიდე...“

მე ვიბოუე მიტბერ ეტყისა ვეზარბებისა ვაჭურის მჭიოხებუბისაავის თავისი შობაბედლებების ჩვენნი

გემის შესახებ. იგი ხალხისა დამბინიბინა. მინდინა რომ მე მთაინ სულგარბედი მივიღე, მუნებუდი რომ მიტბერ ეტყი იფი თაყის ოცობი უტყრინი. თაყი მუე მისი მოვადელი წარბილი დგერა მისი ეტყისა, ცნებრბობუბა და მკაცრად ხასიათის ქილბა.

მისი ეტყი წრდა:
„არსილენდ არ მიწვლეურბი სტეინი იქნი. რეკილედა რა მხლადელ ზღვინი და ზღვი ავადმწურებლის წინააღმდეგ გენმებინი ინსტრუმენტუ მჭკურებინ იმინდელ მწვლეურბ, რომ შრომა სულგარბედი და მჭკურებუბა. ჩემნი კეთილბე დიდი, გრბილი და ძალიან მომარბობელი“.

წრბილი თავებუბა სიტყვებით:
„მამ, ასე, მე შემობინა ვიქვა ძალიან, ძალიან მკავადებელი მგზავრის ქალბის სალოთი: მაღლობა კაპიტანსა და გემის მთელი ეკიასზე და თუ, თან დედეც დეი კეთილი, ბღდინერი ქარბები“.

ეჭვი არ არის, რომ ეს გულწრფელი სურფელი იფი. შობაბედებუბა წრენი მგზავრებისა ათასმადელ მაღლობს დატობის ეკიასზე. ერთბა მოუცმა, ჩამოხვე სინდინე გემს ტრავდა, აღარა:

— გენმავრე რომ ამოვიდი, თითქმის თქვინი მტერი ვიფუი, ნაპირზე კი ჩადავარი თითქმის შეგნობა. რა...“

ავსტარბობის მომავალს ოპტიმისტურად წარბობიდედ, როცა მასხვებუბა საუბარი ავსტარბობელი დიკორანს, კომინტბრ პირ ბილბინი, როცა დაეკვიტობა ხოლომე ამ უტრალო აღმანინის მთერ ფერხალოში ჩაქრბელ სტრაქციელს.

„21.01.70 ზღვინი, „შოთა რუსთაველის“ კილბუბა ე-155“. მისიმაველი „შოთა რუსთაველის“ კილბუბა.

ამანავო კაპიტანი, მე და ჩემს ცოლს ძალიან ამ გვიწადდავტოლო თქვინი ვინდა და ჩვეილი ნაპირი რულენდნი, სადედ ამგებდებუ ჩვენი მოწვურბობა.

ძალიან გვიწად გამოხვებოტი ჩვენი მკაყოღობა და სიამონებუბა კი, ორბედუ მივიღე ჩინებული მომასხვებინასან თქვენი გულეც.

მე და ჩემი ცოლი მუშეში ვართ; ამიტომ ჩვენნი უფადებუბა პატივია მოგზავრებისა გემის, ჩინების უფადებუბა საბჭოთა დროსა ვარბობებს. მის დროს უფარი მთელი შრომობის გამოშობლები. განსაკუთრებინ გვიწად მაღლობა ვადეუვალოთი თქვეს აღმანინებს ზრუნდებ და უტრაღობებისათვის, და უტრაღობ უფრო ქალბეშობებს, რომლებიც ვეგმასტურბობდენ კარბებუბა და რტბარბობინ.

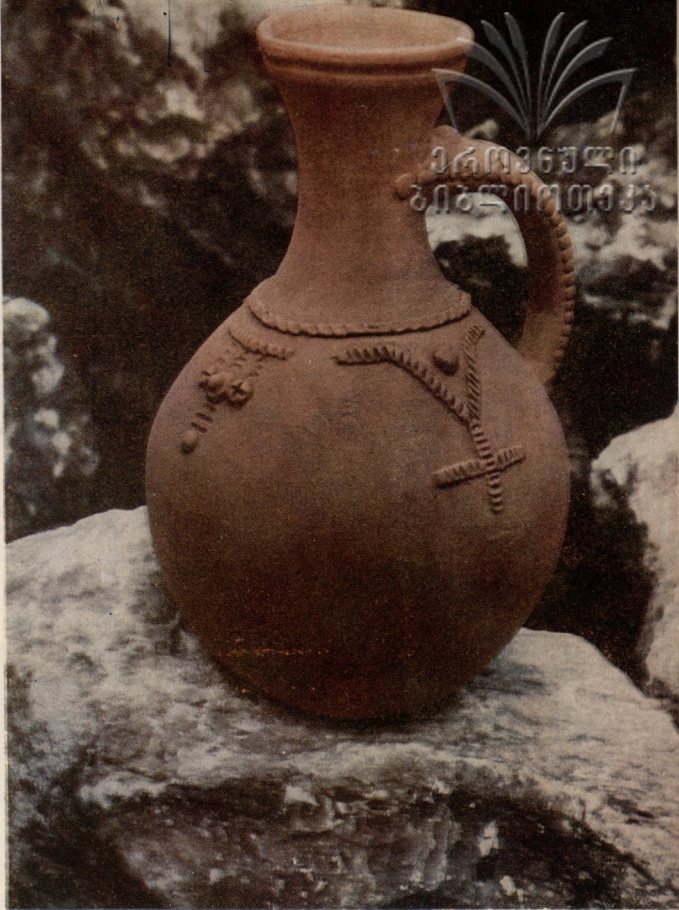
ჩემი ცოლი ფირდაქანია. ამიტომ იგი განსაკუთრებინი ბღდინერი, რომ მოგზავრთა თქვინი გომი, სადედ უფრედ ნაპირზე მას ექცეოდენდ როგორ თანსწრის, სხვათაშორის, პირველედ მის ცხოვრებუბაში. მეც ძალიან სიამონებუბა და ძალიან ძვირფასია ჩემების ის, რომ თქვენთან ასეთი ჩასარბილი თანსწრეუღლებინანია. იგი ამბობენ რტბებს ჩვენს ბუღუმში ძმბრ სულგარბების გრწრობას დიდამარბი უკვლა მოწინად აღმანინას მიმართ. ჩვენი მაღლობინ ვართ „შოთა რუსთაველი“ გატრბებულა ამ რანდინდელ დღესათვის, რომელთა შესახებ ჩვენ შეგადობა სიამაყე ვიჭვინ, რომ ისინი ვავადებენ მუშური დროსნი ვეპ.

ღმინისიხლი სივარტული და მისი მომდებრბინსადმი რწმენი უფრედობითი დღებინისი ყველა აღმანინას, რომლებიც მწვლეობას ცნებრფიან, და ვისცხადებ: დღესარბედ იფოს და მჭვადებს საბჭოთა კავშირი დღე, მისი ძლიერება და მისი იღებუბა უტარბინანდელ ლენინის მემორიალით აღმანინებს, რომლებიც ქვე კიდეც ცხოვრობენ სიღატაკისა და მონობისა, და წინ უძღვებობდეს მათ ნათელი მომავლისათვის ბრბობის გზაზე.

ბავშვებუდა თქვინი გზარბად ბაული, მასიღელა ბაული.
კიდედ მკაყოღი რაბის მშობობობა შეიძობობდა, მჭკამ დროსა დასვათი წრბილი.

რევაზ იაშვილი

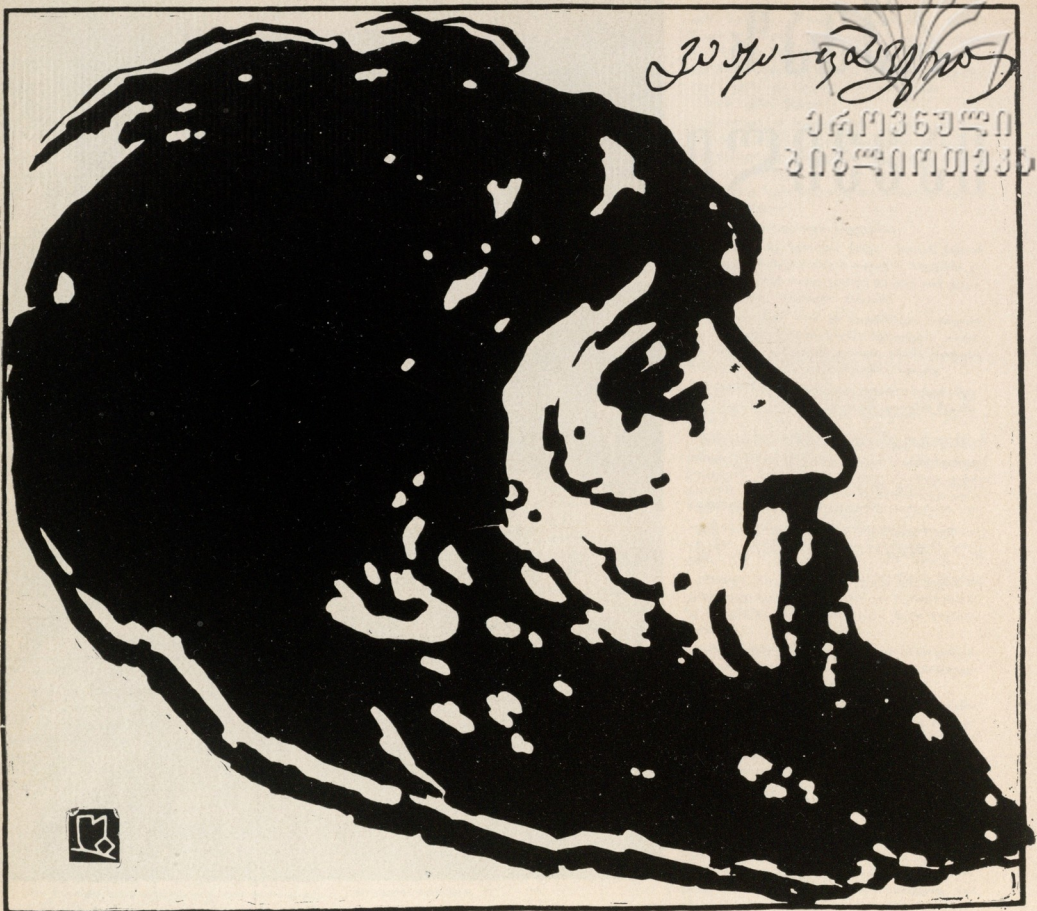
ცნობილი მხატვარი-კერამიკოსი რევაზ იაშვილი თითქმის ორი ათეული წელია წარმატებით ემსახურება ქართულ სახვით ხელოვნებას. იგი თავის შემოქმედებაში შექანიშნაველ ათავსებს კერამიკის ქართულ ოსტატთა ტრადიციებს და დღევანდელი ხელოვნების მოთხოვნილებებს. მწვემოთ ვებუდავთ მისი ნაწარმოებების რაოდენიმე რეპროდუქციას.

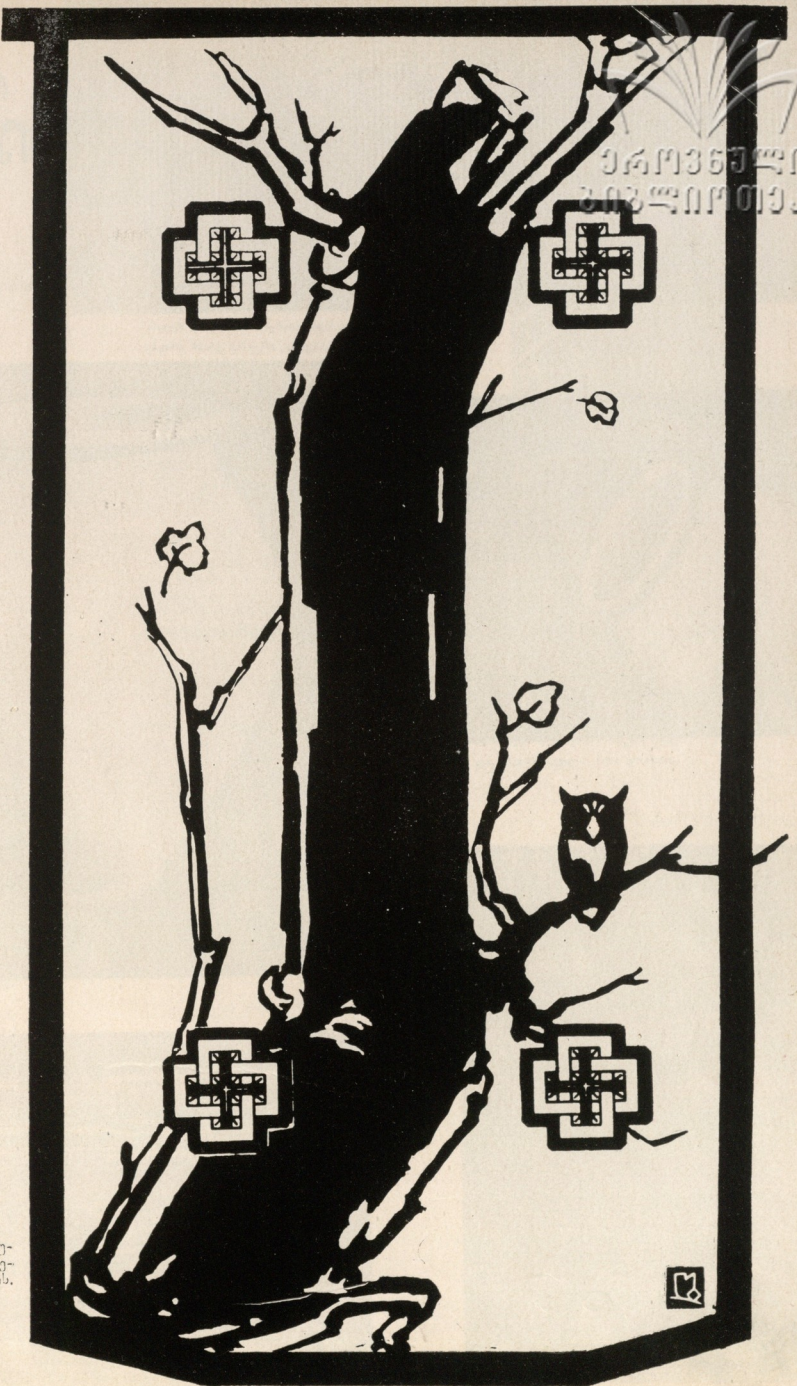
ღვინის ღოჭი (ტერაკოტა)

ხელახნის წყარო თებროლე (ღებალი)

**ლადო
ბერიბოლია**

მედიკალი
208 411 0133

ბგელი წიგნი (ლ-
სტრაცია ვაჟ-შბეჟ-
ლს მთხრობისათვის)

ზედზნია წყარო თებროლი (დეტალი)

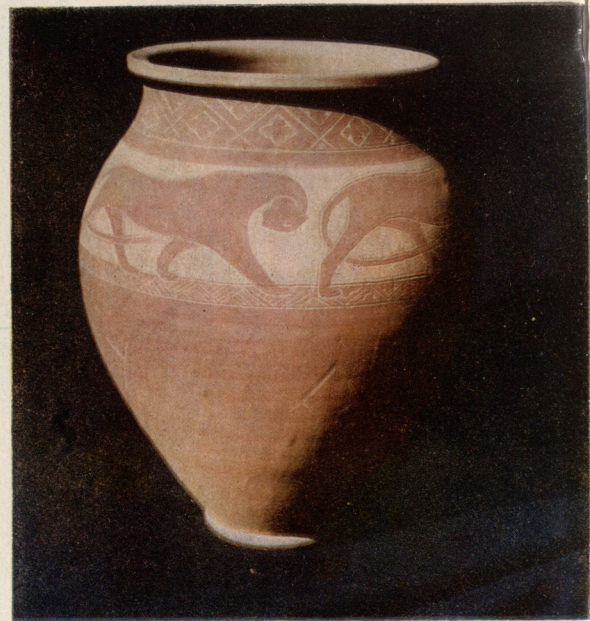
რედაქცია
 იკუჩვილი
 ჟურნალი
 ბიზლიჩისევა

დეკორატიული ქერი

დეკორატიული ქერი

ყვეილების ლარნაკი

ზედზნის წყარო (დეტალი)

საშოლი, 1917

სშოლი...
 ელისის ჩრდილო კუთხე
 და კაბინტი.
 ნოღზრის შვიდი.
 საპის ისარი მოფრენილი
 ღამის თრთმეტი.
 გამოსადება საპკოების ხელისუფლების,
 მონატრებული სიშვიდე
 და
 მბევალით შემორჩენილი
 რაღაც ზედმეტი:
 იქნება დაღლის
 ან აღდეგების
 უოქმელი დალი.
 მაგრამ სასახლის
 ასხლეტილი სვეტების ტანი,
 ბროლის და ბრონის
 ნამსხვრევების ჭირვეულ ფონზე
 შუის სხივებით გადარჩენილი,
 დამეში თვალებს თამამად ახელს.
 და ცვლავ ლენინი,
 გარემოცული მშვიდობიან ქარისკაცებით,
 მათ ახლა ისევ ავალიათ
 საქმე უღვივა
 და მტარც ხელით
 უახლესი ფურცლის ავსება.
 რომელიც ითხოვს
 თვადიდებას და შერტულებას.

კანკავენი

ქალს შევადარებ
 ლამაზს და ცბიერს,
 თუ იცავი იერს
 და მომარვენებს
 როგორც არნახულს
 მას, რაც ძველია.
 შენ რომ უკველითვის
 საელდაც გვილიან,
 ვილაცას აძლევ, ან არომეც ვინმენ
 შენს თავს საოცარს.
 და არც კი ვიცი სად მივალაბებ,
 აველაზე უტატებს წუთებშიც იქნენ.
 იყო დრო, როცა
 ციბებდნენ ცერაბებს,
 შუგში და წაუვლევ მდინარეებში
 და მსხერაბლს სწირადადნენ
 შუბის ნაშუბას.
 პალუსტინას და შორიულ მქვას
 ქარაუნებით და საკუთარ ფეხით
 შენთან მოქონდათ სული ნატანჯი,
 თავისი განძი და ნაფლურარი.
 გემოსდნენ თვის სხეულს
 და შენივ ხელით გაწვილი ცდუნებას;
 მინც სწუროდათ შენთან დაჩრენა *
 და უსასრულოდ შენარჩუნება.
 შენს მოკიდულთა ხატადნენ ხატებს,
 და ამ ხატებზე იცვეოდნენ ხატებს.
 ჰკონდიდნენ ქებებს და უვლიდნენ ჩოქვით
 ტანარებს საკუთარ ხელებით ნავეებს.

აქა ვერა ქევა ყველა ვერსკევიცე

აი, ეს გვა და მდღეზარების ვილური ბუჩქი,
 ხეულ ფეხებით და ცვლიებით შემოჭარბული,
 მაღალი ქარი, სიჭრუტე შურხეხილობის
 ცის ფაშატების მარდი მარულა.

შემოგებვეი, შავ ეკალზე სისხლს შევატავებ
 და მევიარ ტყვილებს ურუ ფეხებში ჩავდვირ
 ჩივილად,
 როცა ურები შეებმება შენ მწვანე ნაყოფს,
 მიუაღრსებებს ჩემი კვილი.

შემომდეგე, შემომმარცავე, ნუ შემომწერები,
 ჩემი მეწყეობი, ზავის დაძვარას არ ვირაღდება,
 შვე ვერ იღვავა აველა ვარსკვლავს და ერთ-ერთი
 მათგანს,
 დასაუწებლად ფრთხილად იხნებს ბინდის რიდგერ.

წითელი ნაწი

მდინარის პირას რეცხავენ სარეცხს,
 ჩრდილი მდერის და ეკალი — მხვიარა
 ფრის გაეზარა, სამარეკლის მისწვდა
 და კონფურტის შემოიარა.

მდინარის პირას რეცხავენ სარეცხს,
 სანის კავი კი სიფედა ნესტით,
 და საღამური პერანგი ქალის
 გვარცმულა ხეზე ჩარეცხილ ფრესკად.

მდინარის პირას რეცხავენ სარეცხს,
 ზეავს ჩოთის კაბას ხიზანი — მოვარე,
 და სანის ბუშტებს იტაცებს ქარი.

მდინარის პირას რეცხავენ სარეცხს,
 წითელი ხარი სიძინის იონჯას,
 ღრანტეში წურავლის იოცებს წაული,
 და სარეცხს უვლის ქარი დოინით.

ამოლოქინი

თითქო უკველავის რაღაცას ელი
 და შედგომიზარ მოლოდინს მხრებით,
 ნანგრევს თანდათან ეცლება ძელი
 და ბოლოს ღტოლვაც უცვალოდ ქტება

რწმუნდები, ისე რჩება და წუღდება,
 როგორც აეწყო მომხდარ ამბებით.
 აღარ ეწვევა ხატების წყებას
 და არ მოუბობს წმინდა სამებას.

და უკვი გტერა: თუ დედაშიწას
 ზურგზე დაიტყვ, არ შეგაწუხებთ,
 რომ სწრაფვა, როგორც ურწმუნო მისნს,
 ვერ იცავება ზეცის მარწუხებს.

და უკველადღური დაღლაში ელი,
 მხოლოდ მას არა, რაც თვითონ შოვა,
 ქარს კი მისკუვება ფოთლები ხეული —
 ბუნების ხარე და ზეთა ცლოვა.

ბერლინი

გაზეთი

მამაკური საბრძოლო ღვაწლი ერთი საარტილერიო დივიზიონისა და მისი მესამე ბატარეისა, რომელშიც ქართველი ჯარისკაცები ირიცხებიან — ასეთია თემა სერგო ჩხარტიელის წიგნისა „ბერლინის გავლით“; წიგნის ავტორი — დიდი სამშაბლო ომის მონაწილეა, მან თვითონ, თავის გმირებთან ერთად, გაიარა დიდი გზა ბრძოლისა სტალინგრადიდან ბერლინამდე. ავტორი მოკეთხრება ქართველ ქაზაკებზე. მათს სულერი სამყაროზე, მათს სიყვარულზე სამშობლოსადმი და მისთვის თავგანწირვაზე, ქვემოთ ვთქვამთ ერთ თავს ამ წიგნიდან.

გათავად... ავტობაში აღარცერთი ვაწა არ არის... აღარცერთი... ერთი შინე შეშორჩნდა... ის ერთი ხელმუშა... საკმაოროს იქნებოდა... ის ერთი ყველაფერს გადაწყვეტდა... — ლესაკაიტი გუფინა ზურაბს თვსადა და იმისა ანაგრაში აღარ მართა თავისი თვსაივის რას გადაწყვეტდა, ის ერთადერთი, მონარეგული ვაწა, ერთადერთი მონატარბული სიკვდილი. რას გადაწყვეტდა, რა შეეძლო მას, რაც ახმა და ათხმა ვერაფერი შეეძლო. რას გადაწყვეტდა, შევიარებულა ამ მშვენიერს, მომხმელელს, ამ ერთობლივბუნებს, რასაც სიცოცხლს ეძახიან?

ზურაბმა ერთხელ კიდევ გახედა შევეიარებულა ჩანარებს, ფერბონზე ისე რომ ეშვებოდნენ, თითქოს ტყუას და ხრამს მინდვრისადე გამოიქცენენო.

— უაზრობაა — ჩაილაპარაკა ზურაბმა, — უაზრობაა, სათი გაიქცევი — გამოიჭრა მან. ჩემში თორბრტული აღმნა მომტება, მერე იმედე წამოაწა და წინ გაიქცა.

წინ წამოსული გენიანელი ჯარისკაცი მიხვდა, თუ რად დედულა მიოჩისობის ავტობაში, მიხვდა ყველაფერს, და ზურაბს აღარ მიიჭრა, წამოიგდა, ჩემბ მოიქცა, პასირობი მომტება, ამიოილ და მოუკვდა.

მაი, დედასა...
„ბრამანდეო ნაიბიე შინე იქნება... ვერ მივახ... ზურაბმა...“ — გაიფიქრა ზურაბმა და მერე გაოცებულს ჩანსმა თანხივე საოცრად გამოცდილო ხმა — „ამოიგვიით“...

გაიკონსა ვინ გაიხარა თანამებრძოლთან... იქნებ მის მამა იყო.

ზურაბი უშლი გაიჭრა ხრამისაკენ. გერბანულმა პასირობი გადავიდა და ავტობატი შეშარბა. ტყვიებმა ზურაბსი გაქცევის მაგიერ. ახლა გერბანულმა ისრადნენ ყველა მხარეს — პაერში, დაღმა, და ზურაბი, სხვისადე, ჩამოქვრიული ხეობა ხახადღებულა მხეცივით ამ ზირებოდა.

ზურაბმა უცხე იგარნო, რომ ბარბაქუნე თითქოს მდღერად წაუღო გადასახტეს. სახეზე ხელეში აიჭრა და ვეღარ გავიო გადახტა ხრამში თუ მოცილდეს გადავიარდა.

მდღერად მთელ სხეულს შემოეწითო. ...ირავლივე უკუნეთი ჩამოღდა.

შორს, შორს ჩოქობითურ სინდნულში რაღაც თერთი გამოჩნდა, ხანის ბუშტის ოღენა, მასაივი მრავალად და მოცილომე.

იგი თანადან იგარბდარა და ახოვდებოდა. მერე წამოსული უნარბაშა ხორბალს დამცხვდა, და სწრაფად მხიორი, გრუხუნით აბრუნდა, დაბრიალდა.

ოვლის სისწრაფით ბრუნავს, შრიალღებს, ზრიალღებს...
ღრღღერად შენდღებდა მისი მოძრაობა, იკლდებოდა

ხმორად და ზურაბს მამონ რაღაც ხმები ესმის, სადღაც, ქალიან შორს, ვიღაცეები საუბრბრბენ.
„ზურაბი პაპარა, მერხზე ზის და მანქანებულს თავსულში უტყვობს, უნდა დაიხიროს მისი ყველა სიტყვა, ხანად და ღმერთად დუხსხავს ეს კაცი პარკველად ნახვის დღედან; ამ დღედან, რაც დედამ ჩინა შეუკურა და ხელჯაიდებულა მოიყვანა აქ, სიკვდილად.“

— დედა! — დაიცუნეს დატკილიმა. არც ესმის დღეს, მარცვენა ნიღავე სკამის თავზე ჩამოუდგია, ხელის მტეგენა, ჰოთბინდი მოხრილი. დღაცრე მიუღვია, თითქოს ფტიაპარაკის წინ ზისო, მითაღლისფერი თვალებში ხსარბულ ჩაღვრია... ახალგაზრდა, დედა, ხელ ახალგაზრდა. რა უნდა აქ დღესაც, ამ აღმოდებულ ტებზე? ახლა ოთარის შუაზე გაგლტეხილი მერკრე, სიხხხხხან დარბრტული გულ დინახა.

„შური იბივი, ამგბო!“ — მოხსმა ოთარის ხმა, და გულში რაღაცამ ხანწალითი ცვაზე გაურა. აფანცხვია, ვრობობივი, ომბრტევა, პოლნმუქი... უკვლანი აქ არიან... მიწზე წანან, ცინებამ წამოდებინა, საშველად უხმონად მოსიკვდილი და მიწავედენარტებინა მოსიკვდილი.

ზურაბს თაღუნდ კუბო აღენდა, ხელი აიჭრა სახეზე, მაინც ვერ მოიშორა მოჩენებმა. დახურულია კუბო.

„ნეტად ვინ ახვენა შივ?“ — გაუფლავ მწუხრად ფიქრმა.

ღონე მოიჭრა და კუბოს თავი ფრბიხლად ასწია.

შეუღვლამაინი კაცი დინახა, დამაზნო ტევიცივი მალე ავარცინილი თმა ჰქონდა.

გაიჭრებოდა...
„მამა, ნამდვილად მამა... სასლში რომ მისი ვაილიველუ სტრბივი გვაქვს, სწორად ისეთია, თორბე საიდან მივბედებოდი, ორი წამისა ხმა და მასსიკვდილია, მამონ მიმატევა უნდასინა...“

ჰო, ის ყოფილა... ახოვანი, ვადაცური სიყვითი, მალე აწილუ წარბებებით.

მინარბსავით მშვიდად ახვენა.

„აი, როგორია ყოფილა მამაჩემი... ერთხელ მაინც ვამეცივი შენთან მამა!“

კიდევ ერთხელ უყანასკნულად, რაღაცამ მებვიით იქნება და წამხტრებებად ქცეულილი მოაზარი ჰაერში გაფრანტა.

ნოსანენქო მერე გადახტა ხრამში.

ბენეინარა შემთხვევამ იგი სიკვდილს გადაარჩინა — ხრამის ფრდობზე შეფენილმა ბუჩქებმა ისინელი პირველად შივ გაიხიარა, მერე მტველდაყარტულად და ტანისამოსმეფოფილითი სხეული დაიჭურდა და თავი რაღაცის დაქარა.

კარგა ხანს უკონოდ ვაგლო დღისს პარას. რიცა თვალებში გახალბა, ძლივს მოისხრა საუ

ყო — წველადი დაპატრონებულა ქვეყანას, და ხრამი ჩოქობითივი დებენებუნა.

ჭერ შიშმა შეიპარო, მაგრამ იმის შეგნებამ, რომ ცოცხალია და გერბანულბი არ მიხედვენ — ხხეობა დაღურბნა და მგხსბრებანში ნელ-ნელა აღდგა ყველაფერი, რაც თავს გადახატა.

თავი ისე სიკვდილად, თითქოს ჩაქვრებს ურტყამდნენ.

სხეული გაუხედავად გაისინდა — გრილობა ვერსად იმყო, თმეცა შუბლს ზემოთ არის კრისა აღმოჩინა. „იე აბაფერბა...“ — დამაინდა თავისი თავი.

გულშეშარავ სიწუმეს დღისის სადღულლო რაკრაცი არღვევდა და ეს ხმა რაღაც იმედიელი შეჭრა მის არტებში: ადამიანის ხმასა მკვდრად და ტყვეზობა, რომ მარტო დარა იყო.

ამნ ტკივილებად აღაწრა თითქოს. დღაცრე ხელი მოსკვა, წველს იც არა, სისხლის წვეთები მივლილდა. პირველად ვერ შენიშნა. „ჰო, დავბრბოდარ, მაგრამ ტყვიისაგან არ უნდა იფოს!“

იხვე გაიტრბო...
ტყვისის ხმა შემოესმა.
„აქ ვიყო უნდა იფოს, ჩემს გარდა, აღბთა ჩვენინი, ნეტავი რომელუა...“ — გაფრბინა ფიქრმა და იქით გაფრბოხდა, საიდანაც, მისი გუგუნით, ეს ხმა მოიღიდა.

დახმებმა სცადა, მაგრამ ამოდ ხმა საღლა ჰქონდა, რაღაცა წაიჭრებოდა, თითონაც რომ ვერ გაიგონა.

დღემში ჭერ დათხოხილი მიპობტება იმის შიშით, რომ საღმე კიდევ არა დაჩინბილეთო და ხელმეხის სიწავდა მიწას, ბუჩქს, ყველაფერს, რაც წინ ხდებოდა, ხოლო რაცა უნდოლეითი ციგმა წაუღმა ძვალ-ჩალიბი გაუთხო, ვაიარდა და ისე გაეაჭრეცოცხლა.

აიოილედ მებრე ბრბიდ გაიხარა. ცალბარდღებსა და ჩანარებს აქეითივი გადასწევდა და გზას მოიკვლავდა.

„უცებ ადამიანის სხეულს წამოიღო და მერეღმუ დაწავტრული ხაროვიე დაჩინბილდა.“

შინმა ხმა დაფრბუნა, მაგრამ ახლა თავისმა ხმამ დაფრბოხდა.

სამარბად გამოქცეულს ამხგავს იგი.
„ნეტავი რომელია?“ — კვლავ მოეჭარენ მტანწველი ფიქრები.

„მოიკრბე ძაღლ და მიეშველ მეგობარს!“ — შივ უტრბო ჩანსმა ვილაყამ.

ენამოდებულ ნაყოფილს ეს თუ...
— ვინა ხარა? — საყოფად, თითქოს ეცრბების ცილოთი წარბებოცე უცნობის მომარბითი.

დღემილი.
— სტუმრუო ხარ? ზურაბი? ხმა ვამეცივი!
აჭრბრავუე არაინ გაბასტა.

...ჩემს ფარნი მანც მქონდეს, ჩამეს ვიღონებ...
...ო, სანთებლამა მქვს, სანთებელა... თუ არ დაიხსნება...
...მოძება, ამოიღო და ცერიო ქვას ჩამოქრა.
მქრავება ალმა ვანათა იქურტობა.
... უმობიარა სხუთნათა მობრანა.

სისხლში გასვრილი სტაშენკო სერგენტის სახსრები იცნო. მანარა შეუხსნა და მქერდულ უყრი და ალო.

„გაიკეთებულა!“ — ისე თქვა, გული ამოკაიდა ამ სიტყვას.

გვამს თვლილი მანც ვერ მოსწევდა, თავი მქონდა და დაჩქრებული მეთაურს...

„...მე, ეტყობა, ზურაბი კენესოდა“, წაიჩურჩულა და ცხაკაცხებულმა ჩამდინებო ნაბიჯი ძლივძლივითი გადადგა.

სანთებელას მტრთაოლ უქუჩე, ხუთიოდ ნაბიჯს შედგდა, ისევ მიწაზე წაქცეულ კაცს წაწაწდა.

ჩაიქრა, პირველად მტრადღე მოგზავ ხელო, მტრე მუღღზე, სპიგზე... ხელშიო ქვეითი გადურჩა და უცებ სისხლანა შარავლის შებო.

„დაჭირებო...“ — ორიოდ ციციბლი იქნებოდეს მქ... — აღარ დაუთმობია ფიქრი.

ფარჯა შეუხსნა და საგულდაგულთაო გაისინჯა, იპოვა ნატყარანა...

ცალ-ბარდებით დახვარწული თავის ვიმნახტურის ნაჭრებით ნაჩქარავად შეუხვია ტრილობა.

მჭიის ცემა გავსინჯა. სადაღც, ძალზე სხსტად დიფთავდა სიციცხლის ნაჭერსწკალი.

წყალს მიწადა და ზემოთი სახეზე შეუხვებო ურთვესსა აღმობდა დაჭირებლს.

— ზურაბ, მე ვარ, შენი ანობრი, საშველად მო-300-

ნასხუი არ იყო. მანც ისევ გაეგზინა: — ანუ გემინია! ან მეც მოკვდივები, ან სანთებლობის გაგაფანა, გემის, მძამი.

ნასხუის ნავთვად ისევ ცენსა შემოგნა. ზურაგზე წაიქოდა ზურაბი და ბარბაციო გახწა წან.

მეფურავად მინარე მკუვდა, თანამგზავრად — ტავითი დაკოილილი უფრონი მყოფი მეგობარი, მფარველად — დამე.

სხვა აცალფურეი მისი მტერი იყო — ცალ-ბარდებით, გაჯანგებულ, ბუჭქებით, უსწრომასწრო კალაპოტიც, და სადაღც ზემოთ მოწაწაღდ მტრის მწვერდურფარინი მეჯობობატებით: — ოფლი წურწურითი მოხიდიდა.

...არ ახსოვს რამდენი იარა, იგრძნო მხოლოდ, რომ ამ ძალ-ღონე ედიოდა. უსწვევილად გაჯრქედდენე წამებო... სპირ-სპირად ჩაიშებულდა სილიდ, დაქრალს მიწაზე დასაყვენიდა, ძალაში მოკრიბდა და ისევ განაგრძობდა გზას.

აგრე ახლა კი ძლივს წაიოდა ზეზე, სცადა ისევ ზურაგზე წაიოკიდა დაჭირებო, მაგრამ ვეღარ შეძლო და ფრთხილად, ხევის ფერდობზე, ბუჭქთან მი-საყენა. წწარხიდ და დროს ზურაბმა თვლილი გაახი-ლა, უსწარვად ჩაიქცირდა ანდრეის და მიმქარალი ხბით კითხა:

— სადა ვარ?
— ჩემთან, ზურაბ, ბრანში ვიპოვე და წაიოკე-ყვენი. აღარაფერი გახსოვებ? — ანდრეი ცდილობს

ხმას ხალისი მისცეს, თითქოს ამითაც შეუძლია უს-ველის ღრმინიხლო დაჭირებლს, მტრე თავითი და-ქვდა, მიუღღრასა, დაუთვა: — უნდა იმავარ, ცვა-პირ და ძალ-ღონე მოიკრიბო, თორემ ვინ იცის რა მო-გვავა... გზას ვეღარ ვიგნებ, ბრანმა მივღვივარო, აგრე ჩამდინებო საათია ვსაოიბო და ასი მტერიო ან ვაჭრებოა ვაგლილო.

სტაშენკო სდ არის?
— მოკვდა. დროს ანანარა მივტავუე
— მის... ამოიკენესა დაჭირებო.
— გერჩანებო რა მხარის არიან? — ითხოვა ცო-ტა ჩემს შემდეგ ძლივს გასავინჯო ჩემი.

— ალამა უწყისი იქნებ იქით, საითაც ჩვენ მო-ვდივარო.

ზურაბმა ვერაფრის თქმა ვერ მოახერხა, შეინძრა მხოლოდ, გვერდზე გადაბრუნება სცადა, მაგრამ ციცივებისაგან მწარედ დაიგრინა და ამოიკენესა.

შეუღე-ღე აღკვადდებოდა.

ანდრეი აჩქარავალიყოლილი იქდა მეგობრთან, ცვადაშეცვამდა უფრო მტარწველ მტრებებს უსა-ცელოდა, რა დროისმ წაიოკე უთხარას, რომ ისე ძლიერ დაიკავდა, მთელი სხეული დაბევილი და ხედვებით მოკვეთავლივითა აქვს.

ზურაბმა, თითქოს მეგობრის გულში ზიან და იცის რას ფიქრობდა, ძლივს ამოიღობაჩქავა:

— წადი, დამტოვი, ადვილი შესახლებულია ისევ გერჩინებულს წაყაწედო და მაშინ ვეღარაფერი დამოხმობ... დროს ნუ მკარგავ...

ნისინებოლი სიტყვა გააწვევინდა.

— რას ხომო ზურაბი აგრე მიცნობ... ცე ვი არა, ჩვენებთან მიხედ ვაგაწვილო და სტაშენკო აღმიანერ-დავდა ვსაგებო.

— თავს დაიღუპე, მძამი სანამ გვიან არ არის, წადი-მეთქი!

ნისინებოლი გული ატინა ამ სიტყვებმა, საუვე დღერი უთხარა დაჭირებლს, ბოლოს დაძმინა:

— შენ ხომ არ მოიქციდელი ასე?
— მამ ერთი სუქე მქენი, — ზურაბმა აღდგა წა-მოსწია თავი, — წადი, ჭერ დაწვერი აქურტობი, იქნებ ჩვენებს გადავეარო და მომამშველ ვიმეცე. თუ მაღლ დაბრუნებელი, ხომ კარგი, არა და...

ნისინებოლი კეუთი დაუნდა ზურაბის სიტყვებით.

— აგრე იყო, წავალ, ვინმეს ვნახავ და წაიოკე-ყვენი. არ შეიძლება ერთი სულიერი არ დარჩენილი-ყოს ან აქ, ან მეზობელ სიფიღელი.

— მო, ეგრე მქენ, გასწი ახლავე!... ჩემზე ნუ იღარდებ, არ გემინია... ამა, შენ იცი...
— ძალან გტყვი ტრილობა?
— არა, თითქოს ვერცა ვგრძნობ. მუხლში კი სა-შინილად მამტრეცხვ, ალბათ მოტიბელი მქვს, ვერ ვინძრევი.

— მე უსწველად დაგბრუნდებო... იქნებ შემაჯე-ანდეს, მისეცე მოვალ, გემისმ მოვალ, გერჩინებუ-ლის მთელი ბატალიონი რომ შემხვდეს, მანც მო-ვალ, რადგან შენ აქ მეუღლებო! — წამობასა ან-დრეი.

მტრე ფარჯა გაიხადა, ზურაბს გადაბარდა და დაუთვა: — შენ იცი და შენმა ვერცაიკობამა! — დიხარა, თავი წაიოქრა, შეუბღე აიოცა, წიღ-წიღა წაწიშო გიამობრა და ღამის სიბნელეში გაიწარდა.

ზურაბს კარგა ხანს ენსმდა მიმავალი ჭარისკაცის

ფეხისხმა და მინარის ბუჭბუჭი. სადაღც მორას ტყეში ვიღაც ისროდა, დაჭირებო უყრი თანამარე შეხატვა აქურტობის და გაჩინებო.

დაიწყო მინარის მიმეცე, გაუთავებელი წუთე-ბი. შესდებლს ანდრეი დაბრუნებამ? ვინ იცის ვინ გადარწვებოდა და თუ ვინცა ვინცა ვინცა ვინცა ვინცა ოფისი აქ გათავებდა უფრო-ფერი უმეცე რაღაც ვა-წინარეული გულსწრისა ტიპული ნაჭრებით გაჩინებო-გათივლეს! იპოვა ვერავინ ტყვის წარსიკეთის ვინ-მობოდა, ანამდდა სანამ შედგო, იბრძოდა, სანამ ატობიბუთი უსწარხელთი ტყვა მქინდა. და თუ ქ-ველას დასწარული მის ცხოვრებას, დაე ასე იყო-ბედეს საით წაუხვალ!

როგორც კი გაიფიქრა ზურაბმა, ცრობა მიძი-ნებულდა. ტყველმა თუ სინაწულმა გაიხვია გულ-მი: რატომ არ უთხარა მწვეინარს, რომ ეველ-ფერი იცოდა, რომ ენებლობა მის წარუფლას და უსწერო გულს, ენებლობა და სჭერდა მისი სივარული-იცოდა, რომ მის საჭროვას და იმ მარწველას ზურა-ბის აჩაფერი საერთო არ იყო. შენებისა ბრანს აღსახებოდა, არ უფილდა ის კეუთი, ის ტიპობი, არაწილეთ შენ მოგვეგნა. როგორ შეიძლე-ბოდა ეს მომხდარებო! განა გქვარა, განა აღარ არის სივარული ქვეანახე? თუ შენ მწვეინარი გვევარ-და, უნდა გეიკონოდა, რომ მისი გული მუდამ სუფო-თა იყო, ცხაკაცხი სუფოთა. ხომ გძმინებო, ზურაბ ამა, გრძნობდი მთელი არხებით. მამ რად ჩაუტე-ვე ეველ-ფელ საინისა და სავარებლს მისიმე დარ-ბი ის სუფოთა გულში და შენ თითონი რად წაიოლი-ცე ტრილობა მინარე ფრინებზე? განა აქ ცოცხა-სტყევის ედილად რად მიმატებდა უნდელი? რატომ არ უთხარა ეველ-ფერი? უფრო ამარტყვინებამა, ამო სინამეცე გმლია, თუ იმისი იმელი გქონდა — ეველ-ფრის თქმას მტრეც მოვარებო. ახლა რა-ღამ მოსწარებ, დაფილდობა ზურაბ საამბო და აღ-ბათ წუთებო, რატომ არ იქნა რატომ?

ნეტო სდა რა, ხომ მწვეინარ? მოწერიდათ კი ვეღარ მოვარებო, ჩემს სინაწულს შენ ვეღარ გა-გებ...

ისევ გაქრა გულში მწარე ცეცხა: მანც რა მის და იმ სახელმწიფოს საღამოს არაფერიც არ მომბ-დარა და თუ ვეღარბი, მაშინ დაიხატება, მწვეი-ნარ, რა შეუძლია ადამიანს, ვისაც შენ ენატრები, ვისი ფიქრით და ოცნებაც შენა ხარ.

...თუ ვეღარბი... თუ ვეღარბი...
...ვერ ვეღარბები! — ჩახსება იღუფებდა ხმამ, იპირო აღარა ვეცხვ, ერთი ვანაც აღარა ვეცხვ, ახლის აღარა ვეცხვ... გრძილ ვალატობო, თავში რადღე ბურცხობ.

ტკიულდა თითქოს დროებითი ჩაყუტება.

ზურაბმა ხელით ფრთხილად გაიხიწა ტრილობა, და მოიტყენა, რომ სისხლი თბილი აღარ იყო.

...აჯარც ის იცი რამდენი ხანია წევს აქ, ამ უს-ბურ ტყეში, ამ ღრანებში? აქ გერჩინებოლი ჩა-მოსვლას ვერ გაბედავენ, ამქერად იმეცე თავიანი სუქე მოთავსებ მაგრამ რდლის დაბრუნებმა ან-ტრეც, ან რათა არის არცვლელ გრძილ სიბუნე?

...მარტობის და უსწრების ანდრეიმ და გული შე-უუწეშა. თავის გამხმეცება სცადა წაიოკობო და აძიარა, ძალა მოკრიბა და ზე წაიოქრა. მაგრამ ტკი-ვლებმა მოკრებო ისე დაჭრეს, მწარედ ამოიგინა, მიწაზე დეიუ და გრძი დაქარა.

საქართველო

1919 წლის აპრილის 11

ქარს მიმალნი

მ. თ. ბ. ბ.

ყოველ საღამოს, როდესაც მწუხრის იცრისება მახლობელი მისი მოღერა მწვერვლები და უნივერსიტეტის გოლიათი ზღა სადამის გრძელი სივრცის სუნქებს, შინადაც გამოვდივარ და აქაერბით მივეშვები ბაღსაღმდეგ.

ვინ იცის, მერამდინედ მივასრავებ მასთან შესახებ ვაღიარებ.

ვუბლოვებდი შენველ ადგილს, ვდებდი მერხზე და საათობი ველოვებდი.

ბაღის შუგაშლი ტალღური გაფარათია. იქ სიმბეჭინი საკვირის ნაქმობი ნაწივი იდრება.

ხალხი მოიღმან აწუდება და ირეცხტარის არაგვო ირევა. ნაშადლო ზღა იღვას ტრული ქუდებშია. ერთმოგრებ უტო, თვითკმაყოფილი და ამათ სახეები, როგორც ცერანზე, ისე მოიღან ჩემს თვალწინ.

მაგამ მე არც ერთი მთავანი არ მიხადებ. მიმოღვრის ჩემს ადგილში მისი ირებენ, ვინა გულისთვის მოვდივარ ამ ბაღში და საათობი ველოვარ მერხზე.

აგერ, ახალგაზრდების ჩაქვლი გარშემორტყმული ღმათი ქალიშვილი მიღის ჩემსკენ, ადბათი, ჩემს ბუნებრივ დასდებობა. მესმის მისი მეგობრების ზეგრობა, სიცოლი, უდარდელი ცისებობა... ახლოვდებიან და უდებ წყდება ხმარა, თავი მაღლა აწვირ და ჩემგან მოპარობდო მათს თვალებს წაფარავს. სოფლის გზადლო წაქვარდობის დარბაზო ტანაქმებს და დაჯერდო ქაქვს რომ მიგრებდები. ათვლითებენ ჩემს გაზარბაჯ ხახვს და მათს თვალებს თოთქის ჩემს სიძულველს ვითვლებო. ურინარი ძაღა მაძივლებს ადგილი გამოვიცალოვდები და სხვა ვაძივლებ.

და უდებ შორიდან მიმალავი მატარებლის უქესავით შემობნათა მისი თვალებს მერხამ. მესც ვაგებდო, თვალბო აღრისიანად მიდიობდენ. მუთულობისა ერთად მიღის. იტანს დეგები და შემტრობად, ქაქვს ვუბო. იგი თანს იღნავ მიქნებს, მისი თვალები კი კვლავ მიდიანს ჩუბად და მეგობრულად. ქმარი ვერაფერს ამჩნევს, ჩაუტუბობს მათს მკავი, ზეადად მიტარებს ვულზე. წინ გაიბარეს და ქვაყოფილი გაიფრინ არბულ ხალხში.

თვალბო ვაძივდენ. მის ურზე ბრლიანდის მარცვლი მიბრის, თვალბომიგრებოდა ელვარებს. ქულზე კითხვებულ სიბავების თვითი ბუმბული ყოველ ნაწიერ ირეკება და ბეჭენი ფრაგლებენ. მის უკვად ვეღარ ვხედავ.

მაგამ ჩემთვის ისიც საკმაობია, შორიდან დემი ერთხელ მაინც რომ ასე დავინახო, ყოველდღე დავტოვებ მესი შვილი, საათი ლიბოლი, რომელიც მისი დროს ჰრს აძლევდა და ალბაშუბად ჩემს ცხოვრებაში... სხვა არაფერი მიხდა.

ვიყოლი, იგი ჩემთვის ნაწილდამო დეკარგული იყო. მაგამ, სახდისწაროდ, მაინც შევხედი მას და შორედო საზღვაო ურბორებდი, ისიც მაშინ, როდესაც გერ კიდევ ჩაქვარად იყო იგი ჩემი სულის შერ. მისმა დაინახავ ისევ გაჯავთი გულში წარსული, როგორც ნაქრის ქვეშ მიმალვობა ნადღერადოდა, კვლავ იღვას სიუვარდობა — ამ. ფადად როგორც წადივობა მოვიგობამ.

უსაღვრო სწავლება მაქვს დეტორი მის ხახვს, და ასე ვაგებდობო ოცნების ის მომზობილელი სახალბეები. ოდესღაც რომ ვაგებდი, სხვა არაფერს მოვილი, არაფერი მხარს.

სუბე ნაქმობი გულამდ ჩაწვედენი ხმა შემიხმება. ჩემი ვგარი ვაგივინ.

— ბატონო დასტაკიან..

ის იყო, მაშინვე ვიციან..

— ხალ, ჩემი მეუღლის გამზავრების შემდეგ, შევადგენი ერთმანეთს, — ჩამოწარდა უკრნი, თოქის შორიდან მიმანებრი ღერწმის შილიყო ყოფილოვო, და მჭკალო ლანდელი შეგრა ხალს.

მაშ გერ არ ჩაქვარობია გულში ძველი ცეცხლი, კიდევ ვასჯარა? და თუ არ მომბალოვდა, არ გამესტარება მთელი ამ ორი კვირის მანძილზე, ამის მიხედო ქმარი ყოფილი..

ხვად ქმარი აქ აღარ ყოფილბო. ბაღში გამოვლო დავუდები ნაქმოს სკამზე და გულისმტრითი დაუწყებდი ლოდინს. შოვა, მაგარ ჩამობარბმევს ხელს და ჩვენ მივასრებო ზღვის ნაპირს, სადაც ვერაინ დადგანახავს, ვერაინე შევევილის ხელს.

დავხებდობო ზღვის განაპირს ჩამოწვლილ მწურბოს. იგი აღრისით შეტება ჩემს ხელს და მიამბობს თვალს ცხოვრებაზე.

ტალღები შეგრებვიან და ატრებდებიან, ჩემი სიყვარულის ამხავს რომ მოიხსენებ, გრილი სიო ვაღარბებენ ჩემს გაბურბულ უმზღებზე.

ამდინე სიამებულ ქენება მასი მიამბობს თავის სხტრ ქმარზე, რომელიც არ უყვარს, ბერა რამეს მტკავის თავის გაბურბულ, სადაც ბრლიანდენ ბრჩენებს, ფარს შრალბებს, ხოლო სული ცარილია. შემოწმანდობს თავის მონერ ბუნდერებზე, იმზე, რომ დამცავებულად ფრანკებს წაყავს, რომელსაც მხოლოდ იმით ანერეგებენ, რომ მისი გავთა ოქრისადაც არის ჩამოსტეხილი.

სინაწელი გაბხენებს წარსულ დღებს, მიწყრაბებობთა და აღრისის სავებს, გაბხენებს ზამთარს იმ წუნარ და უფთოდოდ სადავბებს, როდესაც ზო, როგორც მასწავლებელი, მიდილობს მასთან, მის პატარა თიბაში და მწყან შექვარის შერ თავდაბრლილი, საათობით ვითვობდობო. შემდეგ ვაბურბობილი და როდესაც ჩემდენებურად ჩემი მკავები, ამ მაგაღს ჰქვამ ჩემი მუხლები, ერთმანეთს ხვდებოდენ, ირავე ვწილობდობილი და ვტრობილი.

ის გულდაწყვეტილი გაბხენებს ყოველივე ამას და მისი ტრებებს თბილი წვეები დასწევებს მის ხელობლებში მომწვედეთელი იმე აბრთობებულ ხელებს..

ხვალ შევეგებობი ერთმანეთს.

დღეს ლაქა მუზევიდ დღვა, რაც საღამობით შინადაც აღარ გამოვდივარ და ბაღსაღმდეგ აღარ მივეშვები.

ყოველ დღობს, განთიბისას ტრებები ჩემს თოთას და მარტდმარტო ავდივარ ტოთს დაბურბულ ხალხს. ვდები იქ, კლდისთან და მისი ამოსალას ვეღარბო. როცა შუადღე ზღვადან მზე ცისარტყლისტრები ტალღებთან ამოიწვებს მისი კლდეს დასწევებს, ჩამოვდივარ მიღინს. ვეჭები სანაპიროზე..

მერ შინ გაბურბდები და ასე შვიდი დღს გან. ნავლობაში, სანაპირობით ბაღში აღარ მივდივარ..

დღეს, მინ დაწმუნებისას, გზას ვადაუსვები და კურირტის ტერწიასკენ ვავიარე. ვადავქერი ზღვის პირას მდებარე პატარა ბაღი, სადაც ქვაკლი დადებოდა მიღვარა ხალხი იხებდებო. ისინი სკამებზე იხებდენ გაბურბებულ და სიამებდენ მისწმუნებულ ღურჯად მოლოვლები.

აბიოდ წუფითი დაქექი სკამზე და ტყავიავით მძივ ცისდერ წაქვს მივჩერდი, რომელზღად

პატარა ნავი სურავდა, წმენდილი აწვედებოდა — კაცი და ქალი. ტელის მსგავსი პატარა ნავი მიმდებ მიამბობს მოლოგრ ზღვარას. ის წუთში კვლავ ვარტინი ითს თავის გამკრობი მხარს. თავი აწვირ და დაინახებ: ჩემ წინ იდგა..

შემტროლი წამოტეხი, მივეციე, მან ხელი ჩამოსარბო და დასწევბითი.

— ბატონო დასტაკიან, მაპატიე. — მიბარა მან. — რომ ჩემი მეუღლის გამზავრების დღეს ვერ შევეძელი ბაღში მოსვლა. წარმადგენელი მაქვს, ჩამდინე მგლოვდი, გარწმუნებდი, იმ დღეს სტუმრად ვივიცე დასტავებდული.

ჩემი ცრავდ გამოვტეხი და თვალბო შეუხებდო როგორ შეცდობინარა, რა უტყობი გამბადარან ჩემთვის ის თვალბო..

— ამ შორედო კურბორზე ჩვენსა შემობეგობობა შეგებდენ... — ვაგანობო მან გულციხელი ტოტით, — იცით, რა ვახხხხვან ჩემი წარსული, ჩემი ქალიშვილისა წლები. დღგრო ჩემო, რა გულბარბული ვივიცე. გამოვტეხი, მესტავ ვივიცე, სულდ... ვახხვოს როგორი კალიშვილტოდა გატავებები ვეკრენად შორს, თოქის ქვაკლის ბოლოს მდებარე ტვავის ქაჩხახაში, სიცალი ღამზის ქადავების ვაბრბობითი თვედ ქულბებზე უნდა ჩასდომილითი სიამებო, მე კი მუშა მუხებზე უნდა მერხებო... ჰა, ჰა, ჰა! ეს კი არის, თქვენ ქარი ორბორი იყავით. მახსენს სკოლის სადაძიებზე წამოშობილი თქვენი სიტყვებო..

და მისი მანქანის მან გაიხს. იგი მაშინვე გაწულდა, უგრს მოიხებდა, ნაქმანაში მგლოდ კაცს მისეხლბა და წერაყოვლად წამოტეხი.

— ო, მაპატიე, ბატონო დასტაკიან! — წარმოქვა მან დღესავთი მღვდლებობო. — ძლიან ვნახოს რომ აღსაქვარ ამ მოქვა თქვენთან ხანგრძლივო საუბრის საშუალებად. მიყენ... მაინც ძალიან მომარბოდა ვარ, რომ შეგბდიო, ზოგერ წარსულის გახხენება სასამოებო.

თანგრებობი ამხედ-ამხედ და მერავლად დი-ბილი დაშტავა.

— ვიხობი, მოურიდებლად მიმაკითხობი, თუ ჩემი დაზმარება გიბრებდბათ... ამა მე მიდიარი ვარ... იცით ჩემი მიმანარბო? „მოკლდო ლუსხს“.

იქ კარისკაცს ტეკი... ნახვადის, მივდივარ. — მოკლდო მომარბა, ხელები ხელი მიმობრია და ქვიჩისკაცე ვარდუნდა აქაერბებულ ნაპირთა.

მაქნადან ახლავარდა კაცი ვაღმობოდა, ხელი მომწედა, ჩასვა ნაქმანაში და ვგვრითი მოუწა.

მაქნადან მღვდლის? მაგასი მან ვახხვოს. ვნატეკული ვარსაღვდა და რაძენებო წუთში ხეგება და ციკობს ხანებში მიმალა.

იქვარბოს მივატეხე და ზღვის ნაპირისკენ მივასრები.

აკვებოდენ ტალღები ნაპირს, ხანახანდენ ქვიწარში და კვლავ ხმარითი უყან მიიქვოდენ. მიატავებენ ზღვაში დაბარბუნებულ ტალღები. ფიტრბით შორს, ცისდერებო მივესტავ, იქით, სადაც ოკუანის დასწევობა, და მგონია, რომ ჩემს ფეხბათ მიმარბა ტალღები ნახხტებებია შორს, ოკუენში ამხედარი უზარმაზარი დღვასა, რომლის მოსავალი დღე დატავებობს აბასობის კილომტრებს ვაგოსტკიან, ხმელთაშორის მონად, თანდათანობი პატარავებებთან, სუცმავდობა — ამ უმტოზია ნაპირს შეტებთან და საშუადობა პატარა განიხნენიან უყანსაღვლი მომავდვი ზვირობითი.

სომეხობინ თარგმანა
ბაჩინე მამასაუზიშოლმა.

ქართული წიგნი

წიგნი 1936 წლის

გიორგი ქუჩიშვილის უახლესი ნაწარმი მადია იყო მაგალითი სამხატვრო ობიის დროს, როგორც ხეობის დასაქმებული, ჩვენს პოეტურ სოციალურ მხარეს. სახეობა და ახლანდელი მხარის ლიტერატორის სახელმწიფო გამოცემების გარეშის ჩაიხსნა სოციალურ ჩულებში სხვადასხვა მიზეზების გამო. ამ გამოცემების თანამშრომლებმა გულგულად გამოაჩინეს და თავიანთ ხედვრიდან გამოვიტყვეს ქუჩიშვილის, სარგის კახაბაძის და მე უფროსად ვიწოდებოდა კომუნისტურ მხარეს ამოვიღე, ჩვენს ნაკვეთებზე სიმინდი ახიბნდა, სამარცხვად რომ ჩავდიო, ბული იმედით ავეყვო.

თბილისში ვმეცობოდა, თუ რა მუშები ვიყავით; მუ კარგად ამოიწერა და ჩვენ ჩვენს საქმეს შევედგეთ. ბლაბი არ იყო მრავალი, ფსიქრი მინაში კარგად მოვიდა თბი. ცოტა ხნის შემდეგ გორგი მთვალე ჩემთან, თავზე იდებოდა ჩველის ქუდი მხარე, თვითი ხალხით გახლდა ჩველი, ერთ ხელში დანაწეული თბი ეტერა, მეორეში ფიჭვის ტყე, ისეთი, დასახლებს ბიჭებს რომ უკეთებენ ხოლმე.

— ეს ცარი სიდან გამოიწერე, გიორგი?
— ვახსნი მომიკ, თან ისეც მოიხრა, თბისნა მუ რა იყო!

მოგანაქვ, დავეცე ტარი. გიორგი გვერდში ამოვიდა და მოხარა, ერთად ვიზიარებოდა, ვახსნილი, ერთი სულ ჩავთავებ და გორგი შეხარა.

— მოდი სარგისა და ტრანსპორტ დაუძახებო; ერთად ვიწეოთო, შეგი ხარაქა ექნება.

სადო რაფიერი გვერდში, მხარა მხარა მივიდეთ და ავიწეროთ ჩვენი დანაწეული თბი.

— სიმერია რომელს გეტყვებოდა, ახ, დაიწერე — ახ ისევნე და გორგი.

— ბატონო გიორგი, მუშაობა და სიმერია ერთად ვინ ვიყავით? — უფროსი სარგის კახაბაძე.

— შე კი კაცო, აქ ტერატი ვი არ ვიღებე წინ, უნადა გულში სიმდებოთ ცალმუშა.

ვგორგის უფროსი სიმდებოთ წამოყვება, მაგარა მოწვევები მოახლოდნენ და მივირია.

მთი ვარუდელი სუთი უწავალი ვაჩერა ჩვენს ახლო, ერთმანეთე ვადაბული ფეხსაცმელები მხარე ვადავებო, წინები ქამრებში ვაჩერებო, ვარ მოხარული ქორაბებე თუშური სუდები მოვიდოთ, ტრინხად მოგვესალმნენ და მორიდებოთ ვაჩე მიდგენ.

— რა ახმაი, ბიჭებო? — ვთხოვე მე.

— ცოტა რამ საქმე ვაკეთე. — მობარა ტრინა, — პოეტტი ქუჩიშვილი რომელია თქვენში?

— ახ, მაღ, მაღლი-მაღლი, ვამდებარა კაცი რომ თბისნი.

— ვა, წინეში დახატულს ხელს არ მგახ... გინე და ვიწეული, მაგარა გვერდილება.

სარგის კახაბაძე მოვიხმე და ეს ამბავი ვუთხარი. მან ბიჭებს მითხრა:

— სიდან ვაივით, აქ რომ გიორგი ქუჩიშვილია?

— მთელსა სრულდება იღის და ჩვენ ვერ ვაჩე გველთა.

კარგად ვიციდა გიორგის ფეხი წახიო, მოსწავლებლის როგორ ვაჩერებოდა, მთიო, წინა იტყებოთ, ტრინადა; დაღობლები ვიყავით, ეს უწავალი კი ჩვენს საქმეს ომად ვაჩეუბდნენ, ხელს ვაჩეუბული ჰქონდნენ. ამიტომ ვთხოვე:

— ეს კარგი, მაგარა თბიხები სადა ვაივით?
— წალი, ეტერა, დაახსენს ერთი, სხვები ჩვენს

თან დარჩნენ. ეტერა ვაივით, კუნელის ბუქტებში თვალს მივირია.

— უწავლებლბა მუშაობას მთი მიხედ, მაგარა უწერს სულ მდგომარეობაში კი ჩავკვეთენ, ხალხებში გიორგი, სარგის, ძალიან ამოვილი, ხალხისთან და ხართინა კაცი იყო, ბიჭებს მხარა აუბა, თბიქს იფიქრა, ახლანდელბს არ ჩამოხრებოდა, მორაჩვედ იწინედა ხელებს, მაგარა თბისა უღადატა, ისეც მოქრა ტარი.

— ჩანარია მეგრები ხარ, თბის ტარი სამოქმოდ რომ ვერ დაატე — გამოწერა გიორგი, მაგარა ამერატი კი ვერაფერს ვაგებო, ტარი ვაჩანარული იყო, ვადავწიე თუ არა, შუაში ვატედა.

— საღამომდ რომ მეშუაზე, ხანწალივით ვაჩე მოვიდოდა ეს უხეღური — დაღონდა გიორგი.

ჭერ შეღამებულს არ იყო, თბისნი რომ მოვარინო, უწავლებლბა წახლა დააჩერა, მთბის გიორგიც არ ვაგუშა. ყანაში ტრადიციით თვითს ხე იდგა, ისეც ვადაბული და უწოდებ ტრებედაჩარჩული, მან ხსენს გზითი ვაფიქრებ და ვის რა სახეობა ვეკრებოდა, შედ ვადავწიე. იმ დროისათვის კარგი სურფა ვამოვიდა, ერთი შეხედვით თვალს მაინც ვაამოხობდა.

— ახ, შეგიფიქო, ლუქა აიღეთ — დასძახა გიორგი.

— არა, ვაგდობოთ, ჩვენ ჰური უკვე ვაქმეთ.

— მერა რა, კიდევ მიირთვით! — ჩამოხმებ თბით ნეჭერი ჰური და ვევილი უკვლას ჩამოხრებოდა, იმ უწავლბა, უწარს რომ ეძახდნენ, ხელი უწარ წინა და იმ მხარისკენ ვაივით, საიდანს თბიხები მოვიდა. მალე დაბრუნდა, თან ხელდა და კიდევ ვადავლებურ ხაღვალდა შეხედავლი სახეობა მოვიდნენ. დაბრუნებული ქაღები, თუშური ბუღის უკვლი და წინები ჩვენს სურფას მივება, მაგარა მოვარინა მაინც ხელდა იყო, რაჩაყოფლბა კარგ ბუნებურ ვადავებო.

— უწავლებლბო, — დასძახა უფროსი, — ვადავებინეთ ვინა ხართ, როგორ მოხდებოთ ჩვენთან.

უწავლბური აუხსენს გიორგის და ბოლოს დავუბატე:

— სკოლის ღირებუტორს ვამოწავჯანია, თქვენს დახსანარებულად მოვიდნენ. ქუჩიშვილბა თბისნა რა იღის, სწობია ლექსები წერსო. ჩვენც ვისარებელი ამით. ჩვენს სიმინდი ვაითბინა.

— როგორ ვაგვერებოთ, ჩვენ თქვენს დავებინა — ჩაიციენს უწავლებლბა და გაიქცნენ.

ჩვენს სიმინდბა ტანი აიყარა, მაგარა მხარამ ვავერებო საქმე. სადც მოსარჩო, უკვლან მოვიდო სიმინდი, მაგარა რაც ამ შავებს ვადავებო, იმ მუწნარეტი თბით და ორ-ორი ტარიით დაამწვენა ტანი. პირი მთავალი მოვივიდა, მთიო ხელ-ხუთი ტრინა ვადავებუ მკლავის სიგრძე ტრინაუბო. ჰირანს ხულოს თბილბაში ვაგზანია ტრინი ქარელბუებოა იტყრა.

გიორგის უბარდა, რომ შრომა დაუწყებდა, ქუჩიტი ტარი ბეჭერი ეტება, მაგარა ვერ ოპოვა, ბული დასწერა — ვალკატორისთვის მივიდოდა.

დაწეუბლბური ვადავლებით ბურჩანის სადგომად მივირით ვაგებულ ვაგზს, შვიდ-რვა კლომეტი არც იხე პატარა მანძილი იყო, მაგარა შუა ვაჩე ცივი წყარო მოქმედდა. [ჩაქებოდა, მხარა შუა სან წყაროს ეტებინა]. წყარომ მოგვასტოვრა.

ორგი ხელბიხობდა, მანძილი უწავლებლბა შეიშარა და მერც ეს ხელი ცხვირისხეობა თავზე დადგარა.

აღმართი რომ ჩავთავებო, ვამარინა მივაიციეთ, ერთ მხარეს ლაშქო მივალბებო, ხოლო მეორე მხარეს, ვადავებულბუ ვეშუბო ორი ქალი იდგა, კახები აკლავებულბა ჰქონდათ. ჩვენ რომ დავეგანას დაიბრცხებო, გიორგის ვადავებო, თენებებს ხომ არ იტყვინო.

— ვამარჩობოთ, ქალებო! — მიესალმა გიორგი.
— ვამარჩობოთ, ხალხნი!
— მანდ რას აკეთებთ?
— წერბლებს ვიჭერთ!

გიორგი ვეიწეებოდა, წურბელა მუხისუბლბოა, მთბისა, მაგარა ქალებს საქმიანობით მაინც დაინტერესდა.

— როგორ იჭერთ?

— აი ახე. — უფრო დაბალი დედაკაცი ჩვენსკენ მივიდა, ნაირზე რომ ვადაბობოდა, წყებებე წურბლებს ეტყვნენ გიორგის თვალბი დაბეჭედავლბა თბით. თბითად მოვიდა წურბელი და ვეღროსო ჩაყარა.

— რად გინდათ ამდენი წურბელა?
— თბითსი ვაბარბით!

მუ შურბე მოგვეკეთა, ვეცხილბოდა. ვარაული ბურჩანებუდ ოროდუ კლომეტრი დარჩა. ვა ტყენარის მიწისთვის შუაში ჰქოდა, უკვე მილივლბადა კაცო ვამოვიდა, აკლავებოთ დაბეჭერულ ვის მოტყებებოდა.

— გიორგი, უტყვინო ახლა არ ვეკვირებო? — უთხარა მე.

— ცხობნა თუ ვინა, უტყვინს წყენი ინატრებ.

— პირს ვაგებებლბა კაცო!

— რა უტყვინო ამ ომში მოხდებო, თბრინ, ახლა უღწეუბლბო ჩავკველბა?

ჭერ მოვიდნენ, დაუბეჭებო, მია კაცო. შეტრბინდებოქი, ჩემს ძახილზე გულბა-ვირი ვაჩერა. მივირბინე მათთან, ძველი ნაწეობებით მივესალმე და ვუთხარა:

— თუ კაცი ხარ, უტყვინი მომივიდე, — და ვაჩე მს ჩავთავებო ხელი, თბითის ქისა ვატენილი მქონდა.

— სადავბო ხარ, კაცო?
უბახებუ თუ არა, გულბა ჩაიყინა და აკლბო მომარჩებო.

— ერთი მინდა თუ, უკან ამხანაგი მოდის და იმსახურებს, — ამ სიტყვებზე უკან მოვიხედე, გიორგი აღარ ჩანდა და მივეტრებოდა. გულბა მორიკ ავიდოდა მოსკო, ფულით არ ვამოხარებო, ჩვენს და მუდარა არ ვამოვიდა. ვის არა, შეხსნა, პირბეტებო რადგან მან მივიდოდა, ტყნებულბო ვაქცა სანამ ვაღბის თვალს არ მივირებო, გიორგი არ ვამოჩენილა, თბითე ჩირბეტებო უფლბა დასაბული.

— რად ვამოქცეო, გიორგი?
— შურბებლბა, კაცო!

გიორგის ერთი მტევანი მოაძირა და დანარჩენი ვამოხიწოდა, მაგვევბი ვაბარბო. მე ქალები ნაოხბების მიერ მოტენილი უტყვინით ხოლმად მქონდა სახელი, გიორგი ამში ძილებს ვაჭერებო, როგორც იქნა, ჩაქყოფილი სუბსის პარკში ჩავიყო.

ბურჩანას სანაბრე მანქანამ ჩავკვირობო, კახებინდებო ტრინებო დავეკვირა ხელი. გიორგის ჰქოდა ქული შევირბოდა და თქვა:

— რა ახე ვეკვირო, ხედავ, ძილებს მოიკვ მან ქისს ჩვენი სიმინდი!

დიდი ქიზუსები ბიომოსკოპიკი

ალექსანდრე სიმაუ

სახელმწიფოებრივ კართვებაში ქირურგმა, ლენინური პარტიის ლაურეატმა, აკადემიკოსმა ნიკოლოზ ანთოლავამ ცნობებისა და მოვლენების საქმიანობა რიგობა გზა გაიარა. იგი გუთუნოდა იმ ადამიანთა რიცხვს, ვინც მიიღო თავისი საქმიანობით მებაღეობის ახლებზე ახალ თაობებს, თუ როგორ უნდა ემსახურა სამშობლოს და ხალხს. აქ ჩვენ გავსაზრებთ ერთ ამავს მისი კრიზისის წლებში.

წ. ანთოლავამ 1918 წელს ოკრაის მედიკოს დამატარა ფოთის ვაჟთა გიმნაზიაში, დაარსებული ნიკო ნიკოლაძის თაოსნობით (ანუმაჲ მას ნიკო ნიკოლაძის სახელობის შერეო საშუალო სკოლა ეროდებ). ამ სასწავლებლის დამატარების მოსწავლეებისათვის საქმიანდლო მიუციათ თარგმან ფილოსოფიის სწავლის ფარგლებშიცაა. „წიგნის კითხვის შესახებ“; წ. ანთოლავას თარგმანი გიმნაზიის დირექტორის ალ. აგაბოვას (ალექსანდრე აბულაშვილის), რომელიც გიმნაზიაში ლათინურ ენას ასწავლიდა, ის ძლიერ მოსწონებია, რომ საპატო მწრფელებისთვის — წ. ნიკოლაძისთვის გადაუცია. ნიკოს შთარგმნების ვინაობა ხელნაწერზე აღნიშნავს და ნაწილობა საეფიქსავლოდ შეუნახავს.

წ. ანთოლავას ეს თარგმანი ანუმაჲ ადრინდელ კარლ მარქსის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკაში, ნიკო ნიკოლაძის არქივში იმ დღემდე რჩება გენევის ვიციტისა ცნობილია ბიბლიოგრაფია თანამ მუკავარიანში).

როგორც ცნობილია, სენეკას აფორიზმები და სტენტენციები პირველად ქართველ მეცნიერებს ილაქვაჲვაჲმე ვაჲსნი, როცა 1888 წლიდან „აფორიზმ“ დაიწყო დიდი მწერლობისა და ფილოსოფიების აფორიზმებისა და სტენტენციების ბეჲვაჲ „მაჲკვირად“ სერფთა საოურობი.

ახტეკური ეპოქისა და მომდევნო საუკუნეების ბრძენთა აფორიზმებისა და რჩევა-დარიგებების პოპულარიზაციას დიდად ეეთიშობიანდო ამოცანა ჰქონდა. ახალგაზრდობა მას ცნობიერებას სახელმძღვანელოდ მიარჩევდა. ასეთი მნიშვნელობა ჰქონდა, აკროსად, ახალგაზრდა ანთოლავასთვის სენეკას მოსაზრებებს.

ქვეთი ჩვენ მოვაყვას ცალკეული ადგილები წ. ანთოლავას თარგმანდანი

„იმის საფუძველზე, რასაც შერეო სასწავლებლის გამო შეტყობილობ, დიდ იმედს ვაჲყარება შენზე. შენ არ გჩვევია, ყველაფერის ერთბაშად ჯიოდებდი ხელს, ბორჩავად და აქეთ-იქით აჲყებდი

წ. ანთოლავა ფოთის ვაჟთა გიმნაზიის მოწვევა.

დღეს ავადმყოფი ხულის თვისებია. მე ვცოქობ, დარწა, მუდამჭებარე კაცის შთარგმნებისა, გულსუბურთი აკვირდებოდეს საგნებსა და მოვდენებს.

ვინც ყველაგანა, ის არხად არ არის. კაცს, რომეღო მთელ თავის სიცოცხლეს მოგზაურობაში ატარებს, ალბათ, ბევრი ნაცნობი ეყოლება, მაგრამ არც ეყოლება არც ერთი მეგობარი. ახდით რამ შივეთ იმას, ვინაც ვერ აურჩევია და ვერ შეუყვარებია ვერც ერთი მეგობარი, და ზვირედულ კოსხელობს აყუადფერს, რაც ხელში მოხვდება.

ადამიანის ორგანიზმისათვის უსარგებლოა საქმელო, რომელსაც ვერ შერეგებს. ასევე, განმარტოლსა აზრობი არც არც ნენებს, როგორც წარდების ხშირი შეცვლა. შერლობა არ შეზიარდება, თუ საქმიანდლოდ ერთობობის საპირისპირო წარდების ხშირობენ. მცენებარ არ ორბდება, როცა ერთი ადგოდან მეორეზე ხშირად გადაარდებდებოდა. სასჯეთაშროსოდ გაეთებული საქმე უფრო აურჩებელი წინების უფავოლო კითხვა ადამიანს მხოლოდ

დარბობის არ როლი, ვინაც ცოტა რამ ახადია, დარბობის ის არის, ვინაც მუდამ სწურბობა იმანე მეტო მოხებებს, ვიდრე აქვს; და მართლაც ააზრი აქვს იმას, თუ ვის რამდენი განწეული ულავია სიყვარუნი, ან რამდენი პური აქვს ბედობლი, რამდენი ჭიკა საქმიანე ჰყავს, რამდენი ფულს ვაასესებს, თუკი ფარბობს, რომ სხვისი მიივთისობ, თუკი ფარბობს არა ამაზე, თუ აა შეიძინას, თუკი რამდენი უნდა შეიძინოს. შენ შეიკავებ, რა არის სიმეღობის კრიტერიუმები. ვტვტვა: აყუადფერი შთარგმნა ჰქონდებ იმ, რაც აუცილებელი და რაც საკმარისია“.

უჩაქვენი თრეა

ი. შორცესკა

კოლმას ჩემი სამუშაო ოთახის კარები შემოიკლო და მოხარა:

- ვიტორ, როსტომ ბიძია გვეყვია შევითია!
- როსტომი მაშარენისებური სახლის შემოხლად ცხოვრობდა სოფელში და ერთბაშეში კარგი ურთიერთობა ჰქონდა ამიტომაც ძალზე გახარდა მისი ჩამოსვლა.
- გამარჯობა, როსტომ ბიძია!
- სახაში და გამარჯვება წუ მოგვალის, ჩემო ვიტორი! — გადამკიცნა სიხარულით და ახალად წვერულუაშუდრებელი ყმაწვილი წარმოიხვიანა:
- აგია ჩემი ნახლობარი, გოგია! გოგამ ბელე მორცხვად გამოიწროდა და ვაერდზე გადგო.

შეთავსა-მოკითხვის შემდეგ როსტომმა თუღნი გაახლოდა და თქვა:

- ამ ბოჲმას სკოლა დამათარა წილს... მე და ჩემმა კოლმამ ერთბაშეთს გადავხედეთ. როსტომს კი განვარტობ:
- დარბობა ვინდა თუ არა უმადლები...?
- მე სულ არ ამბობია მშა! — ჩაერთა გოგია.
- ვარდოდ, ბიჭო! მოდა, ქე ჩამოფიდა აჲ.
- სახს აპირებ, გოგო? — ვაივთებ მე.
- სად და თქვენა ინსტიტუტში, დღისინ ტექნიკოლოგიურზე, — დასწავრო პასუხი როსტომმა.
- მოსაზრებული ხარო? — იკითხა ჩემმა კოლმამ.

— ამა არ ვაირო — გაიცინა როსტომი და თვალში ჩამკრა.

სადღის შემდეგ გოგის ცოდნის შემოწმებას შევუდგეთ, მე ფრიკასა და მათემატკაში, ჩემი ცოლი კი ქიმიას მიადგა.

ოთხი საათის შემდეგ ჩვენს აღტაცებას და სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა. ხანცა ყველა ჩვენს მეგობრებზე ამოწურავი პასუხი გავცა.

- დედა... — თქვი მე.
- ვალი, ბიჭო, ვაერთი — თქვა როსტომმა და მეტი ჩვენ მოგებარდნა.
- ახლა უნდა მისვლილი!
- ბიჭი ბრწყინვალედაა მომზადებული!
- თქვა: ჩემმა კოლმამ.
- იმდენი შეფრცხვა თავი, მედალი არა აქვს! — მეტი რა?

— ის, რომ თქვენი იმედს მაქვს, ვიტორი. პროფესორი ხარ, ცოლდენ დოცენტად ვყავს, — ჩაიღვასარცა როსტომმა, — აგერ რაცხა გროშობა და...

- როსტომ ბიძია!
- ბატონო როსტომ! — თქვა ჩემმა კოლმამ, — ბიჭს ჩააფარა არ ჰქირდება, თითქმის, საუთრობი ცოდნით საზღვარი მისაღებ შემოვლეს!
- როსტომმა გაცვივებთი გადამომხდა.
- ჩემი ვიტორი, შარწას კომპლენის გოგომ მედალი ჩამოიგანა თბილისში, შარწას.
- იმის მედალი, ალბათ, არ იყო გამართლებული!
- ეს ბიჭი, ბიძო იცე, იმედა ჩემი! — ჩუმად თქვა როსტომმა.

— ღმერთმა წუ მოვიშლით მაგის იმედი! — უახსუბა ჩემმა კოლმამ.

- მოდა, ამას დატოვებ აქ! — თქვა როსტომმა და ხალათის ჯიბე შეისინა.
- როსტომ ბიძია! — ავუწი მხას.
- როსტომი შეცბა, მეტი უზუბლზე რტკიცა ხელთ:
- ღმერთო, მომადი, მაგარ რავა ფიტერქი! შენ გაკადრებ რამხს? აუი! ავი იცე, ვედაცა იქნება უცხვი და...

- შევატვცე წინდა ამაჩია!
- ბატონო როსტომ! — რაც შეეძლო წუნარად თქვა კოლმამ, — გოგის ქიმიში თავის ცოდნის სასუქველზე სუთიანის გარანტიას ვაძლევ, ვიტორი კი...
- ...მე კი, მათემატკაში და ფრიკაში გოგამ ბუბურ ნაქლები თუ მიიღოს, ეს ულავია მომხარტია! — დაუბნებ მე.
- როსტომი გახედა. სახე მოეღრბნა, მეტი წამოდა, ხელი ჩაქონა, კარგად მენახეთო, თქვა და წავიდა.

ერთი კვირის შემდეგ მაშინვე წერილი მივიღე, აღშოთობელით იყო ზურგკაცია, როსტომს უარი როგორ უთხარებო. ახლა დადის როსტომი სოფელში და ყველას ეტყობა — ვიტორმა თავდაცლილია ბიჭის საქმეზე უარი მოიხარა და კისერო მომპარა, ალბათ, მაგარ ფულის ადების მოგირად და ბიჭი ისევ სოფელში დამახარებთა ოთხის საქვეყად...

წერილი ძვილს ჩავავთებ ბოლომდე და თბილისური იჯლისის გადაარტლად დღის ტაში ციგმა ეტრუანტებმა დამიარა.

3010 ოქტომბერი

გაეროიანის

ზახლემას

ნოღარ ხშირული

თაში მისხრა

ბორჯომის მატარებლის გახლავა იყო წყით აქლდა, როცა სადგურის ცისფერი „კოლაგა“ მიადგა და იქიან ოცდაექვსი-ოცდაშვიდი წლის ტანწერილი შავგერმანი ახალგაზრდა ვაჟმოციდა. მას სათილა-მზროდ ეცვა, მხოლოდ თბილამურიან მჭავაპირა უმეტესობისაგან განსხვავებით, თავისი ახასიათების შეუფერებლად დაღლილი ჩანდა და ხანდახან სახის კუნთები ნერვიულად უფრობოდა. მან გაღმოდო ახალგაზრდა შოდრის მიერ გამოწოდებული თბილამურები და, როცა შოდრმა სახაჯელადან კარგა მორჩილი ჩემოდნის გაშლილება დააპირა, ხელი შეაგებდა.

— წამოვიღებთ, ბატონო თემურაჯი! — წაიტანა შოდერი მის პარკს, მაგრამ ახალგაზრდამ არ დაინგა. თბილამური მზარტე გაიღო; თუმცა ჩემოდანი ძალიან ამძიმებდა, ურჩადად გაეპარა ბაქნი-საგან და განსახლდნენ ატბილ ქვევარში შვირია. ბაქნივე მას შვეითი ჩამოსვლის არის ჩემოდანი და თბილამურები, ახლა იგი მოიპოვებულა და მოსცემა გამოწვევებითი იუფრებლად ირგვლივ; თავისი სურვილით, რომ მხოლოდ აპირებოდა გამოწოდებული, იგი უნებურად ურჩადლებს ნაკაცდა და მისი ზღვებდა მოუსვენარი სახე-ველის თაღმი ტბებდებოდა.

სულაქმად და ბურღულმა ორგემ შენიშნეს ეს ახალგაზრდა, მაგრამ მისთვის ურჩადებდა არ მოუკცებია; მათ მადიში მოუხავედნენ მოთხოვნილებს, რადგან იგი უნებურად იყო გაჩერებული თავისი ჩემოდნის გვერდზე, და განსახლდნენ გზას უღობავად, შემდეგ ბაქნის ბოლოსკენ გაიარეს. მადე მათ დაინახეს კინკაველის მარცხენი ქალშობილი, რომელსაც მზარტე თბილამურები ედო და გვერდით უფხვნის კარგად ჩაქმული ცაქი მოკვებოდა.

— აგარ ის გოგო მამა ნინა? — წასატრული გამოიძვირდა ოქრატრებდებოდა.

— ცილ-შოდრთან გაყოლილა. ფრთხილად, თვალში წე ეტბრები! — ჩურჩალოვით უნახებუ სულაქმად.

— არ გაცივდე, შვილი! — გაგიონეს კრიმინალიტეტმა ცაქის მას. შერი სწრაფად გადაებდა მამას და პატარა ჩემოდანი ჩამოასვინა. ლახნდებუ აქ დროს ცარიელი შემადგებლმა ჩამოღავა.

მატარებლის გახლავა წყითლ ნაქლები აქლდა, როცა სულაქმად ბაქნივე კლავ წარდებოდა ტანწერილი ახალგაზრდა შვირია; მას, ტბილამ, ახალგაზრდის ზედტბილ თავაზიანმა გამოჩინება და ეს მჭარად დასწლომობა, რადგან ახლა იგი ხან ტბილამ, ხან შოდრებად წყიდებოდა ხალხით სავსე კიბეებს. სადაც შოდრები თანსრულიად გული მოჩვენებოდა, მაგრამ ისეთ ადგილს ვერხავდა პოლებოდა, რომ ჩემოდანი და თბილამურები გაეცდებინა. იგი თავაწწერილად უნებდა იმ კიბეებზე რაღბის თაყუბუ სულაქმა და ჰურჩებოდა იდგნენ ცალი ხელით სახედური მოტივად. შოდრები კი თბილამურის იდებში დაქტრია სცავდა. მაგრამ მათ

ტარებელი უცემ იბრბოდა, შეიანებულ თბილამური წერილი ვაგონის კედელს მიეგასა და სახიფათოდ ექანებდა. საყვირული ის იყო, რომ ახალგაზრდის სახეზე მორცხვობა და მარცხით გამოწვეული უნებრულობა მტბი იყო გამოხატული, ვიდრე გადაადანის შოში. მისდა სახედნიეროდ, აქ დროს ვაგონს ერთი სპორტული გარეგნობის ახალგაზრდა მოცილა, იგი მისებუქმად შებტა საფეხურზე და იგივე ხელი, რომლითაც თავისი შეკვრული თბილამური ეტბირა, ტანწერილი ახალგაზრდისას წააშველა. კიბეზე და კარბში მდგომებმა, თვითონაც რომ ძლივს ეკიდნენ და ახალგაზრდის სახედულად ხელი ვერ გათავისუფლებინათ, შვეებით ამოიხსნიეს. ვიღაცამ ბოლოსდაბოლოს ხელის გამოწვევდა შოდრს და ჭერ ტბილის, მერე შვირია თბილამური წვეით ტამბურში დაახინგავა.

— გაშლილი, შენი ქირიმე! — უნებრად ტანწერილმა ახალგაზრდამ, და თავის შეშველდლად ნინა გადაიტბილუო პირველშობი თავი დაქმინა.

ვაგონში ხალხი მიდგა-მოდგა, ახე რამ, კიბეზე ჩამოკიდებულმა წვეით ახლდა და მინაგობოდა ვიღაც კარბის ადებტა შესხლდა. გარკე დაინტერესებულად ტანწერილი ექანწვილი და სპორტული გარეგნობის ახალგაზრდა, რომელიც უნგან მას ნინაშველა. ეს ბილი აზნავობით მშელმოსან ან ტბილამურად მჭავდა. მას ქული არ ეტბრა. თითქმის უნებურად, მაგრამ დაუდებვარი და თავისუფალი გამოჩენებულმა მასში საქამოდ „გამოსულ“ ახალგაზრდას აშევაინგა.

ახალგაზრდად მტბი დაინახა. მან ჭერ ურჩადებდით მოსურთა თაღებით, თითქმის თავისი თამბუქები-ლებლის შემოწმება უნდოდა, მტბრ ინსტრუქციად გაიზარდა და ნიკაბი სტბრის საველედა ამოსწრა.

ქალშობილის სადა გარცხნილობა და სქელად ნიქსოვი წითელი ქული, რომელიც უნგ მასთან ზომიერად მტბრ კონტრასტს ქმნიდა, ცხადად მოწონებდა მის გემოვნებას. ახალგაზრდამ მტბის გოცინა და მინაგობტბრული კარბები გადაუდებდნენ, არააზნავარი, მაგრამ შესამწენე ინტბრისტი და აქტივრდა.

— ეს „წითელი ვარსკლევი“ თქვენია? — ითხოვნა მან წითლებითი და ქალშობილის მის ვეფრებით მიუდებებლად საზღვარგარეთული თბილამურებისსკენ მისი ნახვა.

— დიხ, ჩემია! — ხალხით უნახებუ ქალშობილმა და ტბრ-ქილი წამით რაბინდა გაყენა.

— კარგად ლაბინდარ?

— არა არ უღბეს არა.

— ბუკერიათს ერთი მტბერი თვლით დებეს, ხალხი იცით? — აპირა ახალგაზრდამ.

— რა კარგია! — წამოხიბა ქალშობილმა.

ახალგაზრდა თაღებით ეტბრებოდა და რამდენწერვას მის გამოხედვას შეესვდებოდა. მაცდურად აღმოებდა ქალშობილის თუქვა თავი თავისუფლად ეტბირა, მაგრამ ნინაშველბრება და, მისი მოუ-შორებელი შვირის ქვეშ, ტბილამ, თავს მოსთავილვარცხნილმა ამ დღურავთ ურჩადლებსათვის რაღაცოტ გე უნა.

— მთა, არ იციოთ, საზავირო „სულობი“ — ითხოვნა ქალშობილმა.

— რა თქმა უნდა! — უფორა ახალგაზრდამ. — თქვენ, ალბათ, აქ უცოდელ წელწილს დაღებართ! — ქალშობილმა ვეცის საქამოდ კარგ თბილამურის გადახედვა.

— ერთხელ მთლილ წელწილ ვაეცებარტ.

— ისტბრებდით.

— არა, ვმუშობდი, — ვემბა ნდობის აღმტბრებლად გაუღბა.

— რა ხანტბრებესია. ალბათ, აქ სასტბროში გაჩერდებოდა.

— მთ, ალბათ.

— მტე იქ მიდდა. ჩემი ამხანაგები „ქარიშხალში“ არიან, რაგორა გვწონიათ, იქნებმა ადგლებო?

— მე გმონია, იქნებმა.

გამოკლებილ თვალთ შეტბეობდა, რომ ახალგაზრდა მხოლოდ იმიტომ უნებრდა ქალშობილს ყველაფერზე ატბა, რომ მისი ნდობის მოხვეჭა სურდა. მაგრამ ახალგაზრდის ასე მარტავად, როცა უნებრად იცილ, რომ სასტბროში ამ დროს ადგლებოთ არ იქნებმა სულაქმეს ეს ახალგაზრდა რადიციო არ მოციუნა.

წადევრის სადგური სულაქმედ თვალთ მოპტრა, რომ შვირია, მისი თაღბერი მოპირაშოდ და ის ტანწერილი ახალგაზრდა, კიბეზე რომ იდგა, ლინდა-ნინავედ გუნგობდნენ.

„ნინა ვახსივარიო თუ არა ქალშობილს!“ — თქმობდა სულაქმა. მართს, კიბის თაღბერი ისეთი ქვევარ იყო, რომ შვირის შეიძლებდა მათი სახეებზე წყურხავად უნებრდა. გამოხმობებოდა არჩია, მინც გამოცნაურებოდა და როცა ქალშობილმა ამოსვლა დააპირა, კიბეებთან დაუბებდა.

— ომ! გამარტობათ! — იცინებ მან შვირია და ხელი გაწვილა. — დასასვენებლად მობრინდებო?

— დიხ, დასასვენებლად. — შეუფერებელი უნახებუ გუნგობისაგან ტბრ კიდევ წამოწოდებულმა შვირმა და სულაქმს მოეჩვენა, რომ კი სცნობს, მაგრამ მისი აქ გამოჩინვა ვერ უღბნა.

— ვეცო ჩემი კარბით გახლებოდა, მე-ქე... — გამოხმობებულ უნებრებულად შეამუშენა. — ის საქმე, თქვენ რომ იციოთ, სხვას გადაეცებარტ... მტბრის ზრდილობინადა, თუქვა უნებრად, თავი დაექმნა.

საღამოს პირველ ვიწროლიანდაგინა მატარებელმა დაწინაშობილს ადგელს მიღწერა. სადგურთან სხვადასხვა მარტება და მანქანაში მტბრ სახელები რამდენიმე ატბობის იდგა. სულაქმა და შოდრები სასტბრო „ბაყურაინის“ ატბობისუ მოიყვანდნენ.

შოდრის ის იყო აპირებდა დატბრა ატბობისუ, როცა გაჩერდა გაჩერება ანაშენს და მანქანაში მტბრ და ორკვე წელწილად ახალგაზრდა ამოიღებდა.

— რა ვნა, ვიდრე, იქნებ თავის ადგლებო! — გაიგონა სულაქმედ მტბრის მთა.

— თუ არა, ჩვენს ნდობის დაგთბობო, მართლად ვეუბნებოთ! — უნახებუ მას ტანწერილმა ახალგაზრდამ.

სატბრის ადმინისტრატორის პულტთან რიგით „ათ“ კიდევინა „არკრული იყო განსახლებდა,

* ატბობილმა: არ იცინებ „დტბობილს“ № 7

რომ ადგილები მხოლოდ ქაშენით გაიყენა, მაგრამ ადგილის მსურველები მაინც იმედს არ ჰგარჯავენ.

— თქვენ აქედნობის ქაშენით ხრანდობთ? — მიმართა ადმინისტრატორმა ქალმა სულამე.

— არა, კერძო პირი ვარ. — გამოძიებულმა თავისი დღურები წაუკრა.

— თქვენ ვაქო ქაშენია? — ჰკითხა ქალმა ბურულუსი.

— მეც კერძო პირი ვარ. სულამე მოიხუტა და თავლით მერი მოძებნა. ქალსწილი ირთვე ახლაგარდასთან ერთად დედა გამოძიებულსაცან ირი კაცის გამოტოვება და ადმინისტრატორის პულტს უფუნებოდ შესტყპარადა.

— სასპორტო მომეით, თუ შეიძლება. — უთხრა მას სულამე. მერამ სასპორტო ყოყნით გაურულა. — ესეც ჩვენთან ვახსოვ. ვიხიოთ, კარგ ადგილებს მოაპოვებ. — გაუთიხებოდ სახით უთხრა სულამე ადმინისტრატორს და სასპორტო გაიპყცა.

— გმადლობთ! — გულწრფელად გადაიხმე მერი გამოძიებულმა. ამასთანავე მერის მღებელთა ირი ახლაგარდადს რიგი მოვიდა. ტანჯვრებლმა კარგულად გაჩვენობს ახლაგარდას, რომელიც წინ იდგა, მისი სასპორტო გამოავარა.

— აკედნობის ქაშენი, როგორც მისი. — უთხრა მან ადმინისტრატორს. ადმინისტრატორმა ქალმა სასპორტო აღიარა.

ჭიხონიელად თიფურას, ვინა დავითი, — წაკითხა მან და ვადილი სასპორტულად ახლაგარდას, რომელიც ამ ორნი უფრასად ჩაიყვანა. — ნუ ვეცინებ, ბატონო, ამ დღითი ვინათვის უფლდა. ვერ ვიციხა ვინათვისა უფლდა.

— როგორ ვეკადრებო, ქალბატონო! — დარბახსალად მიივარს სპორტული ვარგუნობის ახლაგარდას.

დიდგურ, ადმინისტრატორის პულტის ახლოს, ირი ამბოდლობის იქდა. ერთში სულამეც ვარდასანიის მიუღწევი შეივარ. მერამ მასზე ვერად ახლაგარდას იყო, შევარგებინა და დიდი მონდობითა ჩაქურდული.

— ვივარს ქაშენი უფრასობა. უკვე ვაქურდები, — ვადილიაქურდა ვარდასანიის მიუღწევი მერამ ვივარ, ისე რომ გამოძიებულმა და შევარგებინა მისი მხა ვაივარეს. ვარდასანიის მიუღწევი მონდობითა ვადილიაქურდა სპორტული ახლაგარდას, რომელიც ის იყო ადმინისტრატორთან საუბარს მომარა, და თავის ამანავთან ერთად სასტუმროს მოსტყპენ ვაივარა.

სპორტული ვარგუნობის ახლაგარდას ღიხონები შეიფარა მისი უფრადლება და ოდნავ თავი დაუქურდა.

— რამდენიც იქნება, — ჩოუტად უქასხუბა გამოძიებულმა. — იმ საცხისის პატრონი არ შეიძლება აქ არ შევადგენს და თუ არ შევადგენს, მაშინ არ შეიძლება ვერ დავადგინო წრევენიელ სტრუქტურა აქ ვინ დაუდგა!

ვაქურდაქურდა ვაქურდა თოვლი უფრავს მხალდას მონდობითა. მოვარ ვაქურდა აქვე უკვე ხალხს გამოძიებულს. იტონთანაც იდგენ. ზემო უზნიდან, სადაც სახლები უფრავს აღერ ქირავდება ხოლმე, შეპასხობა, სიძღვრა, ამბობარა დაუქურდა ვადილიაქურდას მანქანის მხა ისმარა. ვაივარ ვადილიაქურდას რამდენიმე პატარა სასტუმროს და მის ზედ ღილი და მხარული საზოგადოების ერთად მოსტყპა.

— ერთობლივად — ოდნავ დარცხენით ჩაილაპარაკა ადგილობრივმა მუშაკმა.

ვაქურდა უთხრა აიარა ვადინობა „კოლაქი“. მონდობით სტრუქტურა, რომ შეიძლება კარგ ვინ ვაქურდა იყო. მანქანისა სიცილით მისი იმარა და მოღელ ტალღურ დაუცხენებულ მამებთან მივლით ქალით ვაქურდა. დაწეულ ფანჯარაში მისივენი ქალმა გამოძიებულ და კრიზისობისგან ხელე მხარავდა დაუქურდა. „კოლაქი“ უმეტესობა ქალები ის ხდენ. რამდენიმე ახელი მეტრის უმეტეს მანქანა უტეც მოუვლდა, მისი უმეტესი ღილიაქურდა, მაგრამ იხვე დადა და ფრთხილად აქივლენ უმეტეს ხრუნდა. „რა ენაღვლება, ინსტექცია არ შეუტრებს!“ — ამიოხრა ადგილობრივმა მუშაკმა. უცხოველ მესიხს ნაცულებ მიიღებოთ ახლა რაღაც ვარდასანიელ მოტივი იმარა, რომელიც მანქანაში მხალხის სიცილით მხა აუბოდობდა. მანქანავე სიძღვრის რაქმზე ვაქურდა ვაქურდა. ვაქურდა ვადილიაქურდა ირი ქალსწილი და ერთი ახლაგარდას თოვლით ვადილიაქურდა მანქანა მანქანა შეივარდა ქალმა, სიცილით მხა, შეიფარა თავი ვადილიაქურდას სპორტული ვარგუნობის კრებოთ სიცილი მოდარდა. სულამეც და ბურულუსმა ვარდასანიის შევადგულ, დღურებიც ცხად იცხენ.

— რა იყო, მუშაკო მხა? სინე ვინ ვაქურდა? — ბუბუბა მანქანა, რომელიც, როგორც ჩანს, მანქანის ქალების სიცილი ვაივარ.

— სიძეს მოვლენ, თუ მანდ მოვლენ! — მუშაკი, აუღილიებულად და საქმიად რიხიანად უქასხუბა ცხად მანქანა მანქანა. მან კიდევ ერთხელ შეივარდა სულა, შეივარდა ისევ, როგორც აქამდე, ვაქურდა ვადილიაქურდა და რამდენიმე მხის რიტის მიუღწევი ჩაივარ.

სულამე მხის ამოღებულად უფრავდა ამ ცხენსა. — ძველი ბიჭია პატავიუბული დღურები. ამან ვერ ვაივარე! — ჩაილაპარაკა მან ყურად და უკვე მხის წაქურდა მანქანის წიფელ სიხათლებს ვაქურდა.

თარი მართა

საბურთოსი დიდლობით ვინ ვივარ. სპორტული ვარგუნობის ახლაგარდას, ადმინისტრატორს დღურისა რომ ვინ, ვინც მხაზე ვაქურდა ვადილიაქურდა ვადილიაქურდა და დღის დაქურდა შეპასხობა. ის იყო ვარგის ამთავრება, რომ შეივარდა მონდობითა წაქურდა მანდლობის გამოვიდა, რომელიც თხლად მანქან სეიტრის წიფელი ნიღობის უკრავდა ქილიაქურდა. ვარდასანიის მიუღწევი საკომო მიმოდებულად ვადილიაქურდა ვადილიაქურდა მისი მხარაიდან სასტუმროს წინ დაუქურდა ბუღელ მანქანა ვადილიაქურდა. ახლაგარდას მანქანა იცხენა — ეს ის ქალი იყო, რომელიც წაქურდა სასტუმროს ვადილიაქურდა თავისი უფრადებით ვადილიაქურდას ვადილიაქურდა, რომ ქალი აქ მისი ქალი ვადილიაქურდა მხა გამოვივარა.

ახლაგარდას იყო, რომ მერამ წიფელი ქალი აქი მოივარდა, მაგრამ იგი იყო აუღილი და ოქროვის არტის, რომ ამან აქარ დაუცდა და მანქანა შეივარ. მისი ტანწარები ამანავარ უკვე პირს იპარსავდა.

— ნახეთ ახ მხოსლები ვაქურდა. თავი მოივარ, თუ მართლად ღილიაქურდა არ ვივარე! — ტყუარს სასპორტულმა ახლაგარდას.

— არ გიხს. ცერ ვინ ვაქურდა? შეუ ტყუარს და ვადილიაქურდა. თავი ტყუარდენი შეივარდა. უქასხუბა ტანწარები. მას თვალმხი დაუბოდობა ტყუარდა და ხახო ვადილიაქურდა წაქურდა.

— არა, მართლად ღილიაქურდა ხარ! ვადილიაქურდა სპორტული ახლაგარდას. ტანწარები სასტუმროს ვადილიაქურდა ვადილიაქურდა.

— ვადილიაქურდა ღილიაქურდა. — თქვა მან, — ერთად ვადილიაქურდა ვადილიაქურდა და იგი მერამ რაღაცა. — ამან მისიხრა. — ეს არა არს ნორბერტ ვინიერი კინებრეტის მხა თქვენსეიტრ ვიხს იყო, რომ ჩაკეთის უნავიბრეტის პროფესორი მიივარდა.

სპორტულმა ახლაგარდას უფრადღობი შეივარდა მისი ადგილი სხამ, მაგრამ არავინ აღარ შეივარ.

— თქვე სტატუსები ხარ? — იკითხა ტანწარებლმა.

— არა, სტატუსები ვერ ვაქურდა.

— უკრავდა, ახლა არავადღობა და იმით ვივარე! — მოიბოდობა ღილიაქურდა.

ღილიაქურდა თიხათმარებზე უკრად დადიოდა. მიტოვ მისი ახალი ამანავი კობა-ვარგისზე მარტო ვადილიაქურდა. ის ახლაგარდას წაქურდა მანქანა სახავიერი ვადილიაქურდა დამგარდა პატარა რიხის ბოლოს, რაცა ვინა სავარტული ვადილიაქურდა. ქალსწილიც დაიხანა და ხელი დაუქურდა, ასე რომ მოახლოებულ ვადილიაქურდას ცხად იცხენ ვადილიაქურდა.

კობას მწვერულად ახლაგარდას მარტოდ ვადილიაქურდას ვადილიაქურდა და მისი ვადილიაქურდა ვადილიაქურდა თიხათმარებზე სწავდა ვადილიაქურდა. მისი მოღილიაქურდა ვადილიაქურდა: მერი თიხათმარებზე, მწვერულიც ცხად ვადილიაქურდა და ოდნავ, მას უფლდა. ერთი და იმავ ვადილიაქურდა და ქალი მანდ უფრადღობა.

— მერი! — დაუძახა ახლაგარდას ხელის ქილი, თითქოს ქალსწილი დაიხანა მისთვის მიუღწევი უფრადღობა. მერამ მოიხდა და ვადილიაქურდა. მერამ წიფელი ახლაგარდას მის ვადილიაქურდა.

— ჩივილი? — შესვარა ვადილიაქურდა.

— ბოლომდე ვადილიაქურდა ვერ ჩავადარა, — დაიძიარცხა მერი.

— მე ჩაკეთი თქვენ მომევიოთ. ვაქურდები, სხა მოუხევიოთ.

რამდენიმე ახლა-ჩამოსხლის შემდეგ მერი ისე დადიოდა, რომ თავივე წამოსხლისის თიხათმარების დეჭარა აღარ შეიძლება. ზემოთ ასედა აღარ იდგა. დაიძიარ მითი ვადილიაქურდა სიცილით ვადილიაქურდა. — კობა ვაქურდა, არ შეივარა. წელს თუ აქ მოსკლს უფრადღობა.

— ბედნიერი ხარ, ასეთ ადრინდელ ასაკში ამდენი მიწვევით ვაქურდა... ასეთი საინტერესო საშუალება!

ახლაგარდას ვადილიაქურდა.

— ეს არა არს კინებრეტის მხა, ნორბერტ ვინიერი, თქვენსეიტრ ვიხს იყო, უნავიბრეტის რომ პროფესორი მიივარდა!

ქალსწილის თვალში ცხად ახლაგარდას დაიხანა, თითქოს თავის თავისთვის ირინილი კოლა, რაღაც თვითმწიფური, თითქოს და არტისტული ხიზსუხუბი. მერი სუნებოთ ვინიერი და ვადილიაქურდა იყო, ეს მას თვითონაც აღივარდა ქილიაქურდა შეივარდა და ახლაგარდას ის კოლა როგორღაც ირინდა. „საქაქურდა. 2020 თუ თავის უქაქურდაღობა და რა ვადილიაქურდა! — ვადილიაქურდა და მანქანა მიხდა, რომ ამის შემდეგ ახლაგარდასი სიხათითა მოივარდა.

დათო გუნია თავის თაობაში საქმად ცნობილი კბახია იყო. თუცა ახლობლები და ვარგუნული მისი სახელი უფრო შინაურული მეტახალთი იყვნენ. მერ კიდევ სკოლაში ყოფნის დროს მან შეწერა თავისი თავისი ნაწი მასობრივი და თავის მიუხედავად - ბტალიურ კორფორმალან გავლენის ისე. თითქმის სრული აქვს, უფროდროს დასაჯარის ისე, თითქმის უფროდროსა შეუქმნა მან არსებულ თავისი ის ტარებდა და ჩამწვერილ გაქაფურებულს თავდასავალს. როცა მან მხარე იქ ქალებს თავი უფროდროს რეზტირაციული ურთიანლის კორესპონდენტად მიახლა, მას საქმად პოპულარობა მოუტანა.

სასტუმროს წინ, შწითი გავაქმანებულ დაბირე უფროდროს ბავშვები და საბოლამური სპორტის არმეცლად ახალგაზრდები უტრიაოდნენ. ბავშვებს დედები და აქა-იქ მამები ადგენენ თავს, სასტუმროს დანარჩენი მიზინვარების ქეთი მოპატკებულ ფართო აფინდანსა და ახალგაზრდული ხეობა შემოირავდა ახლადტის ფართო მიუდგნე იყვენ გაყოფილნი.

დათო გუნია და მისი ლაურეტები შეზნობილად გადიდნენ გამოიღვენ სასტუმროს მოვარ ხადარბაზიდან და მიუდგნისკენ გაემართნენ.

ახალგაზრდებს გუნადელი აღმინისტრატორა ქალა შეზნად და მოწინებელი მიეგნა. ამ მიზანშეუძლებს იგი თითქმის მხოლოდ დათოს უყურებდა. რომელსაც დარბაზილურად შეუდგინა მისი პატკისებულ და თითქმის არც ეს მიაქცა უყურადღებად განაწილდა ლაურეტები. ლაურეტებმა ეს უწყარადლებმა არ იწყენ, პირაქით, თითქმის სიმპონენობია მიიღო.

ახალგაზრდები საცურაო ფერდობს მიადვენენ და გათლილი ტარბის განაპირას გაჩერდნენ. ამ დროს დათომ თვალს მოკარა შეზნებულ მანდილობის, რომელიც მათგან გვერდითი იდგა და, ტეცობა ვერ აჩნებდა. ქალა უთხალაბრად იდგა, თუცა უფრო ახალი და სპორა ფესბეცობი იცა. ახლაც როგორკი პირადლო რა შეუგარებდა, დათოს მიმადრულეს დარჩა, რომ მიადგნამინე დაშაჩი არ არის, მაგრამ მისი მოვლილი, მიდარებლი სიკბიტავე მარის თვალს ჰრიაღ.

ქალა შეუწინებლად, მაგრამ ისე, რომ დათოს მისი თვალის მიზანობა არ გამოაჩენია, გამოიხდა და ახალგაზრდებისკენ, შერეო თავისივე გვირად უტრის შავგარბამ ქალს დაუბრა, რომელიც ორი დღის წინ სასტუმროს მიღწეა ახლდა, დასაჯარად დაუწყო. ქალს კულუბი მოხევა პატარა გოგო. ვარდოსანიობის თეოდელე მას ქუდი გაუსწორა. ქალის უტრისი მიზე ამ დროს ფერდობში უტრახობს განაჯარბობდა.

ვრანდალე ვერან ცხამბე გამოზდა და ღონე მისიანი, რომელიც ორგინე უფრო ნელი იყო, ვიდრე მისი ახასია და აღენახოს ციკოსების ბუნებ. რიგი იქნებოდა, აქვე გამოეშარა. მას სპორტულად იცა და მცირე სიმსუქნის მიუხედავად, თავის ზრავ და წინაინი იფითი უყურადღებოს იტყობოდა. ცხამბე უაჩრებლად მოყოლო თვალე იქ მყოფის, და შეუდგე ქალებს მოეხალგებდა.

როგორც ვთქვით, ქალბატონო ლენა - ცხამბე ვთქვით, რომელიც ცოცა ვარგუნებობი შეკაოლოდ ვარდოსანიობის მეუღლეს და ჩოგრიკ სიტყვა „ქალბატონის“ თეოქსაყოფილ ხანგახანში, ისე ამ არახალბდ თეოქსაყოფილ შეთავალოდებოდა ადვილად შედებო, რომ ქალს უფრო იცნობდა, ვიდრე „ოქციონის“ მებარათვან შეუდგებოდა. მაგრამ, ახლა, როგორც ჩანს, აღნი მისთვის გაწვლილი ტეკაბი იყო. ამჩერდა მას მცირე ქალა აინტერესებდა.

შენ გინა ჩანს არ უნდა გვეყოფიხებოდე, შენ ლამაზ ცოლს უნდა ართოდნე... უნახავს მას ცხამბეს ასევე შეზნებობი... ცოლი არ არის! ახალგაზრდა ქალი მხოლოდ ბავშვებს წყვესავს... ვარდოსანიობის ცოცხა ხედის გაყარა მთიზდა

თავისი მხლებელი ქალი და შეეცადა ისიც საუბარს ჩაგხა. დათოს და ახალგაზრდა ლაურეტებს ნაწევრ-ნაწევრად ჩაგხმობდა მათი ლამაზობის და სიკეთის ხმა. ცხამბეს თავი საქმად კარავდებოდა. შეუდგებდა არ ახეზარებდა, მაგრამ არც მალავდა ინტერესს უტრის ქალბატონა და ცდილობდა, თავის მის სახელე ზინარა შეეგერებინა.

ამ ვეგინე კარგი ადგილია, სადაც მანქანა უდგება. თუ გნებავთ, ანდროლი ამ ციხისკენა გადასერიწონი... გაჩერდეს ახალგაზრდებმა ცხამბის სიტყვები.

დათომ, სხვათა შეუზნებულად, ზოგილი გადაწვრტა ვერგულად და საქმიანი ნაჩიტი ვაგაზრბა გათულიდ ვერდობისკენ, სადაც ბავშვები უტრიაოდნენ. მან გამოჩინა პატარა მიზე, რომელსაც ქალა ქალბატონო ლენას მხლებელმა ქალა უნახავივედ შეუტარა, გეთამაზა და იხილამურთანად მატრნი შეიღოდა. ახლა იგი ისეთი ალაგე ზავდა. რომ შეუზნებულად იყო ქალებს ან შემეშინა. თურმე ბავშვს ხანც არ ადებოდა.

საგულაოა, ის, ოსტრიკოსი, მე ორი ვაგობარია არ ახალგაზრდა და თან რაგორია სპორტობი... ვაგობარს მას ქალბატონო ლენას ხმა.

დათომ მოკარა თვალე, ცხამბეს რომ ხსებ შეეცაოდა და უტრის კრებობი უთამაშდა. მაგრამ, მცრეტილობა, მან ამ შეუშინა ქალის უყურადღებად და სპორტული ინტერესის, თუ უტრიაოდნე, ინტერესტის კარბანდა არჩია. ქალს, ბარგე, თამბინა მოლოდინე გამოჩინა. მართლაც, ლენა მალე უნდა, მაგრამ თვალის მოუშორებლად ადევნებდა ახლა თვალს მან და ბავშვს, რომელსაც თამაში ვაგულტყდა.

ხომ არ გაწუხებთ, ბატონო? - ჩაგრა იგი ბოლოს, რაჯად დაწმუნდა, რომ არც ბავშვი, არც უტრისი მიხედვს მოხედვას არ ახიბებდნენ. - პირაქით, გატყდალად ვთქვებ... მოუხედავად უნახავს დათომ.

ლენამ ცოცა კიდევ შეიკადა, მერე გადაწმუნდა მათგან გამოეშინებოდა.

გოგი ძა დაილა... უტრია მას მიზე.

ას ბრანდები, ქალბატონო ცალი ხელობა ორმოცდახუთო კოლბს წყვეს ის ოცდაათე არ იქნება!

ქალმა, რაღა თქმა უნდა, იგრწინა ახალგაზრდის დასუფიარე და თითქმის დაწმუნევი კოლო, მაგრამ ანაწევრე შეუშინა. პირაქით, შეგაძლია აქში მხრობდა ჰაუტუტრია ხალავე დანახა, რომელსაც მისი ინტერესი ახალგაზრდა შეცინებისადმი კიდევ უფრო გააძლიერა. უფილე შემოსევებში, მან, ამ ტეკაზე, მიანაწმუნებლად დანახა, დათომ ერთგვარია „შეუბნის“ ავიღ.

ას კარგს შეზნებთ, რომ სპორტს მიადვილი... თქვა მან შერადუნებლობი... - უთვალავე კარგი დასვერება აქტუორი დასვერება!

დათომ, როგორც იქნა იკადრა ქალბატონის უყურადღებობს მიუბრუნა და იგი ინტერესითი შეთავალოდებოდა.

დათს, თქვენც ვეტყობო, სპორტს მისიღე... იგრწეა მან უხილბისოდ და ქალბს მცრეტილოდ მიმადრებდა, მაგრამ სრულბეობი არასპორტული - დანახავს თვალე შეაჩერა.

ამ დრო იყო - ამოიბრა ქალმა. მცირე ქალსაც, ნაოვლას უყურადღებად აქვე მანქანა და თითქმის დიდად, რომ ლენას ისიც ამ ინტერესი პირაქობისთან საუბარში ჩაგხა. მის გარდალევ დამომ დანახა ბოლამორტული ცხამბე, რომლის სახებე ორნი, ბრახა და ზურგის შექცევის სურბალი ერთმანეთს ცვლიდა.

სხვათამოხროს, დღეს „ღინამის“ პირაქელობაა ჩიბოლო... თქვა დათომ მის განახილბა... თუ წამოხიბალებობთ თქვენ და თქვენნი ბეგობარა... - მან თავიანთად დატარა თავი ნაოვლას... - შე და ჩემი ბეგობარა მზავ ვარა...

მან თვალე გაყოლო ცხამბეს, რომელსაც იქ მყოფი ზურგი შეაქცია და ცვლავ სასტუმროს შესასვლელისკენ გაემართა. ამჩერდა იგი ცოცა უტრის

რო სწავდალ მიდიდა, ვიდრე აქეობისას მან ჩან ბეგები ცვლავ ისევე ორბობდა და ღონე ბობი მოკლებდა. დათომ მიზე მისამართი არადა ჩიბადასაქა, რაც ქალებს ვერ გაეგინა, ვინაიდან მისთან მისიულად ლაურეტებ კარავდებოდა. - არ იცნობ! - ცნობისმოყვარეობა მიანიჩა ლაურეტები, როცა ქალმა წინ გაქმნა და წამოიბრანტი დარწმუნდა.

იგრწეობს კი არა, რიგბრებდა ციკლი კბილბეში ვაგობარს ტეკაბი.

როგორ? სადწინ! - ჩაგობის ლაურეტები მაგრამ დათომ უტრე თავის აღფრულბას მოსწონო.

ეს ჩვენ ვთქვი! - უნახავს მოყოლო.

არბოლ სადლობის ხას დათოვრდა. დათომ და ლაურეტებმა თავის მანდილობსებთან ერთად „ღინამის“ ს დღე სოფელში და დათო ვანგებ შეეცადა, სასტუმროში ვგან დაბარებულბეულოდნენ. შექცეოვანებული ცხამბეობები ძალბებს გონებებს ესრეობდა, ირანბინებს ვტის ვანახარას ბოძიდან ბოძავ ხტეობას და მოიგარბე ვაჩებენი ეტიანბინდნენ.

გზის მოსაგვევთან ლაურეტებმა ავიღლო შეზატრა მოიგარბე შედარბობი ახალგაზრდა ნაოვლა, მაგრამ ვარდოსანიობს მეუღლეს სი ვერ გასულიდა და მინახს სახელე მწვეავ ირანბინელი ვერ დახლო.

ძალიან ბებერი ვარ, არა? - იტიხა მან სიმარტო.

პირაქით, სულაც არა, - ანუღეგმა დათომ და თავის თავს ვაგურბადა, რომ მისდამი სიხარული იგრწინა.

დათომ ცოცა კიდევ მოიგარბე იდგა, რომ მის წინ გზად ვაგულბე მანქანა შეეცადა და მცრე დათომ. მცრე ქალბატონო ლენა, მცრე ცოცა მან გასული ლაურეტები და ნაოვლა ბეგისთვის სინაოვლად ვანახა. დათომ უტრია უფრადობად, ვიდრე ვაგურბებოდა გახვდა ჩანებულბე მანქანას და მოიგინა. რომ მოიბრის ვერგულე მცრედი პალდარას ციკლი, რომელსაც ამ თითის ქუცაბუტები ვაგობოს ფრწე აღებდა, მათი ამანწინანბელი თანამგაგარი შეიკცინა.

თავის ოთახის წინ, რომელსაც მის ნომერი იწერა, დათომ ქანი ლენა შეატარა.

იქნებს შემოსავლელი, ქალბატონო? ქალი შეიკცინა.

არა, უტყრებლობა.

თეოდორებო ვაგობობლბეობია. არა მობრანდები, ხანამ სინაოვლას და დანახავს.

ქალი უთვანბინდა და დათოს იმდენი გამოდიდებდა მტკბობა, მიმგნებლობა, რომ მან მან წინადადების შეტყობება უტარა ორბინა ავიტყრებს და მისი მიზანობა.

არა, დამბრწუნებელი ციკე ხეობია. ხვალ ხომ განხატო მანქან, დიდიდგან აქ ვაგობო... - ქალი ფრთხილბე ვაგეშეობდა დათოს, რომელსაც მათვანახა წინადადების მიუხედავად ხელი დამებრია და კარის შეღების დროს კიდევ ერთხელ ხელი დაუწვია. იფურ, არა ჩაგვიდარა! - ვაგობარა მისი კარის ვაგეშეობა ზეგულად დათომ, რომელიც იმისი ლულბული ვაგადა, რომლისთვის ამავე ტეკაბი და ისე თვალე კარბეობლილი ვაგეშეობა, მას ცვლავ მოტენდა. რომ ღრბილად დაწმუნდა ერთ-ერთი კარბეობდნენ, სპინ სომრის გამოტეკობით, მას უფრადლოვად ლენა, დათომ, ოთახის სიღრმეში ცვლავ ითავის თანამგაგარის სილბეგის მოკარა თვალე. „მის მიზანში ამოღებლბე ვაგეშეობაა“, თქვა მან თავის გულში. მაგრამ ამ თვალისდევნების მიზეზე მისთვის აუხსნებელი იყო.

(ვაგებრებლა იგრწინა)

პოეტის მისახელება

ლიტერატურის ისტორიაში ვხვდებით სახელები თუ გავიხსენოთ მწერლობას, რომლებიც მათი ფიზიკური ან პიროვნული ანუ იმ დეტალზე მტკიცეულებს. ხშირად ეს მტკიცეულებია, რომლებიც მწერლებს წინაშე მათი ნათესავები არჩევენ. ვინ არ იყვნენ სახეგანგებულ რომელ პოეტს, „მეტაფორიზმის“ ადვილი იდენტის ნაზონი, ნაზონი სტერისი წინაშე; მთელი გამოჩენილი რომელი პოეტის პირადი მტკიცეულება ფსალმის (ცერენიანა) გრძეა რომში, როგორც წესი, ბავშვებს და ბავშვობისადაც არჩევენ მტკიცეულებს, რომელი შემდგომი სახელი და გვართან ერთად მოახსენიებოდა.

VI—VII საუკუნეების მიწანზე მსხვილები გამოჩენილი არაბი პოეტი აბუ ხაისი და ბაქსი სირიაში. ენობილია მტკიცეულება ამა, რაც ბექსი წინაშე, ხოლო VIII—IX საუკუნეების საბასტო პოეტი პასან იბნ ხანი ენობილია ნუგაისის სახელით, რაც ამბავებუბს პოეტს.

პოეტის ფსევდონიმებსა თუ მტკიცეულებს ხანდახან საფუძვლად თვალბნის იყენი ედგობა. XIII საუკუნის სომეხი პოეტი გვირგვინიანი ენობილია როგორც ბაბუხი, რაც ცისფერბადას წინაშე, ხოლო თანამედროვე სომეხ პოეტს პარტიკა კანარანს ფსევდონიმად არჩეული ბექსი—ხევაია (შავთვალა).

ქავენი ძალბა სანახელები

არაერთი მწერალი-მამაკაცი ლიტერატურის ისტორიაში ენობილია ქალის სახელით. დიდ ვოლტერს მიაჯავო ფსევდონიმი ჰქონდა, ბეკის მისი წინაშე მტკიცეულება ასე იყო ხელმოწერილი: ქავენი ქალი დონი; ფტაშია; ლამბი ქალი; კატონი და იმე; იმე; ვოლტერის თანამედროვე ფრანგმა მწერალმა დე-ფორტ-მაიარმა, როცა რედაქციამ ლექსები არ დაუბრუნა, ახლა სხვა ლექსები გაუგზავნა, რომელთაც ასეთი ხელმოწერა ჰქონდა: ანტონეტა დე ლა ვანი. ლექსები მაშინვე დაბეჭდეს, მათ ისეთი მოწონება დაიმსახურეს, რომ ვოლტერმა გამოაქვეყნა მისივე მიმღწილი ლექსი „ანტონეტას“. 1735 წელს დეფორტ-მაიარმა ცალკე წიგნი გამოსცა არასრულწლო პოეტ-ქალის ლექსები.

პირველი ფრანგი პოეტი-ქალი

1803 წელს საფრანგეთში გამოვიდა ლექსების წიგნი, რომლის თავფურცელზე დიდწილად იყო, რომ ეს ნაწარმოები ეყუთვის პირველ ფრანგ პოეტ-ქალს კლოდილდა დე სურვიას, რომელიც XV საუკუნეში ცხოვრობდა. სინამდვილეში ეს ლექსები დარწმუნებულად შობილია იმე და სურვიას. რომელიც შემდგომში, ლექსების წიგნი მისი სიკვდილით დასრულდა გამოქვეყნდა. მათგანდეს ეს ლექსები მოწონდა, და არ, 1826 წელს, შარლ ნოლემ დაამტკიცებინა ვაქსიაც კლოდილდა დე სურვიას ეტნობი ლექსები. მაგრამ ნოლემ სიფრთხილად არ გამოიჩინა, და ლექსები ისეთი ანაკრინონებზე დადგა, რომ მათი სიყალბე აღვივალა დაამტკიცეს.

ისტორიული პირველი კლოდილდა დე სურვილი 1405 წელს დაიბადა. მის ლექსებს ეს კლასიკური იყო სამყაროს კომპარინიკული სიტყვები, და ეს მაშინ როცა კომპარინიკის წინაშე იყო „ცოტრი სფერების მოზაიკის“ გამოქვეყნება მხოლოდ 1543 წელს; ამას გარდა, კლოდილდა სურვიასი „პეტროლის შვიდ თანამგზავრზე, რომლებიც ვაჩ კილვე არ იყვნენ აღმოჩენილი. გალოლები ტელესკოპი ხომ 1609 წელს გამოიგონა.

ასე დადასტურდა, რომ პირველი ფრანგი პოეტ-ქალი კლოდილდა დე სურვილი—მისტიფიკაცია იყო.

ენობალი რიმისის ფსევდონიმი

ჩილის გამოჩენილი პოეტის, მსოფლიო მშვიდობისათვის დავიკარგული მებრძოლს პაბლო ნერუდას სახელს ქართველი მითხვებდა კარავ იყვნენ. მისი ნაწარმოები სახელი და გვართან ნდებელი რეაქციონერი იყო ჩვეუ სკოლის მოწვევი იყო, როცა სხვა იყენი გამოხდოდა მისი ლექსები დაბეჭდა. რეიქსის ევერ გახდა ლექსებისათვის თავისი სახელი და გვართან მოწონდა. ამასთან მკაცრი ხასიათის ადამიანი იყო და შიშის უნებოდა, ჩემს ლექსებს რომ წაიკითხავს, გაბუზდება და მეტყვის: „ააა! ამბოგ! გამოთვეე გამობატოცი მოიანიწი!“. ახლავაზრდა პოეტს ლექსებს პაბლო ნერუდა მოწონდა. ეს გვართან მან გასულ საუკუნის ჩემი კლასიკოსის იან ნერუდასთან იყვნენ, რომლის მოზარბებუ განაკეთებოთ მოაწინა. გავდა ხანი, პაბლო ნერუდა ლათინური ამერიკის პოეტის ბრწყინვალე სტიტი გახდა. მოწონების დროს გამოვიხილო ფსევდონიმი კი მის მზეზე ლიტერატურულ ვკვარდ იქცა.

ფენიმონი კეპარბის რომანები ულარანი პოპულარობით სარგებლობს მთელ მსოფლიოში. მისი წიგნები თარგმნილია ქართულ ენაზეც, მაგრამ ბევრმა არ იცის, რომ ლტეტი მწერალი ვინაა. თავისთავად ბურდა, სრულად მთავრდები მთავრდები ვაჩო სადამობით, მისი თქმით, ახლანდეს მშავალი კიბულბოდუნს (როსტომის) კეპარბის წიგნები არ მისწონდა, ხოლო მათხვრებუ მსოფლიოში მსოფლიოში იყვნენ ასეთი მშვენიერ წიგნებს, რაც თვითონ არავინ მწიფობიაო. მისი ეტნობი დაეო სინამდელი, რომ დაწერდა იმ რომანებზე უფრო წიგნებს. ასე დაიბადა მისი პირველი რომანი „სიუვა ჩოხელი“ (1820 წ.), მაგრამ თავდაპირველი ეტნობი თავის ნაწერებს არავინ აფხვრდა, და წიგნი ხელმოწერილი გამოქვეყნდა, ისევე, როგორც თავისი მეორე რომანი „კაჟუში“ (1821 წ.), რომელიც მის ფართო პოპულარობა მოუტევეს.

ამის შემდეგ კეპარბა ირწმუნა თავისი ძალა და მთელი ვატავებით შეუდგა ლიტერატურული მღივანობას.

უწნობი მუხატანის კავლი

ზუღამუშუმი, ვიდალენიდაის სასახლის წინ, დვას ბინიჯაჟი პანდავება, რომელიც დრავა ჩაფიქრებუ მოხეს გამოხატება. მოხეს ეს ცალ ხელში პერგამენტის გარნილი უჭრავას, მეორე ხელში—ბატის ფრთის კლამი, კვარცხლბეჭე მხოლოდ ერთი სიტყვა წარწერილია: ანიმინუს.

ეს არის ქანდაკება მუხატანისა, რომლის ვინაობა უცნობი დარჩა ისტორიისათვის, თუმცაღა მისმა წინაშეობებმა ჩვენს დრომდე მოაღწია. მისი წიგნი „უწნობი სავწნობი“ ისეთადე ხასიათის ნაწარმოებია, როგორც ჩვენი ქალბის ცხოვრება; უწნობი მატანის ავტორმა, რომელიც XII საუკუნეში ცხოვრობდა უწნობის მეფის კახზე (ფიქრობენ, რომ იგი ბერი იყო), დეტალურად აღწერა უწნობის სახელმწიფოს წარმოშობის ისტორია, მდლართა ბუნდობის თავდადება, რომლებმაც IX საუკუნეში უწნობი ტომები მოიკლეს ლენის ნავთფერი ევლ-მინდარებზე, სადც ისინი დასახლდნენ.

თანამედროვეებისათვის მისი სახელი, ალბათ, ენობილი იყო, მაგრამ საუკუნეთა მანძილზე იგი თანდათან დაივიწყნა მისი; და ბრინჯაოში ვაიკოსტლებუ გამოამწერბრლის ვართგნობა მხოლოდ მოქანდაკის ფანტაზიის ნაყოფა.

გაკეანის პირველ ვკვრდ ღვ: გელათის ენობი. ფტო. მ. და ვაკეანის. მეთხე ვკვრდ ღვ: ბაურთანის გზაზე. ფტო. მ. თუ რქაქასი.

მთავარი რედაქტორი . გ. ნატროვილი.

სარედაქციო კოლეგია: გ. ბატაძე, თ. გოლოვანი (3/მ, მდივანი), ს. დურმიშიძე, ლ. კალაძე, ვ. კეკელიძე, ა. კუსარავიძე, დ. ნლიდა (მხატვარი-რედაქტორი), მ. სააკაშვილი, ი. ტაბაღაძე, უ. ჯაფარიძე.

ტექნიკური დახ: თ. თეთრაძე. კორექტორი კ. თახთაძე. რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის პნ. № 42, III სართ. ტელ.—რედაქტორის—99-54-66, 3/მ, მდივანის—99-82-89, განყოფილებების—93-28-42, 99-01-99 რედაქციის შემოხული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებოთ. უსანი 30 კპპ. გადაცემა ახსუვობად 9/VII-70 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭდად 24/VII-70 წ. ქალ. ზომის 70x108¹/₂, ფიზიკური ნაბეჭდ ფურც. 3. პირბითი ნაბეჭდ ფურცელი 4,2 ტირაჟი 82.000. შეჯ. № 2137. ეტ. 02134.

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал „Дроша“ (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии.

სტ. კ. ციკის გამოქვეყნების სტამბა, თბილისი, ლენინის ქ. № 14. Типография издательства ЦК КП Грузии, Библия, ул. Ленина, 14.

შერანი (ვედრობა).

საქართველოს სსრ
დამსახურებული მხატვარი
და მოქანდაკე ივანე მამულაძე

ირაკლი ყანდაშვილი

შემოღობა (დეკორატიული პანო)

ჩიქონი 76056

ქართული
ბრუნდინგის

